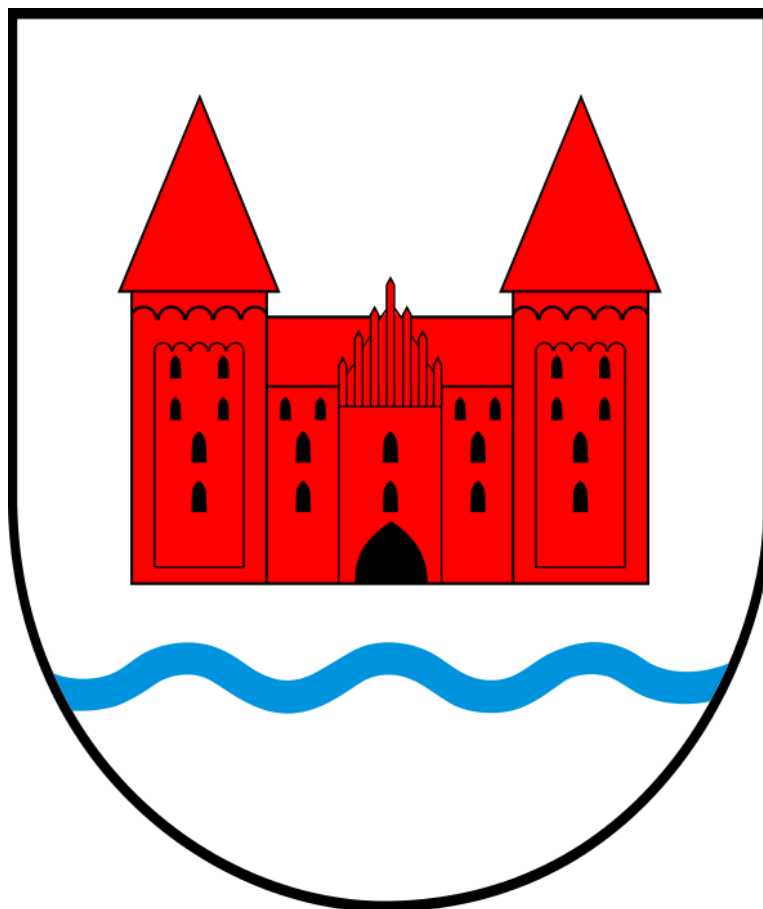

Załącznik nr 1
do uchwały
nr XIX/118/2016
Rady Powiatu
w Nidzicy
z dnia
19 maja 2016 roku

Powiat Nidzicki

Strategia Rozwoju

Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022

przygotowana przez

 REMEDIS SA

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP	6
1.1.	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII POWIATU NIDZICKIEGO	7
1.2.	METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	8
1.3.	MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	11
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ POWIATU NIDZICKIEGO – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA	14
2.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	15
2.1.1.	RYS HISTORYCZNY.....	15
2.1.2.	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA	18
2.1.3.	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE POWIATU	22
2.1.4.	WALORY KULTUROWE POWIATU.....	36
2.2.	SFERA SPOŁECZNA.....	50
2.2.1.	DEMOGRAFIA	50
2.2.2.	RYNEK PRACY.....	58
2.2.2.1	BEZROBOCIE	58
2.2.3.	UCZESTNICTWO W KULTURZE.....	61
2.3.	SFERA GOSPODARCZA	63
2.3.1.	ROLNICTWO.....	63
2.3.2.	PRZEDSIĘBIORSTWO.....	66
2.4.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	69
2.4.1.	KOMUNIKACJA.....	69
2.4.2.	INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA	75
2.4.2.1	SIEĆ WODOCIĄGOWA	75
2.4.2.2	SIEĆ KANALIZACYJNA.....	76
2.4.3.	GOSPODARKA ODPADAMI	78
2.4.4.	INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA	79
2.4.4.1	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA.....	79

2.4.4.2	SIEĆ GAZOWA.....	79
2.4.5.	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA	80
2.5.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	80
2.5.1.	EDUKACJA.....	80
2.5.2.	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	85
2.5.2.1	OCHRONA ZDROWIA	85
2.5.2.2	POMOC SPOŁECZNA.....	87
2.5.3.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	89
3.	ANALIZA STRATEGICZNA POWIATU NIDZICKIEGO.....	94
3.1	BILANS STRATEGICZNY POWIATU NIDZICKIEGO	95
3.1.1	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	95
3.1.2	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	96
3.1.3	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	98
3.2	ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO POWIATU NIDZICKIEGO	99
3.2.1	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.	100
3.2.2	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	101
3.2.3	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	102
4	WYBÓR STRATEGII POWIATU NIDZICKIEGO	104
4.1	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO.....	105
4.2	ANALIZA SWOT/TOWS POWIATU NIDZICKIEGO	106
4.2.1	KONSULTACJE SPOŁECZNE	106
4.2.2	ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	107
4.2.3	ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO.....	110
4.3	WIZJA ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO	115
5	CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE POWIATU NIDZICKIEGO	116

5.1	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU”	117
5.2	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA”	123
5.3	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ WŁĄCZENIE SPOŁECZNE”	126
5.4	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB”	133
6	STRATEGIA POWIATU NIDZICKIEGO NA LATA 2016-2022 A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	137
6.1	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020, DŁUGOOKRESOWA STRATEGII ROZWOJU KRAJU POLSKA 2030	138
6.2	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE	138
6.3	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	139
6.4	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	139
6.5	STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2025.....	140
6.6	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	141
7	WDRAŻANIE STRATEGII.....	142
7.1	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO NA LATA 2016-2022.....	143
7.2	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	144
7.3	PUBLIC RELATIONS STRATEGII POWIATU NIDZICKIEGO	145
8	ZAŁĄCZNIKI	146
	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	165
	SPIS WYKRESÓW.....	169

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII POWIATU NIDZICKIEGO

Strategia Powiatu Nidzickiego opierać się będzie na szeregu konkretnych celów, których osiągnięcie będzie prowadziło do wymaganego efektu. Cele te łącznie będą składać się na uzupełniający się plan rozwoju Powiatu. Na przyszłość niebagatelny wpływ ma szczegółowe planowanie oraz przestrzeganie i realizowanie wytycznych zaprezentowanych w niniejszym dokumencie. Jasne cele, które są efektem pracy wielu zaangażowanych ludzi pozwalają na jak najdoskonalszą realizację założeń. Tworzenie strategii, wdrażanie z dokładnym określeniem warunków, na jakich mają się odbywać poszczególne zadania oraz zaangażowanie ludzi do tworzenia wspólnego dobra ma na celu podniesienie poziomu zaspokajania potrzeb mieszkańców. Powiat, ze względu na swoje specyficzne ułożenie w organizacji życia samorządowego w Polsce ma w zakresie swoich obowiązków wiele odpowiedzialnych zadań. Bez właściwego planowania, antycypacji przyszłych trendów, niektóre z nich, takie jak np. organizacja szkolnictwa zawodowego czy system komunikacji nie będą służyć mieszkańcom. Stąd waga planowania dla właściwego gospodarowania budżetami.

Każdy z powiatów jest inny. Strategia, z uwagi na swoją specyfikę, przygotowywana jest ze szczególną starannością, uwypuklając największe regionalne wartości wyróżniające dany powiat spośród innych. Uniwersalny model strategii nie jest dobrym rozwiązaniem dla niedużego obszaru, w którym dynamika zmian jest bardzo widoczna.

W związku z powyższym dobra strategia powinna zawierać następujące cechy:

- **unikalność** - musi być specyficzna dla danego środowiska,
- **rzetelność** - musi być oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też „wbudowana” w otoczenie (krajowe i unijne),
- **użyteczność** - musi przetwarzać dalekosiężne cele w konkretne zadania wykonywane w ramach kolejnych budżetów,
- **aktualność** - musi być okresowo weryfikowana.

Istotnym pytaniem, na które trzeba sobie odpowiedzieć tworząc strategię jest zawsze, jaki przyjąć horyzont czasowy? W niniejszej strategii postanowiono przyjąć perspektywę do roku 2022. Najważniejszym pytaniem pozostaje zatem:

W jakim miejscu chcemy być za sześć lat?

Dlaczego warto posiadać strategię rozwoju? Strategia jest dokumentem nakreślającym główne cele i kierunki przyszłego rozwoju powiatu, uwzględniającym potrzeby społeczności lokalnej. Strategia winna być realizowana poprzez przygotowanie nowych i modyfikowanie już prowadzonych działań na terenie powiatu. Działania te porządkuje się w programy odpowiadające celom strategicznym.

1.2. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Przy tworzeniu niniejszego dokumentu postanowiono posłużyć się metodą partycypacyjno-ekspercką. W części partycypacyjnej postanowiono poprosić o udział w pracach mieszkańców skupionych w już istniejących organizacjach i zrzeszeniach (lista zaproszonych organizacji znajduje się w załączniku). Ważną rolę odegrali radni Powiatu. Wykorzystano wiedzę i doświadczenie pracowników Starostwa Powiatowego w Nidzicy. Głównym autorem wskazań kierunków rozwoju są zatem mieszkańcy. Rola ekspercka, pełniona przez firmę Remedis SA polegała na moderowaniu spotkań, porządkowaniu zadań i celów wskazanych przez uczestników procesu, uzupełnienie tychże, na zintegrowanej analizie sytuacji Powiatu, porównaniu uzyskanej w ten sposób strategii do innych, obowiązujących dokumentów (własnych Powiatu, sąsiadów, innych dokumentów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i unijnych) dotyczących Powiatu Nidzickiego.

Po wstępnym przygotowaniu strategii dokument był poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowana strategia była szeroko akceptowaną wizją rozwoju Powiatu.

Tworząc zamierzenia strategii kierowano się następującymi przesłankami:

- władze lokalne chcą pełnić rolę aktywnego inspiratora i koordynatora działań w powiecie,
- współpraca różnych środowisk lokalnych może przynieść wiele dodatkowych korzyści niemożliwych do osiągnięcia indywidualnie,
- powiat chce być otwarty na kontakty zewnętrzne widząc w nich źródło rozwoju i innowacji,

- poprawa jakości życia mieszkańców całego powiatu związana jest z poprawą sytuacji gospodarczej.

Prace nad strategią składały się z następujących elementów:

I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej powiatu. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
- stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
- sytuacji gospodarczej,
- problematyki przestrzennej i mieszkaniowej.

II. Określenie potencjału rozwojowego.

III. Jakościowa analiza SWOT analiza Powiatu Nidzickiego

IV. Ilościowa analiza SWOT/TOWS wraz z analizą możliwości rozwoju Powiatu za pomocą zintegrowanej metody REMEDIS/IC.

V. Wizja Rozwoju.

VI. Określenie Programów Strategii Powiatu.

VII. Koordynacja strategii z innymi dokumentami strategicznymi.

VIII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji strategii.

IX. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Powiatu projektu Strategii.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju Powiatu. Przygotowana Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego obejmuje perspektywę do roku 2022. Na poziomie szczegółowym zadanie to przejęte jest przez dokumenty operacyjne.

Oprócz wiedzy i doświadczenia zespołu pracującego nad tworzeniem strategii kierowano się zasadą wykorzystania dotychczasowych prac i propozycji zgłaszanych w Powiecie. Innymi źródłami informacji były dokumenty strategiczne jednostek nadrzędnych:

I. Strategia Europa 2020.

- II. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- III. Raport „Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”.
- IV. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- V. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.
- VI. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025.

oraz dokumenty Powiatu Nidzickiego i jednostek podrzędnych:

- I. Strategia Rozwoju Turystyki Powiatu Nidzickiego.
- II. Rewitalizacja Rzeki Nidy (Górnej Wkry) w Powiecie Nidzickim – Raport z realizacji zadania naukowo-technicznego w 2010 roku.
- III. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017.
- IV. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nidzickim na lata 2016 -2025.
- V. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nidzickim na lata 2013-2017.
- VI. Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Nidzickim na lata 2013-2017.
- VII. Program Powiatu Nidzickiego na rzecz osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2018.
- VIII. Strategia Rozwoju Gminy Kozłowo na lata 2007-2015.
- IX. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozłowo.
- X. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kozłowo na lata 2015-2020.
- XI. Strategia Rozwoju Gminy Janowiec Kościelny.
- XII. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Janowiec Kościelny.
- XIII. Plan Rozwoju Gminy Janowo na lata 2014-2020.
- XIV. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Janowo.

- XV. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janowo na lata 2014-2020.
- XVI. Strategia Rozwoju Gminy Nidzica na lata 2014-2022.
- XVII. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica.
- XVIII. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nidzica.
- XIX. Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Brama Mazurskiej Krainy”.

Korzystano ze stron internetowych podmiotów mieszczących się na terenie Powiatu i danych statystycznych. Podczas spotkań związanych z pracą nad strategią zbierano informacje od przedstawicieli różnych środowisk Powiatu, które następnie wykorzystano podczas przygotowywania niniejszego opracowania.

Dokument wykonany jest w zgodzie z Ustawą z 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.) oraz z Ustawą z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 578 ze zm.).

1.3. MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Schematycznie miejsce Strategii pośród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju jest następujące:

„Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022” jest centralnym dokumentem strategicznym Powiatu. Jednak nie funkcjonuje samodzielnie. Immanentnymi składnikami strategii są strategie i programy branżowe.

Podstawowym dokumentem operacyjnym, służącym realizacji strategii jest obowiązująca wieloletnia prognoza finansowa (WPF), uchwalana przez Radę Powiatu. WPF pozwala na śledzenie postępów w realizacji strategii.

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień strategii.

Ogólnie dokumenty dotyczące rozwoju strategicznego powiatu podzielić można na dwa obszary:

Dokumenty kierunkowe:

STRATEGIA – dokument nadrzędny względem innych aktów prawa miejscowego,

POLITYKI BRANŻOWE – opisy działań kierunkowych i zasad postępowania, szczegółowe dla poszczególnych branż

Dokumenty realizacyjne:

PLANY/PROGRAMY – zespoły projektów i zadań w określonej branży; mogą zawierać montaż finansowy,

PROJEKTY – zespoły powiązanych zadań realizowanych na podstawie harmonogramów, ze wskazanymi źródłami finansowania i wskaźnikami osiągnięcia celów,

ZADANIA – podstawowe jednostki realizacyjne, wskazujące: przedmiot zadania, osoby odpowiedzialne za wykonanie i osoby nadzorujące, termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji zadania, sposoby realizacji, kwoty środków finansowych przeznaczonych na zadanie, sposób odbioru poprawności wykonania zadania, wskaźniki oceny osiągnięcia celów.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że oprócz dokumentów wewnętrznych – stworzonych wewnątrz jednostki samorządowej (lub dla niej obligatoryjnych, mimo innego pochodzenia) – istnieć mogą inne, zewnętrzne dokumenty dotyczące strategii, które JST chce akceptować, mimo iż nie są obowiązujące od strony formalnej.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO MA CHARAKTER OTWARTY

**2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO
GOSPODARCZEJ POWIATU NIDZICKIEGO –
ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA**

2.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

2.1.1. RYS HISTORYCZNY

Pierwsze ślady osadnictwa na terenie powiatu nidzickiego pochodzą z młodszej epoki kamienia (4.000-1.700 lat p.n.e.). Cechą charakterystyczną są liczne ślady świadczące o rozwoju hutnictwa żelaza, opartego na rudach darniowych, którego początki sięgają połowy pierwszego tysiąclecia p.n.e. Z kolei najwcześniejsze pisane wzmianki o ziemi nidzickiej można znaleźć już u Galla Anonima. Opisywał on nieudaną wyprawę księcia Bolesława Krzywoustego do Prus. Zamieszkujące puszcze pogańskie plemiona Sasinów i Gallindów zatrzymały księcia. Prusowie przez dziesięciolecia nękali najazdami sąsiadujące z nimi Mazowsze, co było bezpośrednim powodem ściągnięcia do Polski Krzyżaków.

Powiat nidzicki jest obszarem bogatym w zabytki archeologiczne - zapewne częściowo jeszcze nie odkryte. Duży wpływ na postrzeganie historii tego regionu mają zabytki archeologiczne gminy Janowiec Kościelny oraz jej okolic. Ziemia poborzańska, uważana jest jako jedna z ciekawszych terenów badawczych w Polsce. Występują tam m.in.: okazałe grodzisko wczesnośredniowieczne w Grzebsku, cmentarzyska średniowieczne zwane „żalami" oraz kurhany w miejscowościach: Pokrzywnica Wielka, Bielawy, Bukowiec Wielki, Szczepkowo Borowe. Równie ciekawymi śladami historii regionu są znaleziska z rejonu gminy Kozłowo. Południowa część gminy wytyczała w starożytności i we wczesnym średniowieczu teren graniczny odmiennych etnicznie ludów - bałtyjskiego i słowiańskiego. Z tego okresu pochodzi wykopana w Sławce Małej, trapezowa siekierka z rytem ryby, a także i kości zwierząt hodowlanych, ziarna upraw zbożowych znalezione w miejscowości Kownatki. W Sławce Wielkiej istnieją ślady z początków epoki brązu, w postaci cmentarzysk całopalnych wskazujące na charakter rytuału pogrzebowego z zamierzchłych czasów. Z epoki żelaza dowodami istnienia osadnictwa kultury kurhanów zachodniobałtyjskich są odkryte kurhany w Niedanowie, Sarnowie, Sławce Wielkiej. Znaleziska z Gołębiewa świadczą o istnieniu tu cmentarzyska ludności tzw. kultury przeworskiej, identyfikowanej z germańskimi plemionami Lugiów / Wandalów, znanych z antycznych przekazów. Odkryta nekropolia użytkowana była od II w.p.n.e. do II w. n.e. Cmentarzysko w Gołębiewie, jest jednym z najdalej na północ wysuniętych stanowisk kultury przeworskiej, której ludność zamieszkiwała na przełomie er ziemie dzisiejszej południowej i środkowej Polski. Na podstawie tego i innych cmentarzysk

z okolic Nidzicy (m.in. w Niedanowie i Gródkach) archeolodzy wyróżnili tu tzw. grupę nidzicką kultury przeworskiej.

Na terenie obecnej Nidzicy, na wzniesieniu górującym nad okolicą, ulokowana była wczesnośredniowieczna osada pruska, od wieków zamieszkiwana przez przedstawicieli plemion sasińskich. W połowie XIII wieku Ziemia Sasińska została zajęta i skolonizowana przez Zakon Szpitala Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie. Na wzgórzu, w miejscu wspomnianej osady, Krzyżacy wybudowali drewniano-ziemną fortecę, a u jej podnóża gród, wykorzystując przy tym naturalne walory obronne terenu tj.: zewsząd rozlegające się bagna, rzekę Nidę oraz okazałe wzgórze.

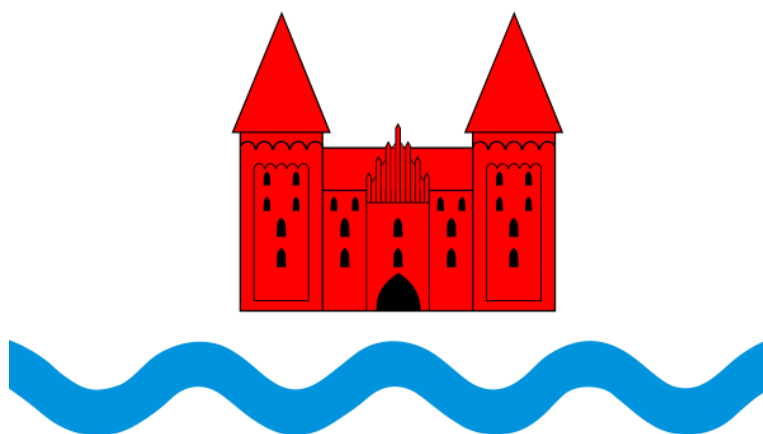
W trakcie Wielkiej Wojny z Zakonem Krzyżackim w dniu 8 lipca 1410 roku wojska polskie zajęły miasto i zamek bez wielkiej walki. Po bitwie pod Grunwaldem, król Władysław Jagiełło nadał Nidzicę księciu mazowieckiemu, jednak we wrześniu 1410 roku Krzyżacy odzyskali miasto. Podczas Wojny głodowej w dniu 25 lipca 1414 roku wojska polskie obległy zamek, który poddał się 6 sierpnia. W październiku 1414 roku Krzyżacy odzyskali zamek i miasto. W związku z zaginięciem dokumentu lokacyjnego podczas wojny, w 1420 roku prawa miejskie chełmińskie zostały Nidzicy odnowione.

W 1444 roku Nidzica przystąpiła do antykrzyżackiego Związku Pruskiego, razem z Działdowem, Dąbrównem i Olsztynkiem, który w 1454 roku zwrócił się do króla Kazimierza Jagiellończyka z prośbą o przyłączenie do Królestwa Polskiego. W odpowiedzi wojska polskie zajęły bez walki miasto, a dowódcą zamku został rycerz Adam Wilkanowski.

Roszczenia mistrza krzyżackiego Albrechta von Hohenzollerna podważające II pokój toruński i jego przymierze z Moskwą sprawiło, że doszło do wojny polsko-krzyżackiej, w wyniku czego w dniu 24 lutego 1520 roku w Nidzicy ponownie pojawiły się wojska polskie. Spaliły one młyn przy zamku, i wyrządziły sporo szkody mieszkańcom. Pięcioletnia wojna skończyła się hołdem pruskim na rynku krakowskim i przekształceniem państwa zakonnego w państwo świeckie. Jednocześnie książę Albrecht von Hohenzollern, przyjąwszy luteranizm, narzucił swą wiarę wszystkim poddanym. W Nidzicy oba kościoły przejęli luteranie, na zamku zaś miejsce Krzyżaków zajął starosta książęcy, którym był Piotr Kobierzycki. Neidenburg nadal pozostawał urzędową nazwą miasta, ale wskutek nasilającego się osadnictwa mazurskiego w południowych Prusach w codziennym użyciu coraz częściej pojawiały się także polskie formy takie jak Nidbork, Niedzbork i Nibork. Duże dochody przynosiły mieszkańcom Nidzicy gorzelnie

i browary. W mieście było także wielu kołodziejów, którzy zajmowali się produkcją sanek i niecek. Pod koniec XVI wieku dzięki targom odbywającym się koło Ratusza w Nidzicy miasto należało do stosunkowo zasobnych¹. Po sekularyzacji Zakonu w 1525 roku powstały Prusy Książęce. Zlikwidowany został poprzedni podział administracyjny. W miejsce komturstwa powstają trzy powiaty Sambia, Natangia i Górne Prusy – Oberland. Nidzica w tym okresie stała się siedzibą starostwa. W połowie XVIII wieku, w wyniku reform administracyjnych przeprowadzonych przez króla Fryderyka Wilhelma I, uległ zmianie dotychczasowy podział na starostwa, powstały nowe powiaty, w tym powiat nidzicki., który obejmował również tereny dzisiejszego powiatu szczycieńskiego. W 1818 roku dokonano kolejnego podziału i z części obszaru dawnego powiatu nidzickiego utworzono powiat w Szczytnie, z tym, że obszar dzisiejszej gminy Jedwabno należał do powiatu w Nidzicy. Po przejęciu tego obszaru przez Polskę w 1945 roku Nidzica w dalszym ciągu była siedzibą powiatu. Powiat zlikwidowano w 1975 roku w ramach reformy administracyjnej. Odtworzony został w 1999 roku.

Flaga powiatu i herb przedstawiają nidzicki zamek w kolorze czerwonym na białym polu tarczy hiszpańskiej. Dwie wieże zamku pokryte są stożkami dachowymi. Brama zamku jest zwieńczona trójkątnym szczytem ze sterczynami. Falisty błękitny pas symbolizuje rzeki i jeziora powiatu. Natężenie barw flagi odpowiada systemowi odznaczeń kolorów CMYK

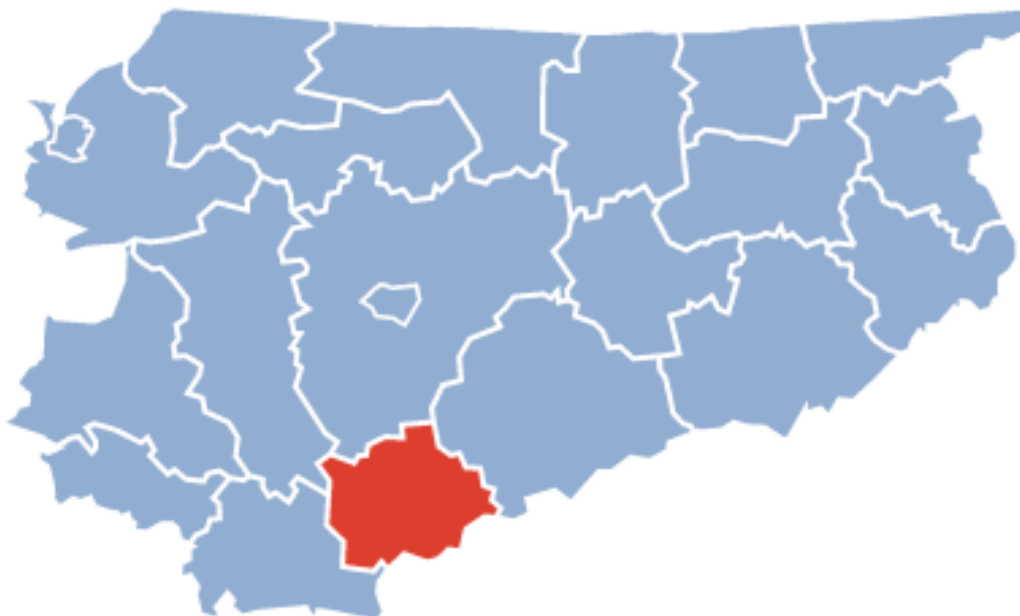

Rysunek 1 Flaga powiatu nidzickiego (źródło: <http://www.powiatnidzicki.pl/>)

¹ Źródło: <http://historia.nidzica.pl/>

2.1.2. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Powiat Nidzicki położony jest w północnej części Polski, w środkowo-południowej części województwa warmińsko-mazurskiego. Powiat nidzicki sąsiaduje z powiatem działdowskim, ostródzkim, olsztyńskim i szczygieńskim w województwie warmińsko-mazurskim oraz powiatem przasnyskim i mławskim w województwie mazowieckim. Powiat składa się z czterech jednostek administracyjnych. Jednej gminy miejsko-wiejskiej – Nidzica oraz trzech gmin wiejskich – Janowiec Kościelny, Janowo i Kozłowo.

Rysunek 2 Powiat nidzicki na tle województwa warmińsko-mazurskiego (źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

Powiat zajmuje powierzchnię 96.064 ha (961 km²) co stanowi 3,97% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. Największą gminą powiatu jest gmina Nidzica zajmująca powierzchnię 379 km².

Tabela 1 GMINY POWIATU NIDZICKIEGO

LP.	JEDNOSTKA TERYTORIALNA	POWIERZCHNIA [ha]
	Powiat nidzicki	96.064
1	Gmina Janowiec Kościelny	13.592
2	Gmina Janowo	19.166
3	Gmina Kozłowo	25.427
4	Gmina Nidzica	37.879

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku powiat zamieszkały był przez 33.859 osób (2,34% ludności województwa). Stolicą powiatu jest Nidzica, miasto położone nad rzeką Nidą (górny bieg Wkry).

Rysunek 3 Powiat nidzicki (źródło: www.osp.org.pl)

Sieć osadniczą Powiatu Nidzickiego tworzą 174 jednostki osadnicze, z których 109 to wsie sołectkie. Przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 2 SIEĆ OSADNICZA W POWIECIE NIDZICKIM (stan na 31.12.2014 r.)

LP.		LICZBA MIESZKAŃCÓW
	Powiat Nidzicki	33.859
I	Gmina Janowiec Kościelny	3.320
SOŁECTWA²		
1	Bielawy	
2	Bukowiec	
3	Cygany	
4	Gwoździe	
5	Iwany	
6	Jabłonowo	
7	Janowiec Kościelny	
8	Janowiec-Jastrzębki	
9	Kołaki	
10	Krusze	
11	Kuce	
12	Leśniki	
13	Miecznikowo-Gołębie	
14	Napierki	
15	Nowa Wieś-Dmochy	
16	Nowa Wieś Wielka	
17	Pawełki	

² Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Janowiec Kościelny

18	Piotrkowo	
19	Pokrzywnica Wielka	
20	Połcie Młode	
21	Połcie Stare	
22	Powierz	
23	Safronka	
24	Smolany	
25	Szczepkowo Borowe	
26	Szczepkowo-Zalesie	
27	Trząski	
28	Waśniewo	
29	Zabłocie	
30	Zaborowo	
II	Gmina Janowo	2.788
SOŁECTWA³		
1	Jagarzewo	
2	Janowo	
3	Komorowo	
4	Muszaki	
5	Rembowo	
6	Róg	
7	Ryki-Borkowo	
8	Szczepkowo-Giewarty	
9	Szemplino Czarne	
10	Szemplino Wielkie	
11	Wichrowiec	
12	Więckowo	
13	Zachy	
14	Zawady	
15	Zembrzus-Mokry Grunt	
III	Gmina Kozłowo	6.230
SOŁECTWA⁴		
1	Bartki	
2	Browina	
3	Cebulki	
4	Dziurdziewo Kamionki	
5	Górowo	
6	Kownatki	
7	Kozłowo	
8	Krokowo	
9	Michałki Januszkowo	
10	Niedanowo	
11	Pielgrzymowo	
12	Rogóż Lipowo	
13	Sarnowo	
14	Sątop	
15	Siemianowo	
16	Sławka Mała	

³ Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Janowo na lata 2014-2020

⁴ Źródło: <http://www.kozlowo.pl/>

17	Sławka Wielka		
18	Szkotowo		
19	Szkudaj		
20	Szymany		
21	Turowo		
22	Turówko		
23	Ważyny		
24	Wierzbowo Gołębiewo		
25	Wola		
26	Zabłocie		
27	Zaborowo		
28	Zakrzewo		
29	Zakrzewko Kadyki		
30	Zalesie		
IV	Gmina Nidzica		21.521
	Miasto Nidzica		14.258
SOŁECTWA⁵			
1	Bartoszki		
2	Bolejny		
3	Dobrzyń		
4	Frąknowo		
5	Grzegórzki		
6	Jabłonka		
7	Kamionka		
8	Kanigowo		
9	Likusy		
10	Litwinki		
11	Łyna		
12	Łysakowo		
13	Magdaleniec		
14	Módlki		
15	Napiwoda		
16	Nibork Drugi		
17	Olszewo		
18	Orłowo		
19	Piątki		
20	Piotrowice		
21	Radomin		
22	Rączki		
23	Rozdroże		
24	Szerokopaś		
25	Tatary		
26	Wały		
27	Waszulki		
28	Wietrzychowo		
29	Wikno		
30	Wólka Orłowska		
31	Zagrzewo		
32	Załużki		

⁵ Źródło: <http://www.nidzica.pl/>

33	Zimna Woda
34	Żelazno

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.1.3. ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE POWIATU

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego⁶ obszar powiatu nidzickiego leży w zasięgu dwóch prowincji: Nizu Środkowoeuropejskiego oraz Nizu Wschodniobałtycko – Białoruskiego. Podprowincje Pojezierza Południowobałtyckie oraz Niziny Środkowopolskie znajdują się w obszarze Nizu Środkowoeuropejskiego, a podprowincja Pojezierza Wschodniobałtyckie w zasięgu Nizu Wschodniobałtycko – Białoruskiego. W skład poszczególnych podprowincji wchodzi następujące makroregiony (na terenie których znajduje się powiat): Pojezierze Chełmińsko – Dobrzyńskie, Nizina Północnomazowiecka oraz Pojezierze Mazurskie.

Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie położone jest po prawej stronie Doliny Dolnej Wisły i po obu stronach jej dopływu Drwęcy. Jego powierzchnia wynosi 8611 km². W obrębie tego makroregionu wyróżniono 6 mezoregionów. Powiat Nidzicki znajduje się w obrębie mezoregionu Garb Lubawski (północny niewielki fragment gminy Kozłowo oraz północno-zachodni fragment gminy Nidzica).

Nizina Północnomazowiecka leży na północ od Doliny Środkowej Wisły i Dolnego Bugu oraz pomiędzy Wisłą i dopływem Narwi – Pisą. Przecinają ją w kierunku południowym Narew i Wkra. Kulminacje wzniesień przekraczają miejscami 200 m n. p. m. wysokości bezwzględnych, a wysokości względne dochodzą do 100 m. Nizina Północnomazowiecka ma powierzchnię 14 192 km² i dzieli się na 7 mezoregionów. Powiat Nidzicki położony jest w obrębie 2 mezoregionów:

Wzniesienia Mławskie (gmina Kozłowo - za wyjątkiem niewielkiego północnego fragmentu, gmina Nidzica - jej południowa część, cała gmina Janowiec Kościelny oraz nieduża zachodnia część gminy Janowo), Równina Kurpiowska (gmina Janowo – środkowa i wschodnia część gminy).

Pojezierze Mazurskie położone jest pomiędzy dolinami Pasłęki na zachodzie i Rospudy na wschodzie. Ma powierzchnię 13.184 km² powierzchni i składa się z 8 mezoregionów. Powiat

⁶ Źródło: Kondracki J. 2013: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Nidzicki położony jest w obrębie mezoregionu Równina Mazurska (gmina Janowo – jej nieduża północna część, gmina Nidzica jej środkowa i północno – wschodnia część)⁷.

Powiat Nidzicki pod względem użytkowania terenu jest obszarem rolniczo-leśnym. Taki sposób użytkowania gruntów przy niewielkim udziale przemysłu na obszarze powiatu, sprzyja rozwojowi agroturystyki oraz turystyki wiejskiej.

Cały obszar Powiatu Nidzickiego należy zaliczyć pod względem morfologicznym do terenów urozmaiconych. Ukształtowanie terenu, rzeźba, gleby, wody oraz krajobraz powiatu są pochodzenia polodowcowego i tworzą krajobraz głównie staroglacjalny i krajobraz dolin i równin akumulacyjnych. Teren powiatu znajduje się na obszarze dwóch dawnych zlodowaceń środkowopolskiego i północnopolskiego. Jego powierzchnię stanowią między innymi wzniesienia i wały moreny czołowej ze znacznymi nachyleniami oraz równina sandrowa.

Szata roślinna Powiatu Nidzickiego jest bogata i urozmaicona, co wiąże się to z lokalnym urozmaiceniem warunków środowiska. Ze względu na pokrycie glebowe i znaczne zasoby wodne występują również na terenie powiatu lasy o większej wilgotności oraz torfowiska. Największy i najatrakcyjniejszy kompleks leśny występuje w północno-wschodniej części powiatu na terenie gmin Nidzica i Janowo, jest to Puszcza Napiwodzko-Ramucka. Są to zwarte kompleksy leśne z dominującymi siedliskami borowymi.

GLEBY

Pokrywą glebową powiatu tworzą przede wszystkim gleby brunatnoziemne oraz bielicoziemne. Do gleb brunatnoziemnych, korzystnych pod względem żyzności zalicza się gleby brunatne i płowe. Do znacznie mniej żyznych gleb bielicoziemnych należą gleby rdzawe i bielicowe. Na zdecydowanie mniejszych powierzchniach przede wszystkim w obniżeniach terenu, w sąsiedztwie małych cieków, czy też w dolinie rzek: Wkry i Szkotówki, występują gleby semihydrogeniczne (czarne ziemie) i hydrogeniczne (gleby torfowe, torfowo-murszowe, torfowo-mułowe i murszaste).

⁷ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

Tabela 3 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W POWIECIE NIDZICKIM (31.12.2014 r.)

UŻYTKI ROLNE	POWIAT NIDZICKI	GMINA KOZŁOWO	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA NIDZICA
	POWIERZCHNIA [ha]				
Powierzchnia ogółem	96.064	25.427	13.592	19.166	37.879
Użytki rolne razem	50.354	19.550	10.169	5.832	14.803
Użytki rolne – grunty orne	38.192	15.579	7.397	3.045	12.171
Użytki rolne – sady	44	16	7	1	20
Użytki rolne – łąki trwałe	5.961	2.038	945	1.724	1.254
Użytki rolne – pastwiska trwałe	4.874	1.193	1.523	895	963
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	39.166	3.929	2.784	12.528	19.925
Pozostałe grunty	6.544	1.948	639	806	2.508

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Klasyfikacja gleb na obszarach gruntów ornych w powiecie nidzickim przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 4 KLASYFIKACJA GLEB W POWIECIE NIDZICKIM – GRUNTY ORNE

KLASA GLEB	POWIAT NIDZICKI	GMINA KOZŁOWO	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA NIDZICA
	POWIERZCHNIA [ha]				
Gleby orne dobre – klasa IIIa	225,26	146,75	16,25	-	62,26
Gleby orne średnio dobre – klasa IIIb	1.848,26	1.141,25	88,02	54,32	564,67
Gleby orne średniej jakości – klasa IVa	7.049,09	3.720,83	1.182,62	222,80	1.922,85
Gleby orne średniej jakości gorsze – klasa IVb	12.113,68	4.827,54	2.546,17	494,17	4.245,80
Gleby orne słabe – klasa V	13.806,43	4.733,28	2.615,51	1.710,65	4.746,99
Gleby orne słabsze – klasa VI	3.840,47	1.097,37	1.111,28	718,30	913,53

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

Gleby występujące na obszarze powiatu w większości zaklasyfikowane zostały do średnich i niższych klas bonitacyjnych. Gleby klas I i II w ogóle nie występują, a gleby klasy III w bardzo małej ilości. Największe obszary gleb należących do klas bonitacyjnych (III a i III b) znajdują się w gminach Kozłowo oraz Nidzica.

Gleby należące do IV i V klasy bonitacyjnej zajmują na terenie powiatu prawie 48%, gleby klasy VI zajmują blisko 6.0 %. Jednak znaczna część gleb na terenie powiatu nidzickiego nie jest objęta klasyfikacją gleboznawczą, grunty te stanowią 43,6 % ogólnej powierzchni powiatu.

Stan gleb na terenie powiatu nidzickiego jest stosunkowo dobry, z wyjątkiem bezpośrednio przyległych do głównych dróg. Zagrożenie stanowi wysoki stopień zakwaszenia gleb, co może powodować również zagrożenie dla wód powierzchniowych. Zagrożeniem dla gleb przyległych do pasów drogowych są spaliny pojazdów mechanicznych (m.in. Pb, WWA) oraz zasolenie z zimowego utrzymania dróg.

SUROWCE NATURALNE

Występowanie złóż kopalin na terenie powiatu determinuje budowa geologiczna. Kopaliny występujące na obszarze powiatu nidzickiego w złożach o znaczeniu gospodarczym, zalegają głównie w osadach czwartorzędowych. Są to udokumentowane złoża przede wszystkim kredy oraz kruszywa naturalnego.

Na terenie **gminy Nidzica** znajdują się przede wszystkim pokłady kruszywa naturalnego. Złoża zlokalizowane są głównie w północnej i środkowej części obszaru, w miejscowościach Bolejny i Wietrzychowo.

Tabela 5 ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH NA TERENIE GMINY NIDZICA

NAZWA ZŁOŻA	RODZAJ SUROWCA	STAN ZAGOSPODAROWANIA ZŁOŻA
Bolejny	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Kanigowo	Piaski i żwiry	Złoże zaniechane
Kanigowo II	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Kanigowo III	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Kanigowo IV	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Kanigowo V	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Kanigowo VI	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Nidzica	Piaski i żwiry	Złoże zaniechane
Olszewko	Piaski i żwiry	Złoże zaniechane
Olszewko I	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Piątki	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Szerokopaś II	Piaski i żwiry	Złoże zaniechane
Tatary	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Waszulki	Piaski i żwiry	Złoże eksploatowane
Waszulki II	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Waszulki III	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Wietrzychowo	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Wietrzychowo dz. 35	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Załuski	Piaski i żwiry	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Frąknowo	Torfy	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Nibork Drugi	Torfy	Zasoby rozpoznane szczegółowo
Nibork Drugi 1	Torfy	Zasoby rozpoznane szczegółowo

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Nidzica na lata 2014-2020

Ponadto na terenie Powiatu udokumentowano złoża:

- Torfu w rejonie Orłowo-Kurki, Radomina i Nidzicy,
- Gytii wapiennej w okolicy Radomina,
- Kredy jeziornej w okolicach Bujaki, Żelazno-Wólka Orłowska, Likusy-Brzeźno-Łyńskie.

Jednak ze względu na wymogi ekonomiczne i ochrony środowiska nie są eksploatowane.

W **gminie Janowo** brak jest udokumentowanych geologicznie złóż kopalin. Jednak w wyniku inwentaryzacji wytypowano trzy obszary prognostyczne zalegania złóż kredy pojeziornej przydatnej w rolnictwie jako nawóz wapniowy. Znajdują się one w rejonie miejscowości Puchałowo i Wichrowiec. Z kolei w okolicach Wichrowca wyspecyfikowano złożę torfu jako perspektywiczne do dalszego udokumentowania. Jego szacunkowe zasoby wynoszą 44 tys. m³.

Na terenie **gminy Kozłowo** rozpoznano i udokumentowano złoża zawierające piasek ze żwirem. Występują one w okolicach miejscowości Januszkowo, Michałki, Szkotowo, Kozłowo i Siemianowo. Z kolei na terenach podmokłych zapewne występują złoża torfu i kredy jeziornej.

Gmina Janowiec Kościelny posiada jedno rozpoznane i udokumentowane złożę kruszywa naturalnego – Jabłonowo. Zajmuje ono powierzchnię 19,6 ha, a szacowane zasoby wynoszą 3.306 tys. piasku ze żwirem. W rejonie przysiółka Boruty odkryto złożę gytii wapiennej zalegającej pod nakładem utworów piaszczysto-gliniastych i humusu. Na odcinku pomiędzy Borutami i Szypułkami prawdopodobnie występują złoża kredy jeziornej. W dolinie rzeki Orzyc, na granicy gminy, znajduje się złożę torfu. Jednak nie przewiduje się jego eksploatacji.

WODY

Rzeki występujące na terenie powiatu nidzickiego należą do dwóch systemów rzecznych: Wisły oraz Pregoty. Zgodnie z podziałem zlewniowym zarządzanie wodami na terenie Powiatu nadzoruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Tabela 6 PODSTAWOWE CIEKI WODNE W POWIECIE NIDZICKIM

NAZWA	DŁUGOŚĆ CIEKU W POWIECIE
Borowianka	10,6 km
Ciek „B”	6,3 km
Ciek „O”	2,4 km
Ciek (Kanał) Zawadzki	3,2 km
Ciek Gimski	7,2 km

Ciek Muszaki	8,4 km
Jagarzewka	7,9 km
Janówka	3,0 km
Lipówka	4,9 km
Łyna	9,6 km
Marózka	4,8 km
Nowa Wieś	11,0 km
Omulew	17,8 km
Orzyc	17,5 km
Sławska Struga	8,9 km
Struga Baranowska	17,9 km
Szkotówka	26,0 km
Wkra (Nida)	33,2 km

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

Jeziora zajmują ogółem około 1,4% powierzchni powiatu (1.342 ha). Znajduje się ich tutaj około 29.

Tabela 7 JEZIORA W POWIECIE NIDZICKIM

NAZWA	POWIERZCHNIA [ha]	ŚREDNIA GŁĘBOKOŚĆ [m]
Blejk	4,0	2,0
Bolejny	11,0	2,1
Bujaki	22,8	2,8
Czarne	50,8	11,2
Dłużek	12,2	1,3
Głowacz	5,0	2,8
Karzętek	1,0	3,0
Kiernoz Mały	54,0	2,9
Koniuszyn	11,0	1,0
Kąty	41,7	5,4
Kownatki	215,5	9,5
Linówek	4,0	0,5
Marózek Mały	19,4	5,3
Morze	3,0	1,3
Odnoga	6,0	3,0
Omulew	508,8	4,3
Orłowskie Duże (Orłowo)	23,3	4,7
Orłowskie Małe	4,0	2,6
Pieczka	15,0	3,0
Stembój	8,0	2,0
Strówko	4,0	1,5
Szewczyk	3,0	8,0
Szkotowskie	41,3	3,5
Trzciny	57,8	3,0
Wólka	16,2	6,4
Wronowo	13,6	2,3
Zawadzkie	82,1	4,0
Zdręczno Duże	7,0	9,0
Zdręczno Małe	1,0	1,0

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

PRZYRODA

Powiat Nidzicki jest obszarem o bogatych i wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Lasy zajmują powierzchnię ok. 38.467 ha, tj. 40,05% powierzchni ogólnej powiatu (lesistość Polski w 2013 roku wynosiła 29,4%).

Tabela 8 LASY W POWIECIE NIDZICKIM

	POWIAT NIDZICKI	GMINA KOZŁOWO	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA NIDZICA
Powierzchnia lasów [ha]	38.467	3.572	2.619	12.467	19.089
Zalesienie	40,05%	14,05%	19,27%	65,05%	50,39%

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Lasy powiatu położone są na terenach objętych zarządem czterech Nadleśnictw:

- Nadleśnictwo Nidzica – zajmuje powierzchnię 22.898 ha,
- Nadleśnictwo Jadwabno – zajmuje powierzchnię 11.599 ha,
- Nadleśnictwo Wielbark – zajmuje powierzchnię 1.580 ha,
- Nadleśnictwo Olsztynek – zajmuje powierzchnię 275 ha.

W powiecie nidzickim lasy występują głównie w zwartym kompleksie Puszcza Napiwodzko-Ramucka oraz w oddzielonych od siebie mniejszych kompleksach słabo zróżnicowanych pod względem siedliskowym i gatunkowym. Dominującym typem siedlisk w lasach występujących na terenie powiatu są bory świeże, bory mieszane świeże i lasy mieszane świeże. Pozostałe typy to między innymi lasy świeże, olchowe, lasy mieszane wilgotne. Ważną funkcję przyrodniczą pełni również roślinność nieleśna. Głównie są to zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe w dolinach rzek.

Na terenie powiatu Nidzickiego zostały powołane, na podstawie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz wcześniejszych ustaw o ochronie przyrody, następujące formy ochrony przyrody:

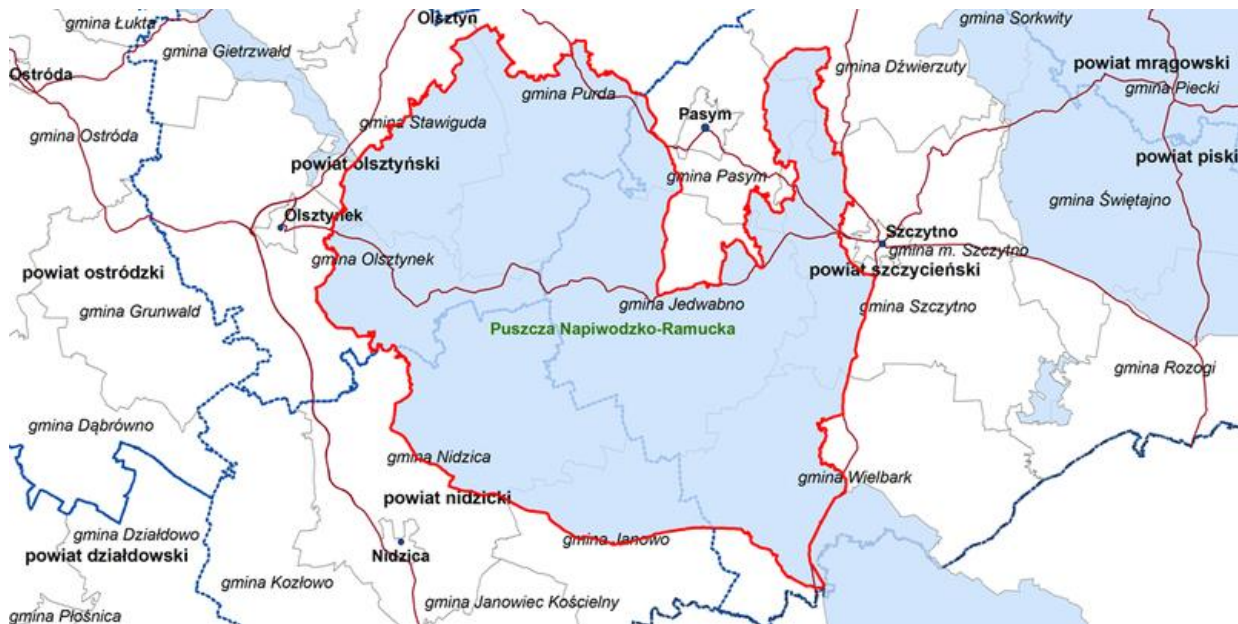
- rezerваты przyrody,
- obszary Natura 2000,
- obszary chronionego krajobrazu,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody,
- stanowiska chronionej flory, grzybów i fauny.

Do tego systemu należy zaliczyć także inne obszary objęte ochroną na podstawie innych ustaw, o ile celem ich powołania była ochrona zasobów przyrodniczych

Tereny chronione znajdujące się na terenie powiatu nidzickiego zajmują powierzchnię 55.604 ha. Są to obszary o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, będące jedną z jego wizytówek.

OBSZARY NATURA 2000

Puszcza Napiwodzko-Ramucka (kod obszaru PLB280007) – zajmuje powierzchnię 116.604,6 ha. Ostoja obejmuje część obszernego kompleksu leśnego w rejonie Nidzicy. Dominują w niej lasy iglaste porastające tereny o urozmaiconej rzeźbie. Najwyższe wzniesienie osiąga 220 m. n.p.m., a względne wysokości terenu mogą na niewielkiej przestrzeni osiągać różnicę nawet 50 m. obszar zasobny jest w nieduże bezodpływowe jeziora, których jest tu ok. 50 i torfowiska. Wśród jezior przeważają zbiorniki mezo- i eutroficzne, choć zdarzają się także jeziora dystroficzne. Obszar przecina dość bogata sieć cieków wodnych uchodzących do rzeki Omulwi, płynącej płytką, silnie zatorfioną doliną. Część cieków wodnych w północnej części ostoi zasila rzekę Łynę, a południowych - Orzyc. W dolinach rzek występują dość duże obszary torfowisk niskich i przejściowych. Wśród lasów przeważają różne odmiany borów, choć dominującym typem są bory świeże. Występują tu również niewielkie powierzchnie grądów, olsów i łęgów. Jest to ostoja ptasia o randze europejskiej. Stwierdzono w niej występowanie przynajmniej 35 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 14 gatunków ptaków znajdujących się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. do łęgów przystępuje tu co najmniej 1% krajowej populacji: bielika, błotniaka zbożowego, kani czarnej, kani rudej, orlika krzykliwego, rybołowa, trzmielojada, bąka, cietrzewia, rybitwy rzecznej, bociana czarnego, puchacza, kraski i muchołówki białoszyjej. Duże liczebności osiąga również bocian biały, błotniak stawowy, derkacz, żuraw i zimorodek.

Rysunek 4 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>)

Ostoja Napiwodzko-Ramucka (kod obszaru PLH280052) - zajmuje powierzchnię 32.612,8 ha. Obszar Ostoja Napiwodzko-Ramucka obejmuje znaczną część Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej położonej na Pojezierzu Olsztyńskim. Krajobraz tego obszaru, charakteryzujący się urozmaiconą rzeźbą terenu, uformowany został podczas ostatniego zlodowacenia. Dominują tu przede wszystkim równiny sandrowe, urozmaicone licznymi rynnami fluwioglacjalnymi i morenami czołowymi. Na morenach deniwelacje sięgają 50-70 m, a na sandrach do 25 m. Elementem charakterystycznym i unikalnym w skali kraju są przebiegające tu procesy sufozyjne, których efektem są m.in. leje sufozyjne występujące w południowo-zachodniej części kompleksu. Obszar składa się z 9 enklaw:

- Dolina Łyny – 14.247, 79 ha,
- Gim – 2.127,13 ha,
- Kemno – 474, 94 ha,
- Košno – 2.217,76 ha,
- Dłużek – 891, 94 ha,
- Dolina rzeki Czarnej – 1.034, 94 ha,
- Sołtysek – 120,38 ha,
- Galwica-Sawica – 9.386,39 ha,
- Muszaki – 2.230 ha.

W pokryciu terenu dominują lasy oraz wody i siedliska wilgotne: jeziora, torfowiska, bagna. Rosną tu przede wszystkim bory sosnowe, w zagłębieniach terenu zdarzają się lasy mieszane,

wilgotne bory i bory bagienne. Grądy, łągi, olsy i zarośla wierzbowe występują w postaci niewielkich płatów. Na terenie ostoi znajduje się wiele jezior (największe z nich to J. Łańskie - 1070 ha, J. Pluszne - 908 ha, J. Kośno - 552 ha, J. Omulew - 549 ha, J. Mróz - 332 ha), wśród nich przeważają zbiorniki mezo- i eutroficzne. Duża część ostoi pokryta jest torfowiskami niskimi i przejściowymi. Obszar obejmuje doliny największych rzek Puszczy: Omulwi (w części południowej) i Łyny (w części północnej).

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

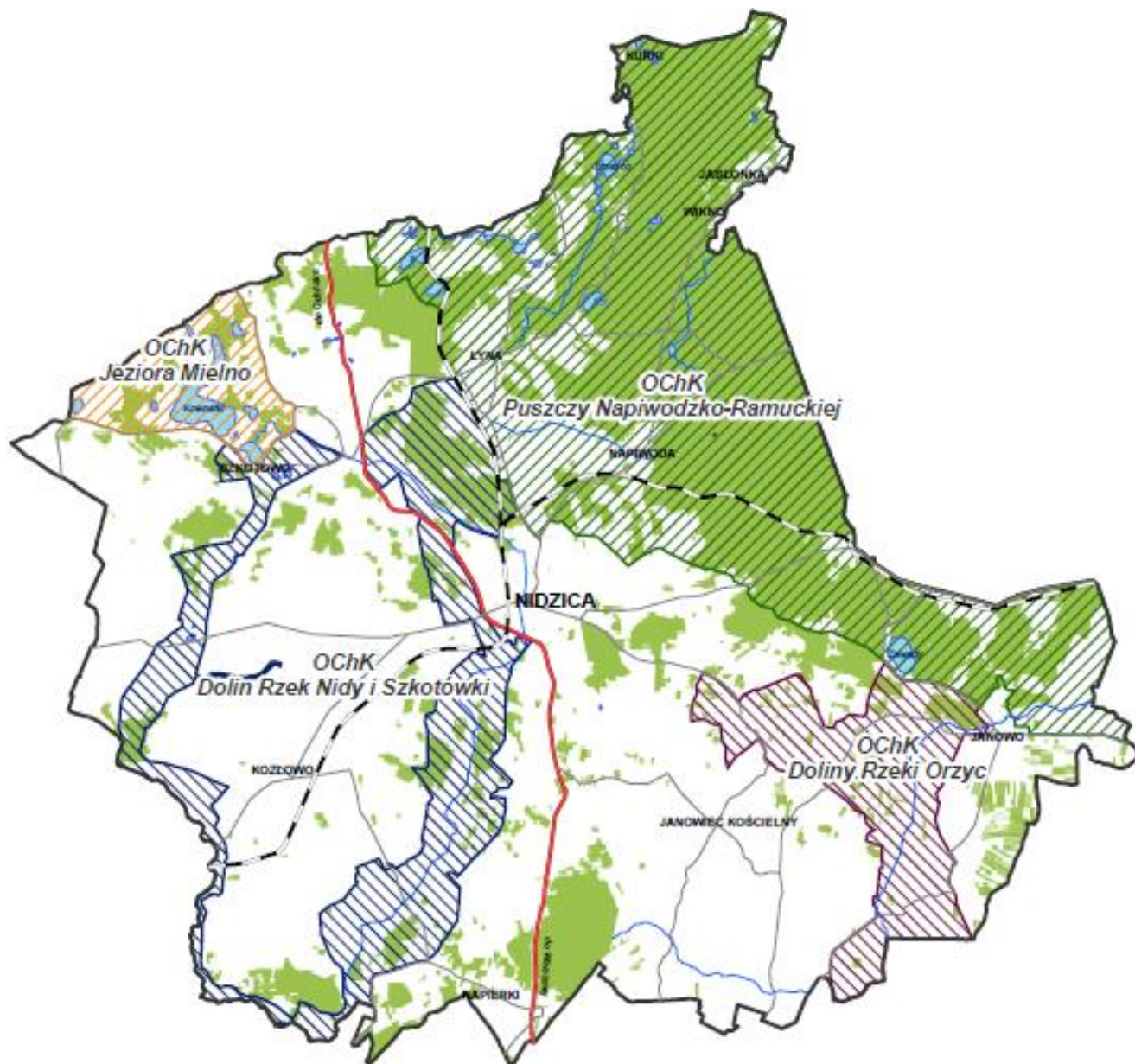
Obszar Chronionego Krajobrazu Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej – położony w województwie warmińsko-mazurskim pomiędzy Olsztynem, Olsztynkiem, Nidzicą, Szczytnem i Pasymiem, w powiatach: olsztyńskim, ostródzkim, nidzickim i szczydzieńskim. Poszczególne części puszczy stanowią:

- Lasy Purdzkie,
- Lasy Warmińskie,
- Lasy Ramuckie,
- Lasy Napiwodzkie,
- Lasy Korpelskie.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno – obszar o powierzchni całkowitej 10.498 ha – część znajduje się w gminie Kozłowo.

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolin Rzek Nidy i Szkotówki – zajmuje powierzchnię 8.391 ha, jest położony w powiecie nidzickim i działdowskim, na terenie gmin Nidzica, Kozłowo, Iłowo-Osada i Działdowo.

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Orzyc – zajmuje powierzchnię 4.641,5 ha, jest położony w całości na obszarze powiatu nidzickiego.

Rysunek 5 Obszary Chronionego Krajobrazu (źródło: <http://www.nidzica.olsztyn.lasy.gov.pl/>)
REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat „Jezioro Orłowo Małe” – jest to najstarszy rezerwat faunistyczny na terenie powiatu nidzickiego i zajmuje powierzchnię 14,76 ha. Został utworzony w 1958 roku z myślą o ochronie żółwia błotnego. Obejmuje on swym zasięgiem jezioro Orłowo Małe. Jest zanikającym zbiornikiem wodnym o głębokości około 2 metrów z mulistym dnem.

Rezerwat „Źródła rzeki Łyny im. Prof. Romana Kobendzy” – został utworzony w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajoznawczych całości kształtu procesów wstecznej erozji źródłiskowej rzeki Łyny. Jego powierzchnia to 120,54 ha. Teren rezerwatu zajmują głównie lasy mieszane.

Rezerwat „Koniuszanka I” – zajmuje powierzchnię 24,29 ha i został utworzony w celu ochrony terenu, na którym występuje zjawisko sufozji na sandrze.

Rezerwat „Koniuszanka II” – jego powierzchnia to 64,55 ha, został utworzony w celu ochrony kresowych stanowisk zespołów leśnych oraz układu morfologicznego terenu z przelomowym odcinkiem rzeki Koniuszanki.

Rysunek 6 Rezerваты przyrody w powiecie (źródło: <http://www.nidzica.olsztyn.lasy.gov.pl/>)

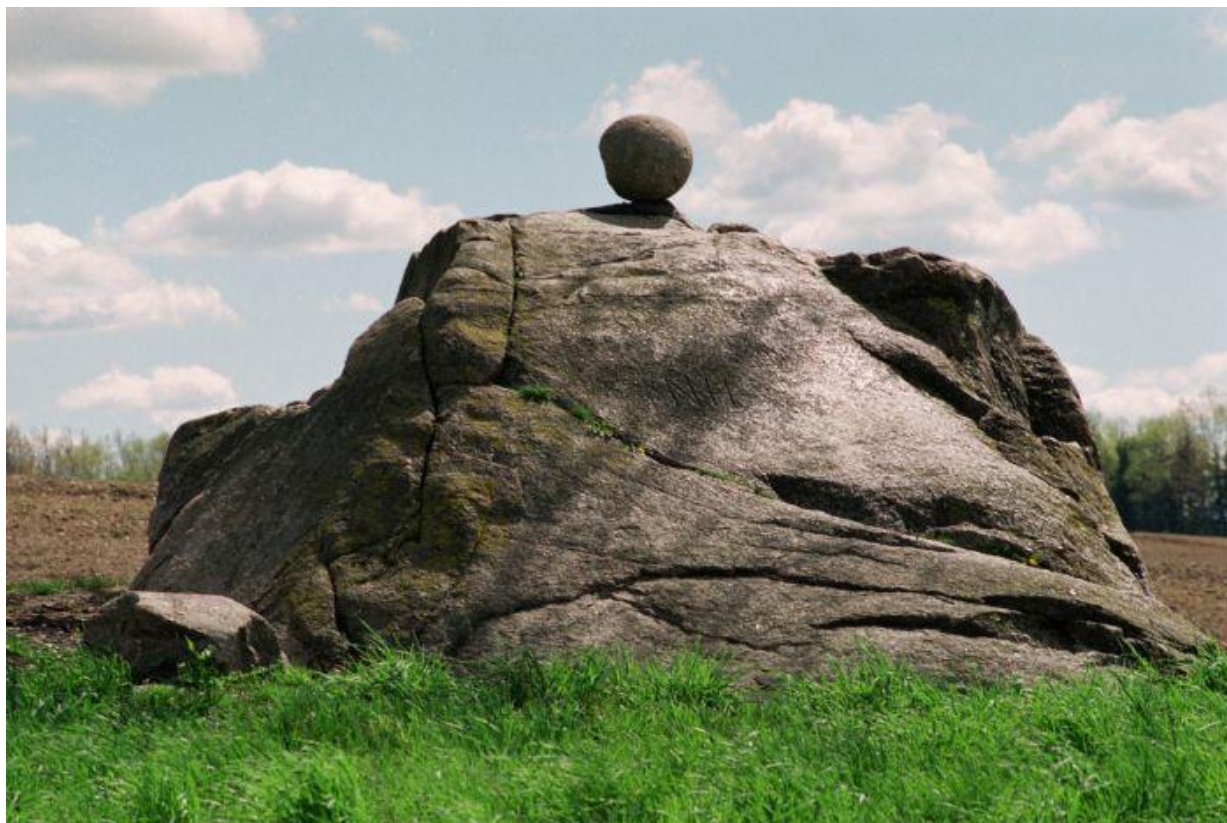
POMNIKI PRZYRODY

Tą formą ochrony obejmuje się pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiętkowej i krajobrazowej odznaczających się indywidualnymi wyróżniającymi je cechami. Na terenie powiatu nidzickiego, w rejestrze pomników przyrody, wypełnione są aktualnie 23 pozycje.

Tabela 9 POMNIKI PRZYRODY W POWIECIE NIDZICKIM

POMNIK PRZYRODY	LOKALIZACJA	OPIS
„Dęby parkowe” w parku podworskim	Gmina Kozłowo, Zabłocie	50 sztuk
Lipy parkowe w parku podworskim	Gmina Kozłowo, Zakrzów Sarnowo	4 sztuki
Głaz	Gmina Janowo, leśnictwo Zdrojek	Granitognejs, szaroróżowy, obwód 750 cm, wysokość 0,5 m
Głaz „Kucak”	Gmina Janowo, wieś Janowo	Granit Rapakivi, obwód 820 cm, wysokość 1,7 m
Głaz	Gmina Janowo	Różowy granit Rapakivi, obwód 900 cm, wysokość 1,15 m
Dęby	Gmina Janowo, Janowo Komorowo	3 sztuki, obwody od 385 do 450, wysokość do 21 m
Jałowiec	Gmina Janowo, Róg	Obwód 102 cm, wysokość 6 m
Dąb	Gmina Janowo, leśnictwo Baranowo	Obwód 420 cm, wysokość 20 m
Głaz narzutowy „Kamień Tatarski”	Gmina Nidzica, Tatary	Obwód 1.900 cm, długość 6,5 m, szerokość 4 m, wysokość 1,8 m, największy na mazurach granitognejs różowy
Głaz	Gmina Nidzica, leśnictwo Napiwoda	Granitognejs różowy
Głaz	Gmina Nidzica, leśnictwo Napiwoda	
Głaz	Gmina Nidzica, PGRNapiwoda	Granitognejs różowy
Klon	Gmina Nidzica, Napiwoda	Obwód 360 cm, wysokość 23 m
Dęby	Gmina Nidzica, Zimna Woda	2 sztuki
Jałowce Koniuszyńskie	Gmina Nidzica, Koniuszyn	40 sztuk
Dęby	Gmina Nidzica, Bolejny	2 sztuki
Leje sufozyczne	Gmina Nidzica, na południe od Wólki Orłowskiej	3 sztuki, jeden z bogatym stanowiskiem lilii złotogłów
Klon	Gmina Nidzica	Obwód 445 cm, wysokość 20 m
Klon	Gmina Nidzica, przy drodze Orłowo-Brzeźno Łyńskie	Obwód 370 cm, wysokość 20 m
Dąb	Gmina Nidzica, podzamcze w Nidzicy	Obwód 320 cm, wysokość 25 m
Dąb	Gmina Nidzica, leśnictwo Wykno, przy jeziorze Omulew	Obwód 530 cm, wysokość 35 m
Dęby	Gmina Nidzica, leśnictwo Wykno	8 sztuk
Dąb szypułkowy „Hubert”	Gmina Nidzica, Malinowo	Obwód 430 cm, wysokość 20 m

Źródło: <http://www.nidzica.olsztyn.lasy.gov.pl/>, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

Rysunek 7 Kamień Tatarski (źródło: Archiwum Urzędu Gminy Nidzica)

SIEĆ ECONET

W powiecie nidzickim do koncepcji krajowej sieci ECONET zostały włączone obszary:

- Północna część gminy Kozłowo,
- Gmina Nidzica,
- Gmina Janowo,

Ich tereny zaliczono do Zachodniomazurskiego Obszaru Węzłowego o znaczeniu międzynarodowym.

- Gmina Janowiec Kościelny,

Rejon zaliczony do obszaru węzłowego, o znaczeniu międzynarodowym, związanym z Puszcą Kurpiowską.

Ustanowione obszary chronione sprzyjają również bogactwu fauny. Dzięki nim świat zwierzęcy powiatu nidzickiego jest zróżnicowany gatunkowo. Można tu spotkać między innymi sarny, jelenie, dziki, lisy, zające, wydry, kuny, piżmaki, borsuki, wilki, bobry i wiewiórki. Również awifauna jest licznie reprezentowana. Występują tu trzmielojad, bocian biały, żuraw, błotniak stawowy, błotnik łąkowy, orlik krzykliwy, cietrzew, derkacz, rycyk, bocian czarny, cyraneczka, bekas kszyk, i dziwonia. Gady swojego przedstawiciela mają, przede wszystkim, w żółtym błotnym a także jaszczurce zwince i padalcach. Ambasadorami gromady płazów są żaby,

ropuchy szare i zielone, traszki grzebieniaste i zwyczajne, rzekotki i kumaki. Oczywiście najliczniejszymi przedstawicielami świata zwierząt powiatu są owady. Są to między innymi paż królowej, paż żeglarz, biegacz skórzasty, leśny, ogrodowy, koziorożec dębosz, rohatyniec nosorożec, modliszka.

2.1.4. WALORY KULTUROWE POWIATU

Atrakcyjność powiatu wynika z wyjątkowego położenia i zróżnicowania przyrodniczego oraz z dużej wartości jego walorów krajoznawczych i kulturowych.

Na terenie powiatu znajduje się wiele zabytków budownictwa, architektury sakralnej i świeckiej. Do rejestru zabytków nieruchomych wpisane są między innymi następujące obiekty⁸:

- **Janowiec Kościelny:**

- kościół parafialny pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela z 1910 roku,

Rysunek 8 Kościół w Janowcu Kościelnym (źródło: <http://janowiec.warmia.mazury.pl/>)

- **Janowo:**

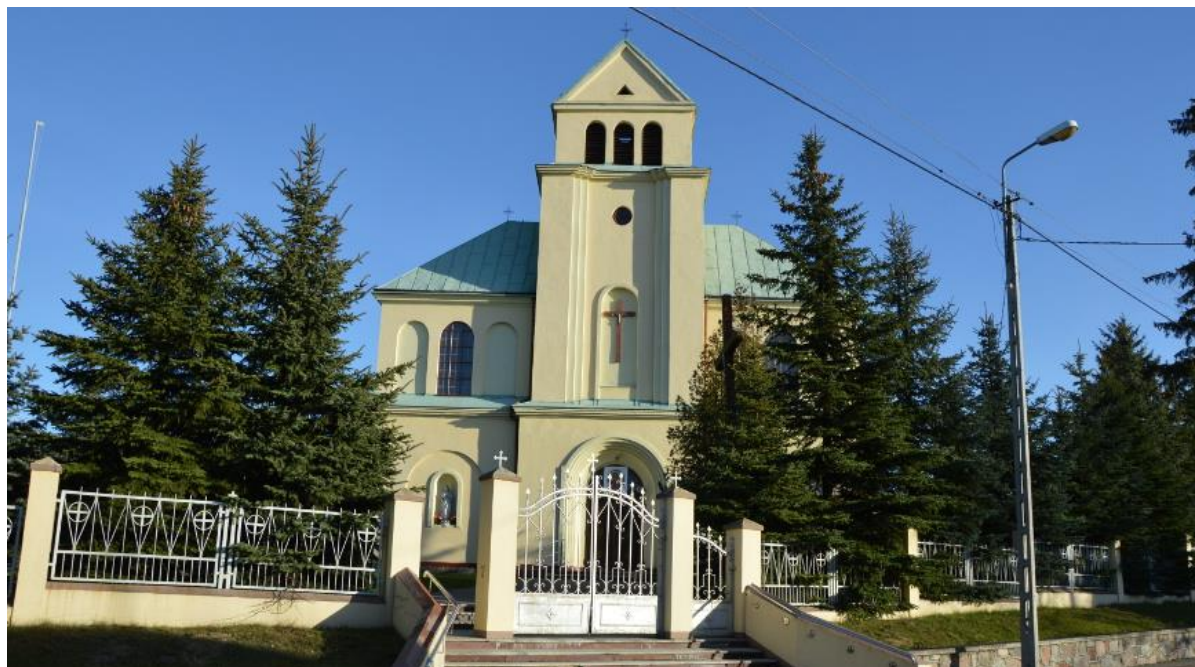
- układ urbanistyczny z XV wieku,

⁸ Źródło: Rejestr Zabytków Województwa Warmińsko-Mazurskiego

- kościół parafialny pod wezwaniem św. Rocha z lat 1933-1938,
- cmentarz przykościelny.

- **Komorowo:**

- dworek z przełomu XIX i XX wieku.

Rysunek 9 Kościół w Janowie (źródło: <http://www.wirtualna-podroz.pl/>)

- **Dziurdzewo:**

- kościół filialny pod wezwaniem Matki Boskiej Anielskiej z 1825 roku,
- cmentarz przykościelny.

Rysunek 10 Kościół w Dziurdzewie (źródło: www.kozlowo.pl)

- **Kolonia Ginter:**

- cmentarz położony w polu, około 3 km na południe od Sarnowa, pochowanych jest tu 189 żołnierzy armii niemieckiej oraz 300 żołnierzy armii rosyjskiej, poległych w walkach pod Sarnowem, w dniach 11-16 listopada 1914 r.

- **Kozłowo:**

- kościół ewangelicki pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła z I połowy XVIII wieku

- park pałacowy z aleją dojazdową do folwarku z XVIII wieku,

- ogrodzenie z bramą.

Rysunek 11 Zabytkowy kościół w Kozłowie (źródło: <http://www.ciekawemazury.pl>)

- **Michałki:**

- cmentarz wojenny z okresu I Wojny Światowej,

- **Sarnowo:**

- kościół ewangelicki parafii pod wezwaniem Świętego Antoniego z 1911 roku,

- cmentarz kościelny,

- cmentarz wojenny z I Wojny Światowej,

Rysunek 12 Kościół w Sarnowie (źródło: <https://pl.wikipedia.org/>)

- **Sławka Wielka:**

- kościół ewangelicki pod wezwaniem Świętego Jana Chrzciciela z 1752 roku,
- cmentarz przykościelny.

- **Szkotowo:**

- kościół ewangelicki pod wezwaniem Świętego Józefa Robotnika z 1824 roku,
- cmentarz kościelny,
- cmentarz wojenny z I Wojny Światowej,
- dwór z 1900 roku - wzniesiony został w stylu eklektycznym, a swą fasadą przypomina trochę willę miejską. Bryła jest zróżnicowana, jednokondygnacyjna, a w ryzalitach – dwukondygnacyjna, przykryta wysokim czterospadowym dachem. Od strony podjazdu jest wieżyczka, kryta hełmem z latarnką.

Rysunek 13 Dwór w Szkotowie (źródło: kozlowo.pl)

- **Turowo:**
 - kościół ewangelicki pod wezwaniem Świętego Michała Archanioła z 1894 roku
 - cmentarz kościelny,
 - zespół dworski z połowy XIX wieku – park dworski i dwór.
- **Turówko:**
 - park dworski z I połowy XIX wieku.
- **Zabłocie Kozłowskie:**
 - park dworski z II połowy XIX wieku.
- **Zaborowo:**
 - kościół filialny pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP z 1740 roku,
 - cmentarz przykościelny.
- **Zakrzewko:**
 - cmentarz wojenny z I Wojny Światowej.
- **Kanigowo:**
 - kościół parafialny pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego z XV wieku, przebudowany w XVII wieku,
 - cmentarz parafialny.

Rysunek 14 Kościół w Kanigowie (źródło: <http://mazurytravel.com.pl>)

- **Łyna:**

- kościół ewangelicki pod wezwaniem Niepokalanego Serca Marii z 1726 roku,
- cmentarz wojenny z I Wojny Światowej.

Rysunek 15 Kościół w Łynie (źródło: <http://lyna.beepworld.pl/parafia.htm>)

- **Łyński Młyn:**

- zespół młyna wodnego – pierwsze o nim wzmianki sięgają 1387 roku. Po spiętrzeniu wody utworzono małe jezioro o powierzchni 1 ha. Pierwszym właścicielem młyna był brat Zakonu Krzyżackiego komtur Johann von Baffart z Ostródy.

Rysunek 16 Część zespołu młyna wodnego (źródło: <https://pl.wikipedia.org/>)

- **Łysakowo:**
 - dwa cmentarze wojenne z okresu I Wojny Światowej.
- **Moczysko:**
 - cmentarz wojenny z okresu I Wojny Światowej.
- **Módlki:**
 - cmentarz wojenny z okresu I Wojny Światowej.
- **Napiwoda:**
 - cmentarz wojenny z okresu I Wojny Światowej,
 - cmentarz rodowy rodziny Holz-Dahrenstaed z II połowy XIX wieku.
- **Nidzica:**
 - założenie urbanistyczne starego miasta z końca XIV wieku,

Rysunek 17 Stare miasto w Nidzicy (źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

- kościół parafialny pod wezwaniem Świętego Wojciecha i Niepokalanego Poczęcia NMP z XIV wieku i przykościelny cmentarz,
- kościół ewangelicko-augsburski z lat 1858-1890,
- sektor I i II dawnego cmentarza ewangelicko-augsburskiego z I połowy XIX wieku,
- cmentarz żydowski z początku XX wieku,
- cmentarz żydowski z początku XIX wieku,
- zamek krzyżacki z początku XIV wieku

Pierwsza wzmianka o zamku nad Nidą pochodzi z 1376 roku. Rozbudowę fortyfikacji, w wyniku której powstał jeden z największych jednoskrzydłowych zamków krzyżackich, zakończono ostatecznie około 1400 roku, po czym stał się on siedzibą zakonnego wójta. Krzyżacki zamek nad Nidą miał chronić liczne wsie założone przez Zakon w rejonie Dąbrówna, Olsztynka i Działdowa przed odwetowymi wyprawami Litwinów. Zamek wznosi się na rzucie wydłużonego prostokąta o wymiarach 62 m x 44 m, z dziedzińcem pośrodku o wymiarach 39m x 17m. Zbudowany z cegły i kamienia polnego (w dolnych partiach), gotycki, z dwiema wieżami (o wysokości 23 m do gzymsu koronującego) kwadratowymi od wschodu, kryty dachem dwuspadowym. Do głównego korpusu zamku od strony wschodniej przylegają zabudowania przedzamcza, składające się z niskiej bramy wjazdowej, dwóch budynków, okrągłej baszty i muru obronnego od strony północnej. Wspomniane parterowe obiekty tworzą zamknięty mały dziedziniec przedzamcza. Sam zamek składa się z głównego budynku zachodniego, podpiwniczonego. Piętro zajmowała kaplica, refektarz i kancelaria

(w refektarzu i w kaplicy zachowane są ślady malowideł gotyckich pochodzących z 1400 i około 1480 roku). Trzecią kondygnację skrzydła zachodniego stanowi niskie pomieszczenie spichrzowe. Pod koniec XVIII wieku zamek był poważnie zaniedbany i groziła mu całkowita ruina. W 1819 roku znalazł się w Nidzicy powiatowy radca sądowy Ferdynand Tymoteusz Gregorovius, dzięki któremu zamek nidzicki został w 1830 roku odbudowany. W 1912 roku na zboczu góry zamkowej stanął pomnik ku czci Ferdynanda Gregoroviusa i dwóch jego synów - Juliusza i Ferdynanda. Obecnie w zamku odbywają się liczne imprezy: wystawy malarskie, widowiskowe walki rycerskie, koncerty muzyczne. W zamku mieści się biblioteka, hotel, restauracja oraz Nidzicki Ośrodek Kultury.⁹

Rysunek 18 Zamek Krzyżacki (źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

- mury obronne wzdłuż ulicy Mickiewicza z końca XIV wieku,
- ratusz i Rynek z XIX wieku,
- poczta z 1892 roku,
- kamienica przy ulicy 1 Maja 18 z 1912 roku,
- starostwo, ob. komenda policji z lat 1910-1911 przy ulicy Mickiewicza,
- dawna stacja pocztowa przy ulicy Olsztyńskiej 4,
- budynek Powiatowej Kasy Pożyczkowej (ob. restauracja „Zamkowa” przy ulicy Słowackiego,
- spichrz z I połowy XIX wieku przy ulicy Traugutta,
- zespół willowy przy ulicy Traugutta z lat dwudziestych XX wieku,

⁹ Źródło: Strategia Rozwoju Turystyki Powiatu Nidzickiego

- szkoła przy ulicy Władysława Jagiełły z lat 1907-1909,
- budynek „klasztorek” z XIV wieku,

Rysunek 19 „Klasztorek” (źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

- dom przy ulicy Żeromskiego z początku XX wieku,
- dom przy ulicy Żeromskiego z początku XIX wieku,
- browar z 1870 roku i dom przy browarze z XIX wieku,
- spichrz z I połowy XIX wieku przy ulicy Zamkowej,
- wodociągowa wieża ciśnień z 1934 roku.

Rysunek 20 Kolejowa wieża ciśnień (źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

- **Orłowo:**
 - cmentarz wojenny,
 - park.
- **Radomin:**
 - cmentarz wojenny z I Wojny Światowej.
- **Wały:**
 - cmentarz ewangelicko-augsburski z XIX wieku.
- **Waszulki:**
 - zespół cegielni z lat 1880-1940.
- **Wólka Orłowska:**
 - park dworski,
 - stodoła z 1916 roku,
 - gorzelnia z częścią mieszkalną z 1913 roku.
- **Zagrzewo:**
 - zespół dworski i folwarczny – dwór z 1905 roku, najstarszy budynek folwarczny pochodzi z 1840 roku,
 - park z XIX wieku.

Rysunek 21 Dwór – Zagrzewo (źródło: <http://www.lotpn.nidzica.pl>)

- **Załużki:**
 - park dworski.
- **Zimna Woda:**

- dwa cmentarze wojenne z okresu I Wojny Światowej.

Ponadto na terenie powiatu nidzickiego znajduje się wiele pamiątek historycznych, które wpisane są do rejestru zabytków archeologicznych. Są to głównie kurhany – w większości znajdujące się w gminie Janowiec Kościelny.

Tabela 10 ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE W POWIECIE NIDZICKIM

OBIEKT	NR REJESTRU	MIEJSCOWOŚĆ	GMINA
Kurhan	C-193	Bielawy	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-194	Bielawy	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-234	Kuce	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-235	Szczepkowo-Borowe	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-236	Piotrkowo	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-237	Piotrkowo	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-238	Piotrkowo	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-241	Zaborowo	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-242	Krusze	Janowiec Kościelny
Cmentarzysko wczesnośredniowieczne w obudowach kamiennych	C-244	Pokrzywnica Wielka	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-245	Smolany-Żardawy	Janowiec Kościelny
Cmentarzysko wczesnośredniowieczne w obudowach kamiennych	C-247	Szczepkowo Zalesie	Janowiec Kościelny
Cmentarzysko wczesnośredniowieczne w obudowach kamiennych	C-248	Szczepkowo Zalesie	Janowiec Kościelny
Kyrhan	C-253	Pokrzywnica Wielka	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-255	Bukowiec	Janowiec Kościelny
Dwie groble	C-256	Smolany-Żardawy	Janowiec Kościelny
Cmentarzysko wczesnośredniowieczne w obudowach kamiennych	C-271	Szczepkowo Zalesie	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-272	Szczepkowo Zalesie	Janowiec Kościelny
Kurhan	C-273	Szczepkowo Zalesie	Janowiec Kościelny

Kurhan	C-274	Szczepkowo Zalesie	Janowiec Kościelny
Nawarstwienia kulturowe starego miasta	C-172	Janowo	Janowo
Wały i fosy	C-135	Nidzica	Nidzica
Nawarstwienia kulturowe starego miasta wraz z zamkiem	C-162	Nidzica	Nidzica
Kurhan	C-229	Nidzica	Nidzica
Kurhan wsch.1 – kurhan zach. 2	C-250	Pielgrzymowo	Kozłowo

Źródło: <http://www.wuoz.olsztyn.pl/>

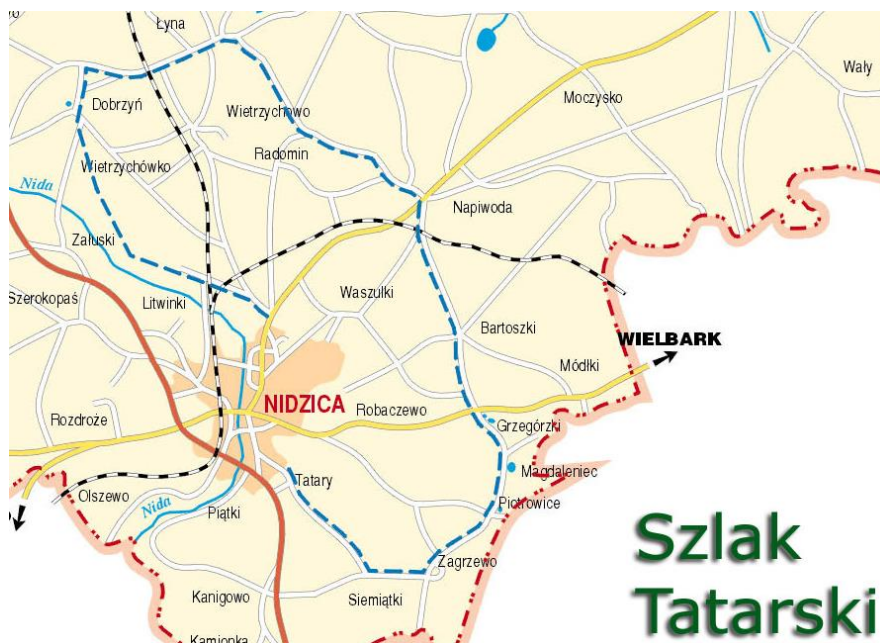
Na terenie powiatu w szczególności na obszarach wiejskich występuje dość duża ilość innych obiektów zabytkowych. Same wsie posiadają ciekawe układy ruralistyczne. Występują tu zarówno owalnice jak i wielodrożnice i ulicówki charakterystyczne szczególnie dla terenów północnych. W pobliżu jezior występują szeregowki jednostronne, a nad rzekami szeregowki dwustronne. Teren należący do Poboża charakteryzuje rozplanowanie wsi przysiółkowe, typowe dla północnomazowieckich zaścianków. W zabudowie wsi na obszarach północnej części powiatu jeszcze dotychczas dominuje typ domu z czerwonej cegły, nietynkowany, kryty dachówką, z charakterystycznymi sześciokątnymi podziałami okien skrzynkowych. W niektórych wsiach, szczególnie z cyklu szkatułowego zachowało się jeszcze sporo tradycyjnej zabudowy drewnianej, wymagającej konserwacji, lecz niezwykle atrakcyjnej krajobrazowo. We wsiach dawnych Prus wyróżniają się budynki szkół z charakterystycznymi cechami typowymi - dużymi oknami w szczycie, okazałym wejściem frontowym, cegłą w elewacjach i dachówką na dachu. Szkoły te pochodzą w większości z początku XX wieku, rzadziej z okresu międzywojennego.¹⁰ (zrób przypis: źródło: <http://mazurytravel.com.pl>)

Poza zabytkami w powiecie nidzickim mieszkańcy i zwiedzający mogą korzystać z innych atrakcji. Osoby, które wybierają się w te rejony mogą również skorzystać z bogatej oferty szlaków turystycznych:

- **Szlak pieszy** w rezerwacie przyrody „**Źródła rzeki Łyny**” – wytyczono dwa warianty zielony i żółty, prowadzą przez obszar o zróżnicowanej rzeźbie terenu z rzadko spotykanym zjawiskiem erozji wstecznej,
- **Szlak pieszy** w rezerwacie „**Koniuszanka II**” – ma charakter pętli o długości 2,5 km,
- **Szlak pieszy** w rezerwacie „**Jezioro Orłowo Małe**” – prowadzi wokół jeziora,

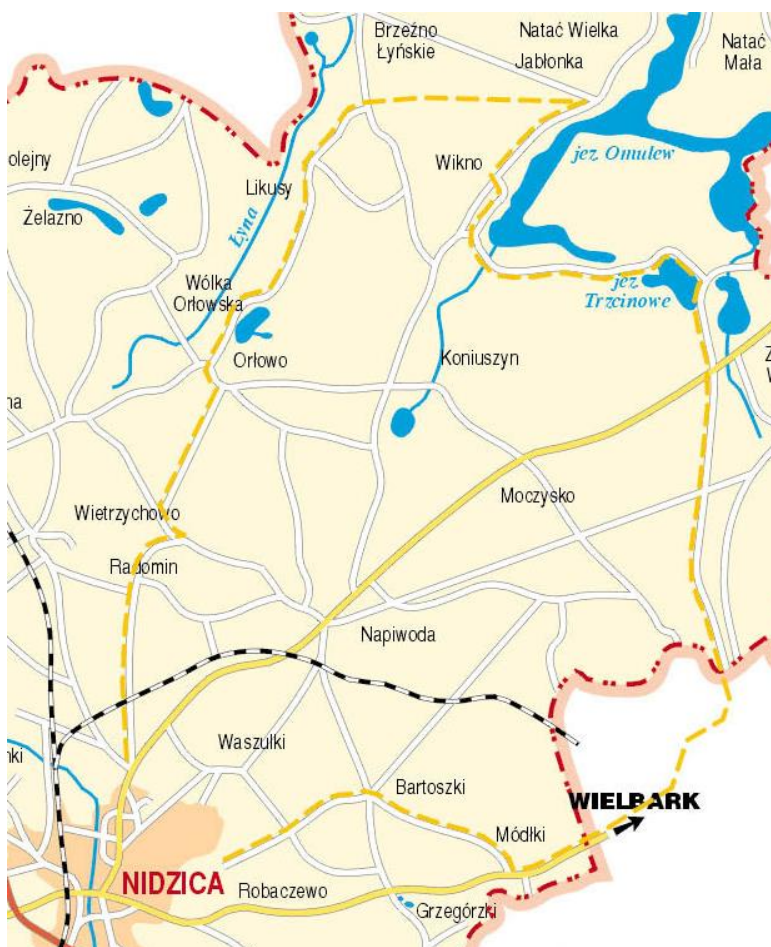
¹⁰ Źródło: <http://mazurytravel.com.pl>

- Szlak rowerowy „Szlak Tatarski” – jego długość to około 45 km.

Rysunek 22 Szlak Tatarski (źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017)

- Szlak rowerowy „Szlak Bursztynowy”

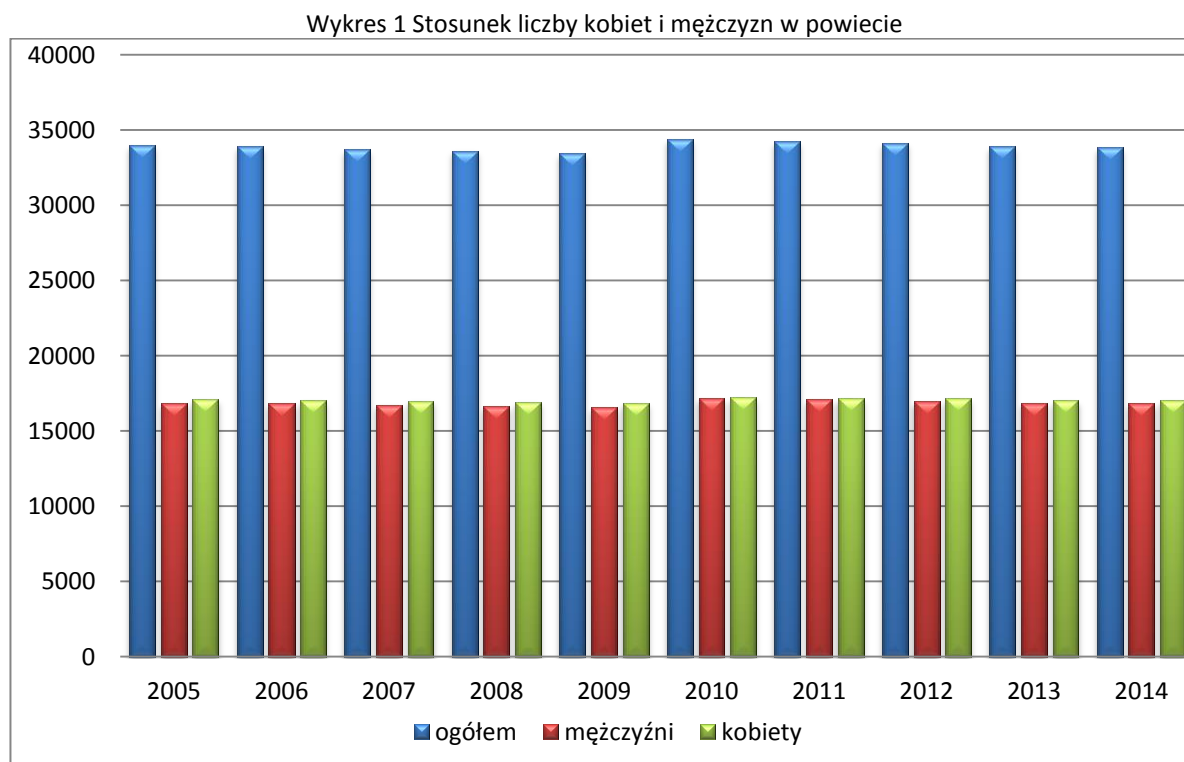
Rysunek 23 Szlak Bursztynowy (źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017)

- Szlak rowerowy „Szlak generała Samsonowa” – o długości ponad 80 km.
- Szlak rowerowy „Szlak Kurhanów” – trasa o długości ponad 30 km., przebiega przez bardzo zróżnicowane tereny z wartymi obejrzenia stanowiskami archeologicznymi i zabytkami architektury.
- Szlak rowerowy „Szlak Pobożańskich Kurhanów” – jest to szlak o średnim stopniu trudności o długości 25 km.
- Szlak kajakowy po Łynie – o długości 352 kilometrów. Rozpoczyna się w miejscowości Brzeźno Łyńskie a kończy w Kaliningradzie.
- Szlak kajakowy po Omulwi – jego długość to ponad 100 kilometrów.

2.2. SFERA SPOŁECZNA

2.2.1. DEMOGRAFIA

Sytuacja demograficzna idealnie odzwierciedla typowy powiat średniej wielkości. W 2014 roku zamieszkiwało go 33.859 osób, w tym 16.835 mężczyzn oraz 17.024 kobiet. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (50,28%). Należy więc stwierdzić, że podział wg. płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2014 ale także na przestrzeni wielu lat.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Można zauważyć, że liczba mieszkańców w ostatnich latach regularnie maleje. W roku 2014 w porównaniu do roku 2010 liczba ta spadła o 545 osób. Szczegółowe dane przedstawia tabela 11.

Tabela 11 LICZBA MIESZKAŃCÓW POWIATU NIDZICKIEGO W LATACH 2005-2014

STRUKTURA WG PŁCI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	33.977	33.892	33.729	33.605	33.444	34.404	34.271	34.133	33.903	33.859
Mężczyźni	16.846	16.836	16.731	16.663	16.586	17.171	17.083	16.976	16.865	16.835
Mężczyźni [%]	49,58	49,68	49,60	49,58	49,59	49,91	49,85	49,73	49,74	49,72
Kobiety	17.131	17.056	16.998	16.942	16.858	17.233	17.188	17.157	17.038	17.024
Kobiety [%]	50,42	50,32	50,40	50,42	50,41	50,09	50,15	50,27	50,26	50,28

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Poniższe dane pokazują, że w ostatnim dziesięcioleciu liczba mieszkańców gminy Nidzica utrzymuje się na podobnym poziomie. Spada natomiast w pozostałych gminach. Jest to z pewnością spowodowane migracjami mieszkańców do największego miasta powiatu - Nidzicy.

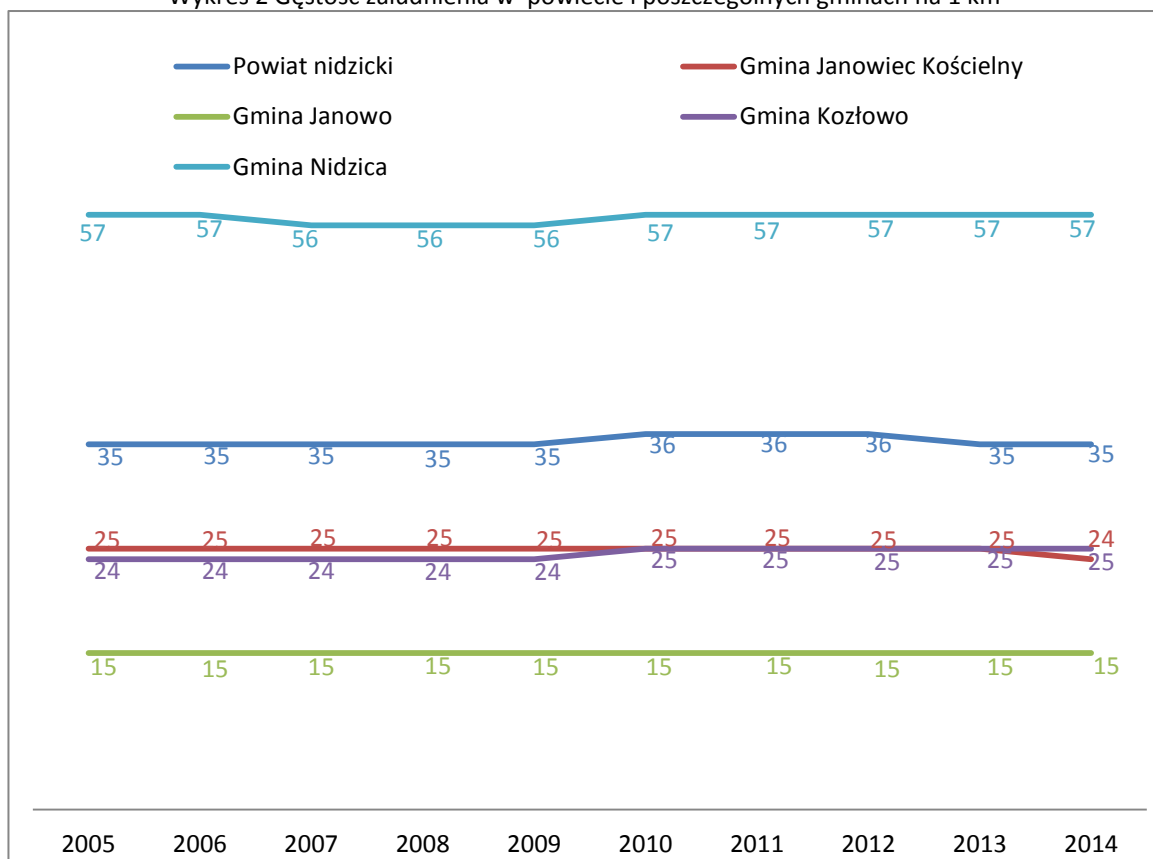
Tabela 12 LICZBA MIESZKAŃCÓW POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU NIDZICKIEGO

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Janowiec Kościelny	3.443	3.449	3.415	3.377	3.347	3.429	3.395	3.387	3.339	3.320
Gmina Janowo	2.884	2.859	2.812	2.796	2.794	2.901	2.881	2.838	2.803	2.788
Gmina Kozłowo	6.139	6.143	6.106	6.089	6.076	6.347	6.325	6.300	6.260	6.230
Gmina Nidzica	21.511	21.411	21.396	21.343	21.227	21.727	21.670	21.608	21.501	21.521

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gęstość zaludnienia w powiecie nidzickim utrzymuje się na stałym poziomie, co prezentuje poniższy wykres. Według informacji z Banku Danych Lokalnych w 2014 roku wynosiła 35 osób na kilometr kwadratowy. Jeżeli uwzględnimy dotychczasowe trendy migracji i ich ujemne saldo to powiat nidzicki w dalszym ciągu może wykazywać spadek liczby mieszkańców. Niestety nawet dodatni przyrost naturalny nie rekompensuje strat spowodowanych migracjami ludności.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w powiecie i poszczególnych gminach na 1 km²

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Najwyższą liczbą osób na kilometr kwadratowy może pochwalić się gmina Nidzica, najniższa jest z kolei w gminie Janowo. Na tle województwa i sąsiadujących powiatów prezentuje się następująco.

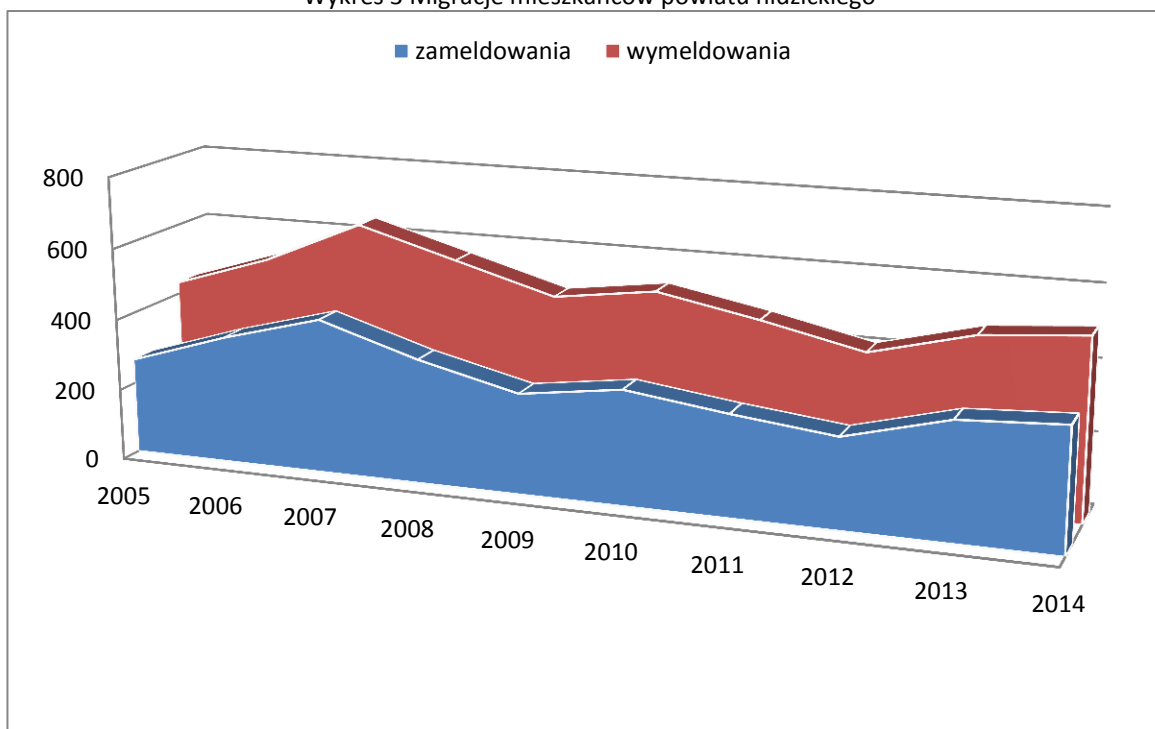
Tabela 13 GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POWIATU NA TLE WOJEWÓDZTWA I SĄSIADUJĄCYCH POWIATÓW

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	LUDNOŚĆ NA 1 km ²		
	2012	2013	2014
Województwo warmińsko-mazurskie	60	60	60
Powiat nidzicki	36	35	35
Powiat działdowski	70	70	69
Powiat ostródzki	61	60	60
Powiat olsztyński	43	43	43
Powiat szczycieński	37	37	37
Powiat przasnyski	44	44	44
Powiat mławski	63	63	63

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na wykresie 3 doskonale widać, że w ostatniej dekadzie utrzymuje się w powiecie nadwyżka wymeldowań w stosunku do liczby zameldowań.

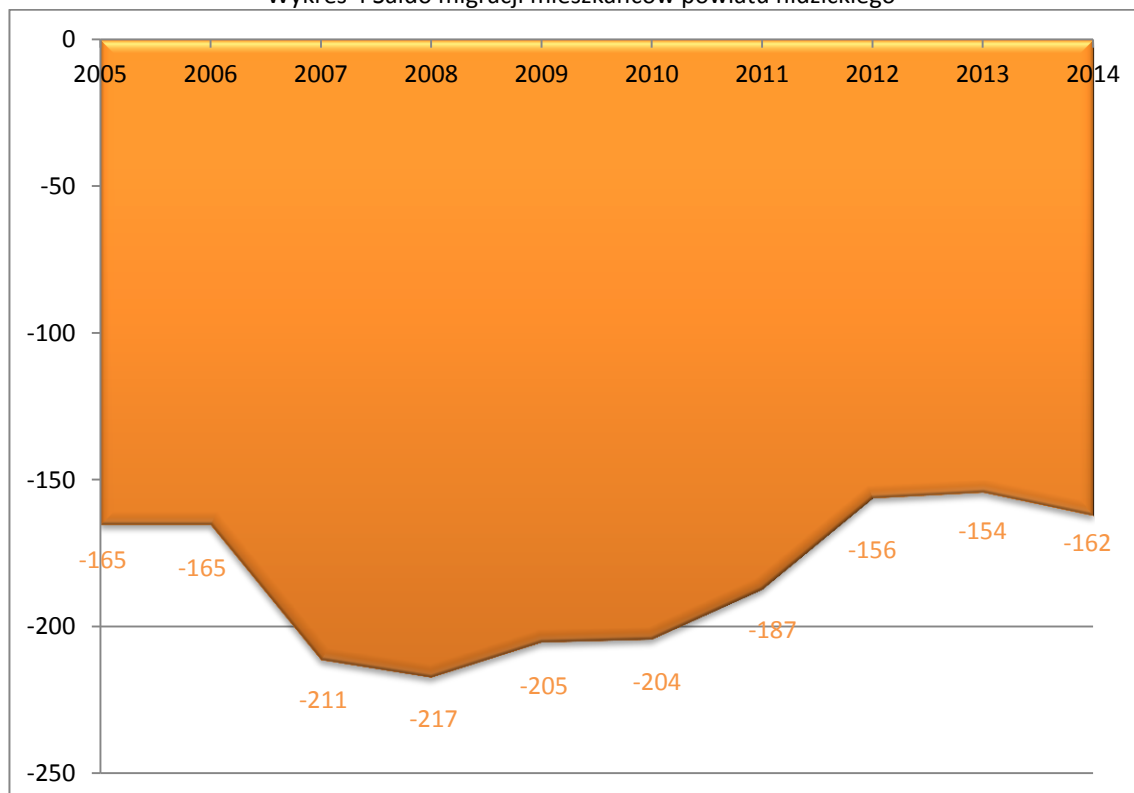
Wykres 3 Migracje mieszkańców powiatu nidzickiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Z tego powodu saldo migracji w powiecie jest ujemne.

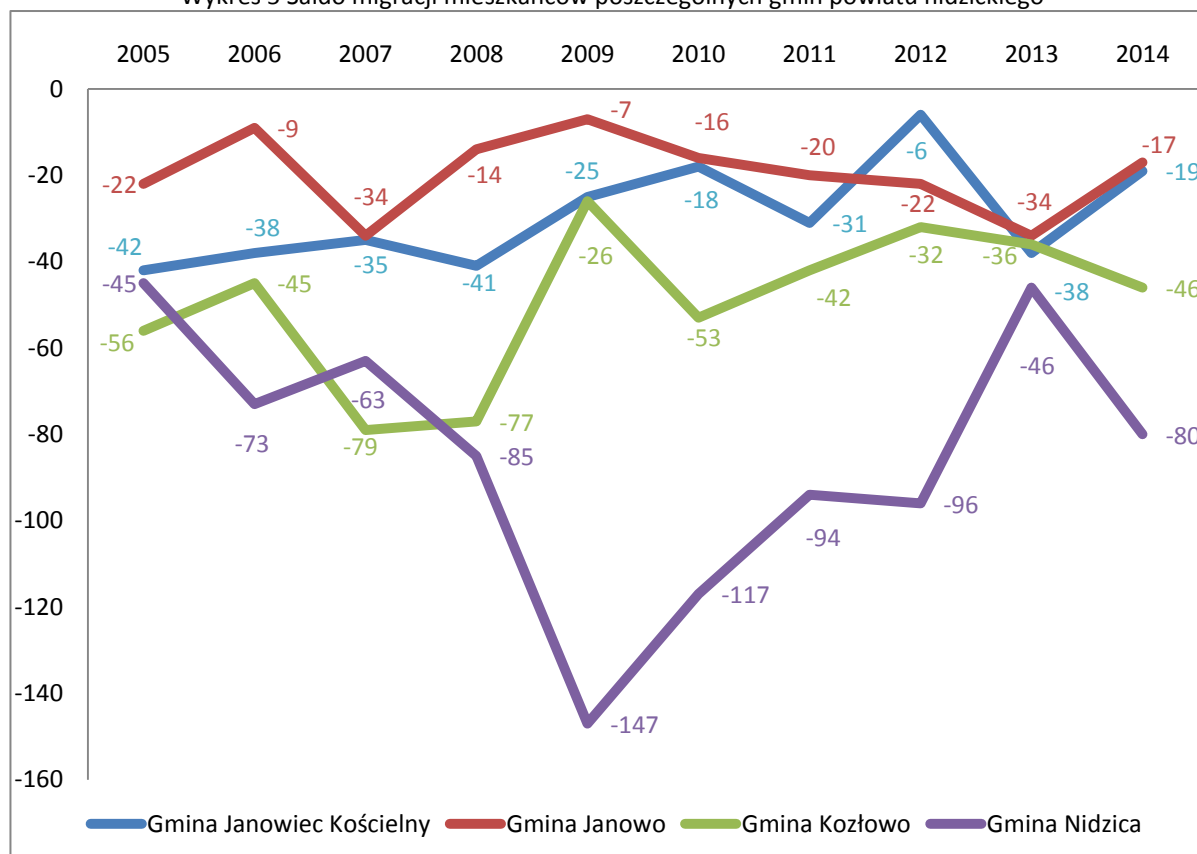
Wykres 4 Saldo migracji mieszkańców powiatu nidzickiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Również we wszystkich gminach powiatu saldo migracji przyjmuje wartości poniżej zera.

Wykres 5 Saldo migracji mieszkańców poszczególnych gmin powiatu nidzickiego

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W roku 2014 nastąpił, odpływ ludności z powiatu głównie do miast (234 osoby), a także do innych miejscowości wiejskich (73 osoby). . Taki stan rzeczy spowodowany może być dobrym połączeniem komunikacyjnym i bliskością dużych ośrodków miejskich, będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców powiatu. 24 osoby wymeldowały się za granicę. W tym samym czasie w przeciwnym kierunku podążyły tylko 4 osoby

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierówna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. Umieralność w powiecie od lat utrzymuje się na podobnym poziomie, co jakiś czas wykazując niewielkie wahania. Podobnie sprawa wygląda ze wskaźnikiem urodzeń. Odnotowana liczba urodzeń żywych na terenie powiatu w roku 2014 to 357, natomiast zgonów zanotowano 293. Najczęstsze przyczyny zgonów w powiecie to choroby układu krążenia i nowotwory.

Tabela 14 URODZENIA ŻYWE, ZGONY I PRZYROST NATURALNY W POWIECIE NIDZICKIM

	OGÓŁEM			MĘŻCZYŹNI			KOBIETY		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Urodzenia żywe	369	320	357	175	161	179	194	159	178
Zgony	352	359	293	206	190	160	146	169	133
Przyrost naturalny	17	-39	64	-31	-29	19	48	-10	45

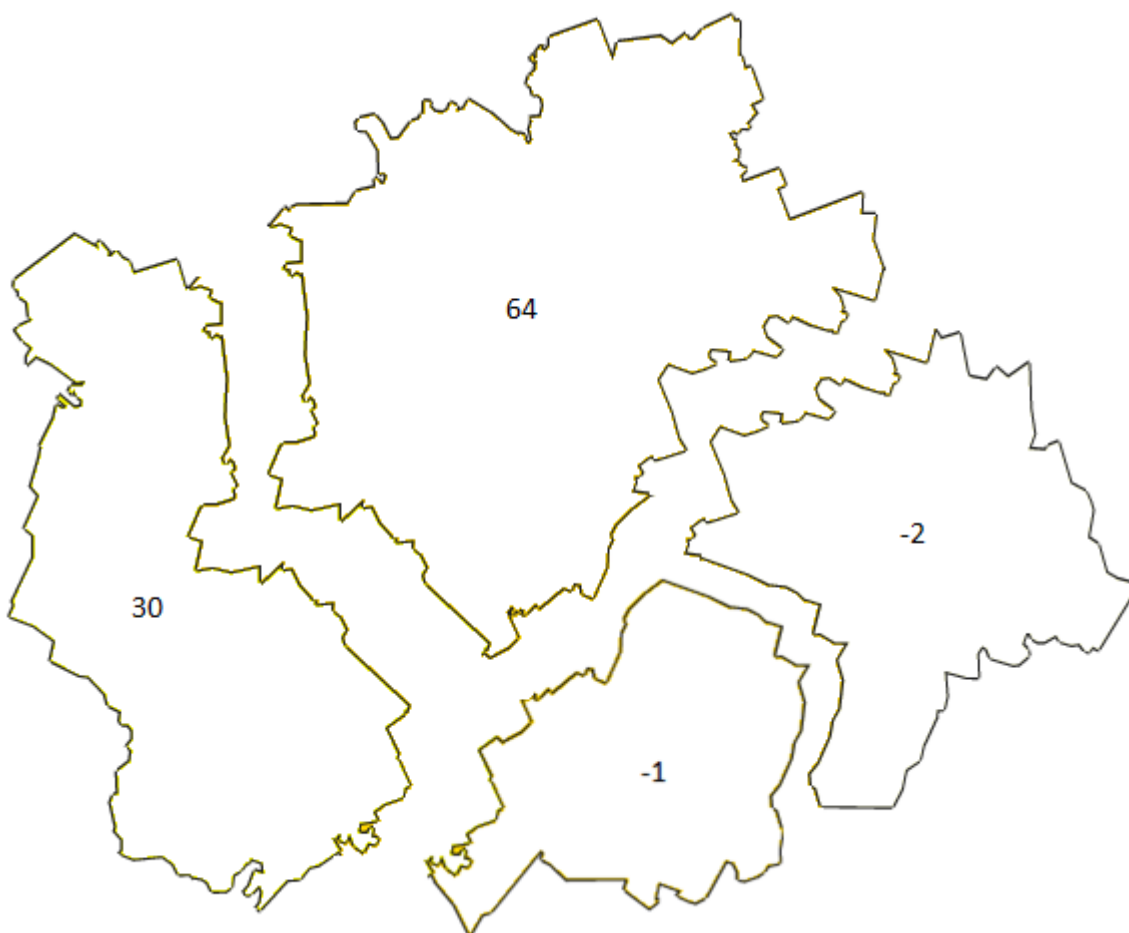
Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w powiecie nidzickim w ostatnich latach jest dodatni (wyjątkiem był rok 2013), podobnie jak w województwie warmińsko-mazurskim. Jest to sytuacja odwrotna do tendencji krajowej gdzie przyrost naturalny w ostatnich latach przyjmuje wartości ujemne.

Rysunek 24 Przyrost naturalny w Polsce, województwie warmińsko-mazurskim i powiecie nidzickim w 2014 roku

Jeśli chodzi o poszczególne gminy powiatu najwyższy przyrost naturalny w 2014 roku odnotowano w gminie Nidzica, a najniższy (ujemny) w gminie Janowo.

Rysunek 25 Przyrost naturalny w poszczególnych gminach powiatu w 2014 roku

Struktura wiekowa ludności powiatu nidzickiego prezentuje się w następujący sposób:

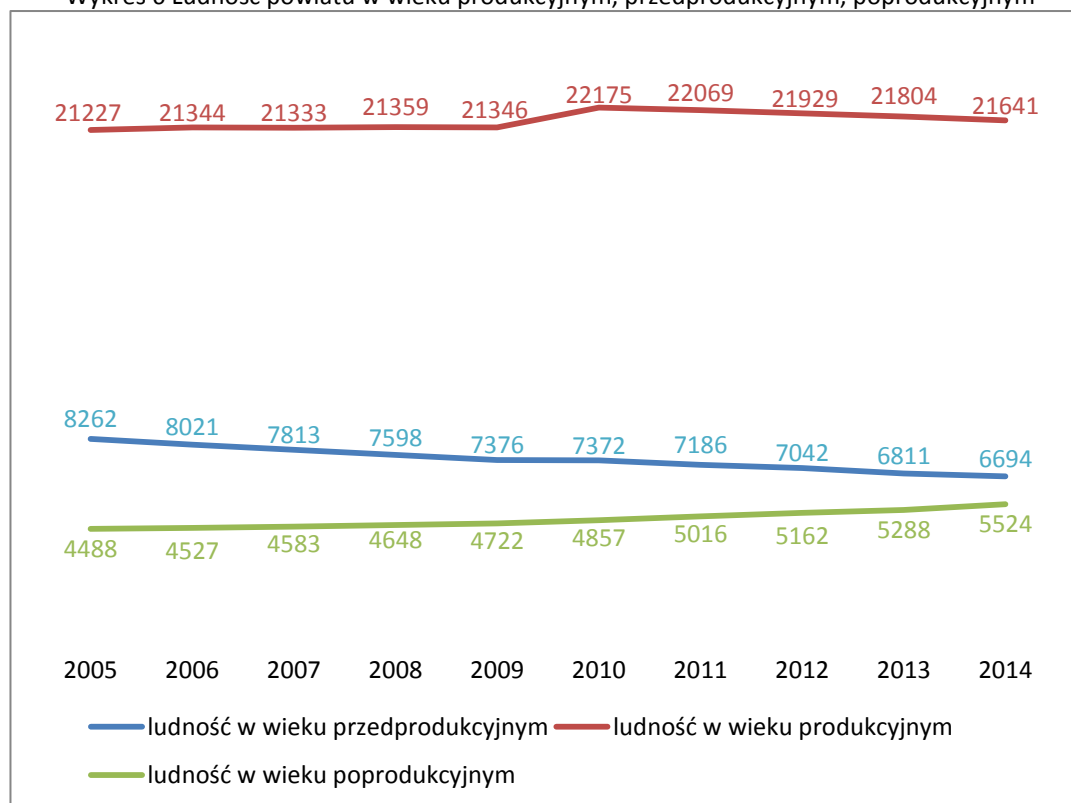
Tabela 15 LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W POWIECIE NIDZICKIM

WIEK	OGÓŁEM			MĘŻCZYŹNI			KOBIECY		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Przedprodukcyjny	7.042	6.811	6.694	3.624	3.519	3.457	3.418	3.212	3.237
Produkcyjny	21.929	21.804	21.641	11.820	11.758	11.679	10.109	10.046	9.962
Poprodukcyjny	5.162	5.288	5.524	1.532	1.588	1.699	3.630	3.700	3.825

Źródło: Bank Danych Lokalnych

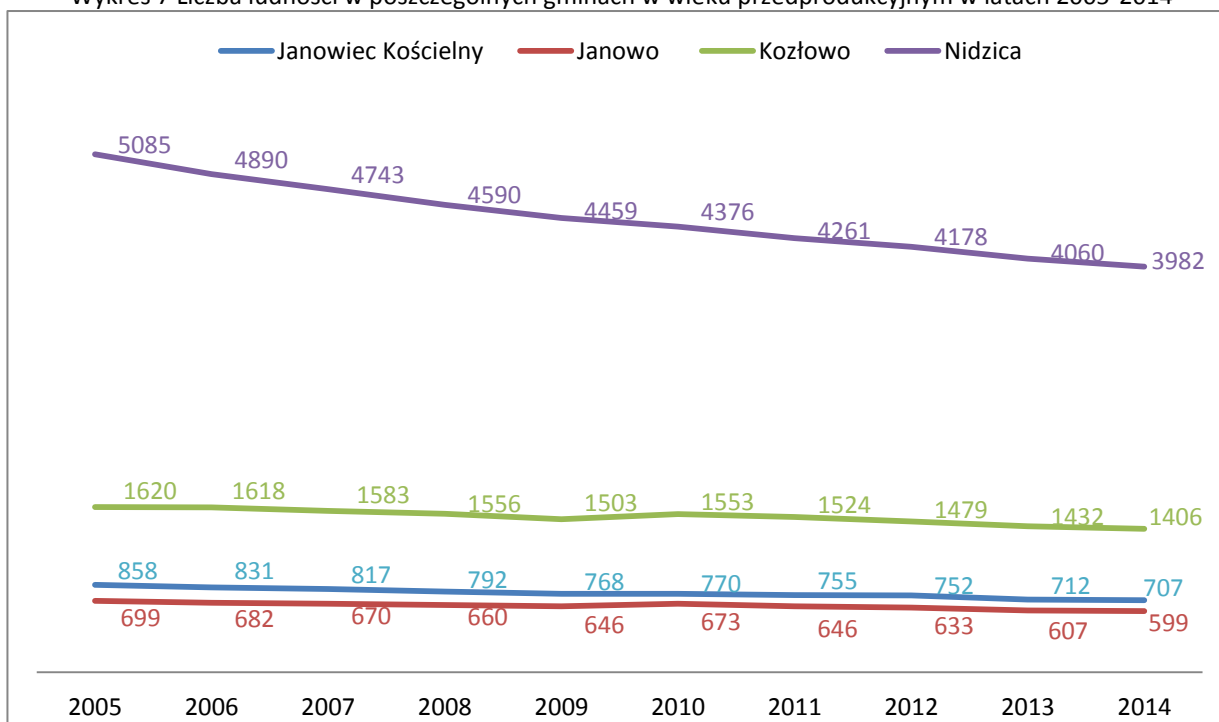
W ostatnich latach malała liczba osób w wieku produkcyjnym – co jest sytuacją ekonomicznie niepożądaną. Również, w tym samym czasie, zauważalny jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla powiatu nidzickiego wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja identyczna z sytuacją kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

Wykres 6 Ludność powiatu w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym, poprodukcyjnym

Źródło: Bank Danych Lokalnych

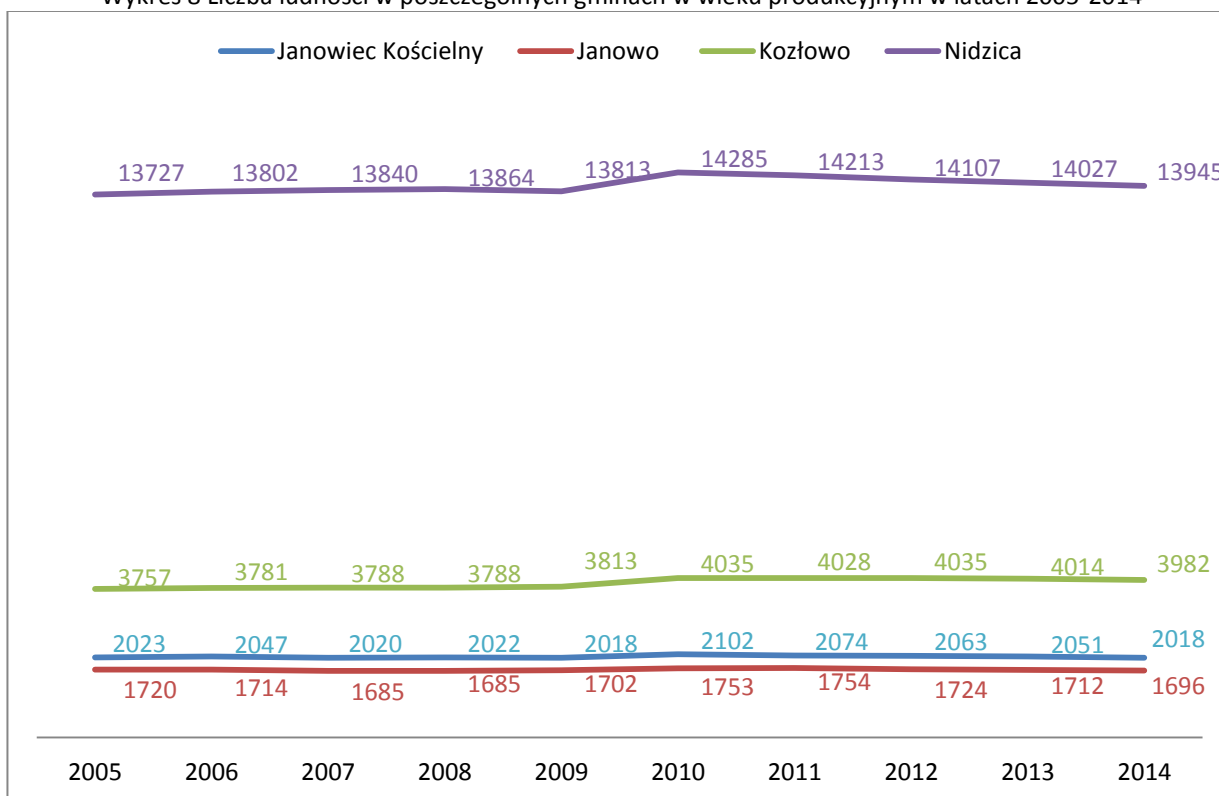
Wykres 7 Liczba ludności w poszczególnych gminach w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Powyższy wykres pokazuje, że liczba ludności wieku przedprodukcyjnym spada w podobnym tempie we wszystkich gminach powiatu. W gminie Nidzica w ciągu 10 lat spadła o ponad 1.100 osób.

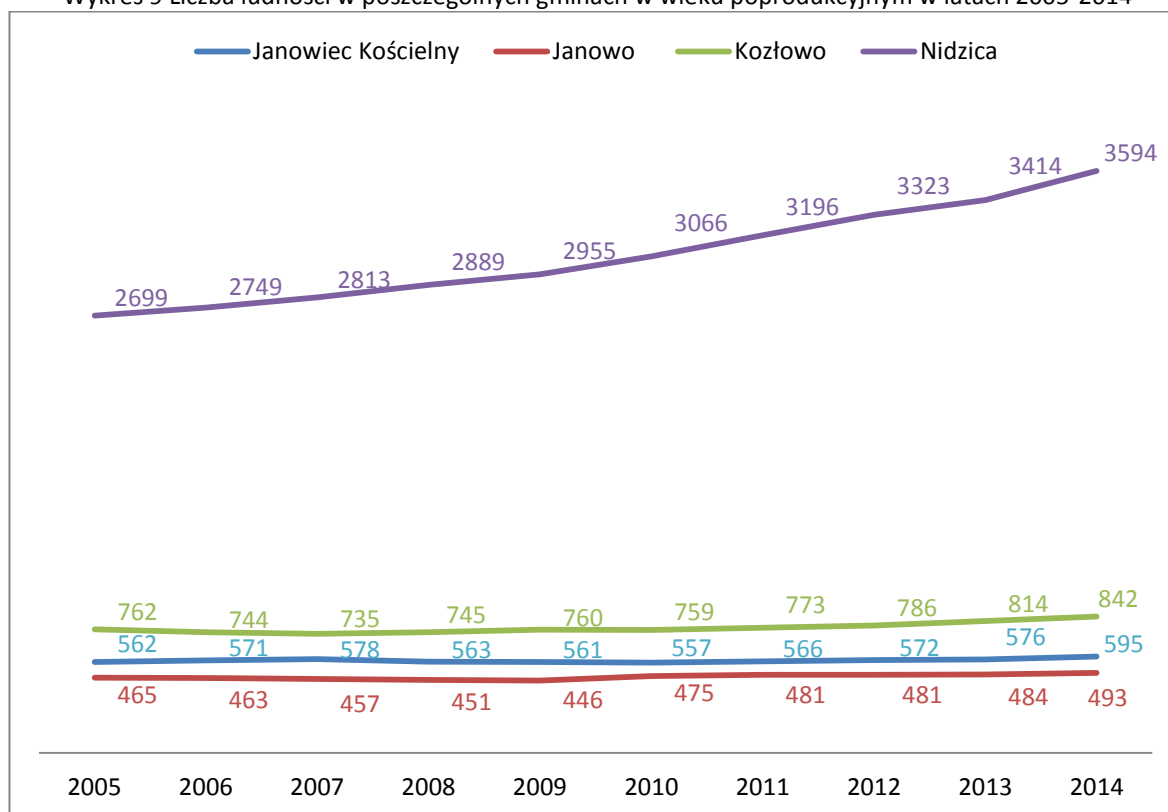
Wykres 8 Liczba ludności w poszczególnych gminach w wieku produkcyjnym w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności, w wieku produkcyjnym, w całym powiecie spadła od 2010 roku o ponad 500 osób. Na koniec 2014 roku ludność w tym przedziale wiekowym stanowiła 63,92% ludności powiatu.

Wykres 9 Liczba ludności w poszczególnych gminach w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w powiecie w wieku poprodukcyjnym systematycznie wzrasta. Szczególnie widać to w mieście Nidzica gdzie zanotowano wzrost o 755 osób w tej grupie w ciągu ostatnich 10 lat. Na pozostałych terenach liczba osób w tym przedziale wiekowym wzrosła w tym czasie o 281 osób.

2.2.2. RYNEK PRACY

2.2.2.1 BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na 31 grudnia 2015 roku w powiecie nidzickim pozostawało zarejestrowanych 1.611 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych mniejszą liczebnie grupą byli mężczyźni. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach

instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Tabela 16 CHARAKTERYSTYKA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIECIE NIDZICKIM

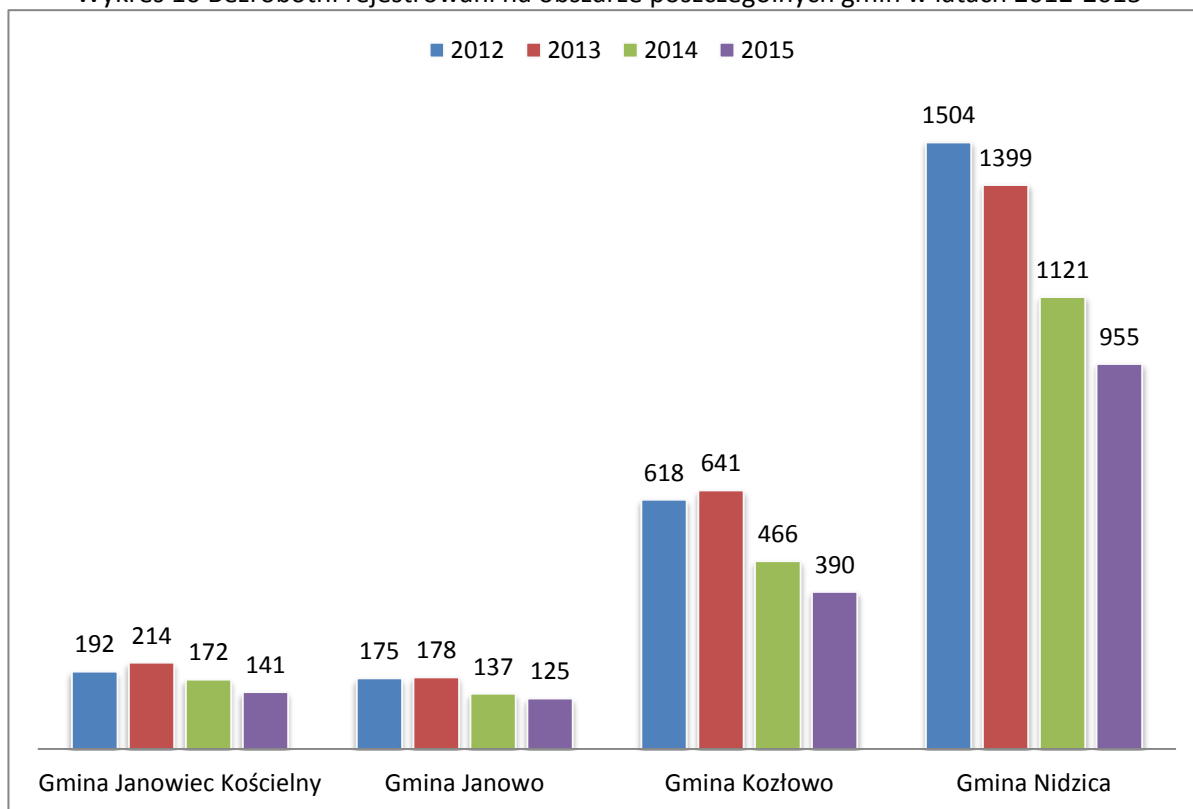
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W POWIECIE NIDZICKIM NA DZIEŃ 31.12.2015 R.	LICZBA OSÓB	W TYM KOBIETY
RAZEM	1.611	913
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	396	178
ZAMIESZKALI NA WSI	1.060	600
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	591	365
BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO	335	260
OSOBY DO 30 ROKU ŻYCIA	499	334
W TYM DO 25 ROKU ŻYCIA	280	187
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	764	522
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	355	134
NIEPEŁNOSPRAWNI	95	45
KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ	11	8
POSIADAJĄCE CO NAJMNIJ JEDNO DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA	327	247
POSIADAJĄCE CO NAJMNIJ JEDNO DZIECKO DO 18 ROKU ŻYCIA	33	20

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy

Rok 2015 przyniósł poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Natomiast w dwóch ostatnich latach widoczny był już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 11,4% (2014) do 9,6% (XII.2015), w województwie warmińsko-mazurskim z 18,9% (2014) do 16,3% (XII.2015), a w powiecie nidzickim z 18,1% (2014) do 15,3% (XII.2015). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 25 roku życia w powiecie nidzickim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie powiatu nidzickiego największy odsetek osób bezrobotnych w latach 2010-2015 stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy

odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 10 Bezrobotni rejestrowani na obszarze poszczególnych gmin w latach 2012-2015

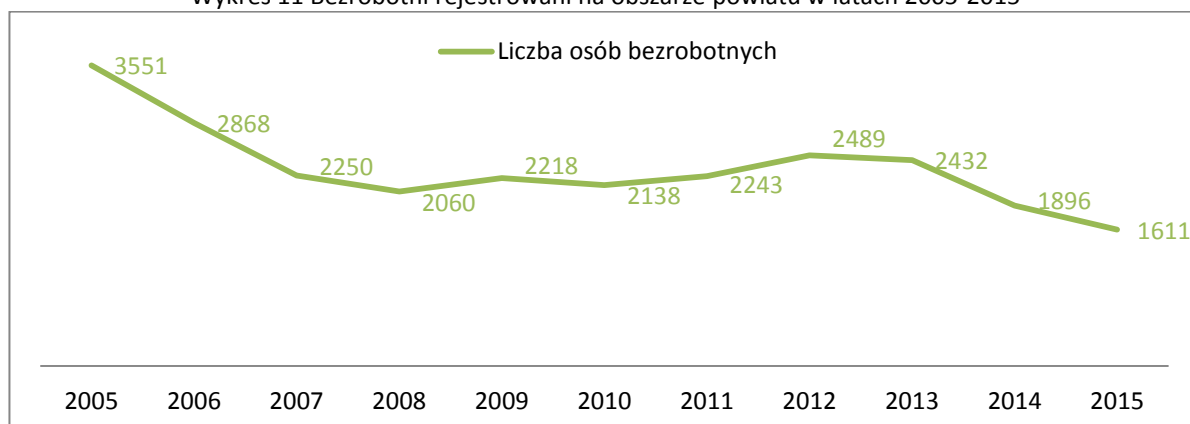

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu przeważają mieszkańcy terenów wiejskich. W 2015 roku stanowili oni 65,8% bezrobotnych mieszkańców powiatu.

Wykres 11 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje

Wykres 11 Bezrobotni rejestrowani na obszarze powiatu w latach 2005-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Pozytywnym jest fakt, że liczba bezrobotnych na przestrzeni ostatnich lat uległa zmniejszeniu, jednak należy zwrócić uwagę, że liczba mieszkańców powiatu spadła.

2.2.3. UCZESTNICTWO W KULTURZE

Poniżej przedstawiony jest plan ważniejszych imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie powiatu nidzickiego.

Tabela 17 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W POWIECIE NIDZICKIM

PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH	
MARZEC	<ul style="list-style-type: none"> • Festiwal Poezji, Prozy i Piosenki Francuskiej, • Konkurs Wiedzy Religijnej
KWIECIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy Turniej Motoryzacyjny, • Powiatowy Turniej Wiedzy Pożarniczej, • Powiatowy Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym
MAJ	<ul style="list-style-type: none"> • Uroczyste Obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3-go Maja, • Rodzinny Rajd Rowerowy, • Międzynarodowy Turniej Drużynowy w Podnoszeniu Ciężarów o Puchar Starosty Nidzickiego, • Wojewódzki Konkurs Plastyczny, • Powiatowe Mistrzostwa Pierwszej Pomocy dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, • Powiatowe Zawody Strzeleckie, • Powiatowy Dzień Strażaka, • Koncert Radości i Nadziei., • Integracyjny festyn rekreacyjno-sportowy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie, • Powiatowy Festyn Pola Nadziei,
CZERWIEC	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Zawody Wędkarskie, • Cykl warsztatów „Niemiecki – wielopokoleniowa fabryka dobrej zabawy”, • Powiatowy Turniej w piłkę nożną o Puchar Księdza Gamańskiego, • Powiatowe Dni Rodziny, • Propagowanie muzyki poważnej wśród mieszkańców powiatu, • Cykl imprez integracyjnych „W krainie żółwia i łyń”, • Powiatowy Festyn „Janowiecka Palinocka”, • Festyn integracyjny „Smoleniada”, • Powiatowy turniej tańca z okazji „Dnia Dziecka”, • Organizacja targów zdrowej żywności.

LIPIEC	<ul style="list-style-type: none"> • Dni Nidzcy, • Wystawa Koni Zimnokrwistych, • Rajd Rowerowy Gościńcem Niborskim, • Powiatowy rajd rowerowy Nibork Drugi – Łyna, • Dni Historii Ożywionej Tannenberga 1914-Kozłowo, • Promocja turystyki aktywnej na terenie Powiatu Nidzickiego
SIERPIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Piknik Tannenberski, • Rocznica Bitwy Warszawskiej, Święto Wojska Polskiego, • Powiatowy festyn „Sierpniowe granie nad Omulewem” z konkursem kulinarnym – Dary lasu i jeziora na talerzu, • Integracja przez taniec i muzykę – tańce celtyckie z koncertem muzycznym, • Powiatowy Turniej w Brydża Sportowego o Puchar Starosty.
WRZESIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Gminne Dożynki (Nidzica, Kozłowo, Janowiec Kościelny, Janowo), • Rodzinny Rajd Rowerowy, • Wyróżnienie najlepszych maturzystów Powiatu Nidzickiego, • Powiatowy Festyn – Towarzyskie Zawody Jeździeckie, • Rajd Rowerowy im. Nowowiejskiego, • Powiatowy Rajd Pieszy o Puchar Starosty Nidzickiego, • Harcerski Przegląd Piosenki Turystycznej, • Program stypendialny skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych
PAŹDZIERNIK	<ul style="list-style-type: none"> • Nocne Mistrzostwa Polski Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego, • Powiatowy Dzień Niewidomego, • Powiatowy Dzień Seniora, • Spartakiada Sportowa, • Powiatowy Przegląd Pieśni i Piosenki Patriotycznej, • Maraton Kulturalny.
LISTOPAD	<ul style="list-style-type: none"> • Przegląd Małych Form Teatralnych, • Patriotyzm Wczoraj i Dziś, • Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia, • Dzień Odzyskania Niepodległości • Dni Honorowych Dawców Krwi, • Powiatowy Konkurs Wiedzy o Regionie.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

Institucje kultury znajdujące się na terenie powiatu nidzickiego:

- Ośrodki kultury:
 - Nidzicki Ośrodek Kultury w Nidzicy,

- Gminny Ośrodek Kultury w Janowie,
- Samorządowy Ośrodek Kultury w Janowcu Kościelnym,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kozłowie,
- Biblioteki:
 - Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nidzicy:
 - Filia Biblioteczna Nr 1 w Nidzicy ul. Sprzymierzonych,
 - Filia Biblioteczna w Napiwodzie,
 - Biblioteka Publiczno-Szkolna w Łynie,
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Kozłowie:
 - Filia Biblioteczna w Sarnowie,
 - Filia Biblioteczna w Szkotowie,
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Janowcu Kościelnym,
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie.

2.3. SFERA GOSPODARCZA

Powiat Nidzicki należy do średnio uprzemysłowionych. Działają tu podmioty gospodarcze o charakterze handlowym, usługowym i wytwórczym. W większości są to podmioty małe i średnie. Rolnictwo jest główną bazą gospodarczą i społeczną gmin wchodzących w skład powiatu. Zasoby leśne stanowią podstawę do produkcji drewna i wyrobów z drewna. Naturalne warunki przyrodnicze zdecydowały o charakterze rozwoju Powiatu i ukształtowały główne gałęzie gospodarki. Najbardziej rozwinięte gałęzie to przemysł drzewny i metalowy. Na bazie dobrze rozwiniętego przemysłu drzewnego prężnie działa sektor meblarski. Pozycja rolnictwa wynika z ukształtowania powierzchni, korzystnych warunków klimatycznych i glebowych.

2.3.1. ROLNICTWO

Rolnictwo jest ważną dziedziną gospodarki na terenie powiatu nidzickiego, o czym świadczy wysoki wskaźnik powierzchni użytkowanej rolniczo oraz duża liczba gospodarstw rolnych. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze powiatu znajduje się 2.078 gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 21,5 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią ponad 57% ogólnej ilości gospodarstw. Świadczy to o średnim rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

Tabela 18 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W POWIECIE NIDZICKIM

	DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
	OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
Powiat nidzicki	44.516,94 ha	418,46 ha	1.427,77 ha	2.450,15 ha	40.220,56 ha
Gmina Janowiec Kościelny	11.927,65 ha	153,43 ha	180,56 ha	749,51 ha	10.844,15 ha
Gmina Janowo	5.960,30 ha	69,63 ha	388,38 ha	474,16 ha	5.028,13 ha
Gmina Kozłowo	14.771,27 ha	49,09 ha	305,28 ha	495,99 ha	13.920,91 ha
Gmina Nidzica	11.857,72 ha	146,31 ha	553,55 ha	730,49 ha	10.427,37 ha

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Tabela 19 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W POWIECIE NIDZICKIM

	DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
	OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
Powiat nidzicki	2.078	453	474	268	883
Gmina Janowiec Kościelny	527	80	58	67	322
Gmina Janowo	385	76	109	50	150
Gmina Kozłowo	502	121	97	59	225
Gmina Nidzica	664	176	210	92	186

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Analizując dane dotyczące struktury użytków rolnych w powiecie nidzickim można zauważyć, że wyraźnie dominują użytki rolne w dobrej kulturze (97%) oraz duża ich liczba pod zasiewami. Minimalny jest udział sadów i ogrodów przydomowych, z kolei łąki trwale stanowią nieco ponad 16% struktury użytków rolnych w powiecie.

Tabela 20 STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIECIE NIDZICKIM

	POWIAT NIDZICKI	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA KOZŁOWO	GMINA NIDZICA
UŻYTKI ROLNE OGÓŁEM [ha]	40.302,29	10.294,61	4.891,99	13.878,16	11.237,53
UŻYTKI ROLNE W DOBREJ KULTURZE [ha]	39.280,49	10.210,31	4.775,10	13.388,45	10.906,63
POD ZASIEWAMI [ha]	28.792,52	6.830,19	2.382,93	10.662,14	8.917,26
GRUNTY UGOROWANE ŁĄCZNIE Z NAWOZAMI ZIELONYMI [ha]	632,48	66,25	67,31	154,36	344,56
UPRAWY TRWAŁE [ha]	472,80	94,71	5,67	155,97	216,45
SADY OGÓŁEM [ha]	380,34	61,33	5,17	155,97	157,87
OGRODY PRZYDOMOWE [ha]	33,51	12,62	3,19	12,86	4,84
ŁĄKI TRWAŁE [ha]	6.646,26	2.266,82	1.691,25	1.569,04	1.119,15
PASTWISKA TRWAŁE [ha]	2.702,92	939,72	624,75	834,08	304,37
POZOSTAŁE UŻYTKI ROLNE [ha]	1.021,80	84,30	116,89	489,71	330,90

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Gleby powiatu mogą być wykorzystywane zarówno do produkcji roślinnej, jak i hodowli. W produkcji roślinnej dominuje przede wszystkim uprawa zbóż, która stanowi ponad 82% zasiewów w powiecie.

Tabela 21 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW W POWIECIE NIDZICKIM

	POWIAT NIDZICKI	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA KOZŁOWO	GMINA NIDZICA
OGÓŁEM [ha]	28.792,52	6.830,19	2.382,93	10.622,14	8.917,26
ZBOŻA RAZEM [ha]	23.813,54	5.605,18	2.047,29	9.290,66	6.870,41
KUKURYDZA NA ZIARNO [ha]	409,55	109,11	21,60	237,60	41,24
ZIEMNIAKI [ha]	875,28	261,43	44,27	293,26	276,32
UPRAWY PRZEMYSŁOWE [ha]	1.576,39	b.d.	b.d.	783,08	576,76
BURAKI CUKROWE [ha]	11,70	b.d.	0	4,02	b.d.
RZEPAK I RZEPIK [ha]	1.558,09	181,5	b.d.	b.d.	575,26
STRĄCZKOWE JADALNE NA ZIARNO [ha]	33,19	0	b.d.	b.d.	6,31
WARZYWA GRUNTOWE [ha]	74,71	0	0	47,22	27,49

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Część uzyskiwanych plonów jest wykorzystywana jako pasze. Także produkcja zwierzęca ma bezpośredni wpływ na rodzaj upraw (oprócz jakości gleb). Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie powiatu jest hodowla drobiu, bydła i trzody chlewnej.

Tabela 22 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

	POWIAT NIDZICKI	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA KOZŁOWO	GMINA NIDZICA
BYDŁO RAZEM [szt.]	14.880	7.310	3.654	2.942	974
TRZODA CHLEWNA RAZEM [szt.]	13.418	589	103	4.986	7.740
KONIE [szt.]	297	77	52	68	100
DRÓB RAZEM [szt.]	213.521	173.015	15.603	5.037	19.866
OWCE RAZEM [szt.]	141	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
KOZY [szt.]	78	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Ogólna ilość stosowanych nawozów mineralnych w powiecie nidzickim jest wyższa niż średnia dla Polski i województwa warmińsko-mazurskiego. Najwięcej nawozów mineralnych stosowanych jest w gminie Janowiec Kościelny i gminie Kozłowo. Jeżeli chodzi o nawozy wapniowe w powiecie zużywa się ich średnio dużo więcej niż w województwie i kraju. Średnią zawyża przede wszystkim gmina Kozłowo.

Tabela 23 ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ZUŻYCIENIE NAWOZÓW NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [kg/ha]	
	MINERALNE	WAPNIOWE
POLSKA	114,6	38,2
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	102,2	39,7
POWIAT NIDZICKI	116,3	66,2
GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	146,5	43,2
GMINA JANOWO	78,8	10,2
GMINA KOZŁOWO	122,2	125,4
GMINA NIDZICA	97,9	38,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Reasumując sytuacja w rolnictwie na terenie powiatu nidzickiego jest poprawna. Zauważyć jednak można, że wzrost jej opłacalności ograniczony jest przez kilka czynników, wśród których należy wyróżnić: ukształtowanie terenu, jakość gleb, warunki klimatyczne, nadmiar siły roboczej, a także brak skłonności rolników do łączenia się w grupy producenckie. Natomiast cechuje ją korzystna struktura obszarowa. Poza tym czystość środowiska naturalnego przemawia za rozwojem rolnictwa ekologicznego. Ciągły wzrost zainteresowania ludności zdrową żywnością wymusza wśród rolników ekologiczną produkcję. Na obszarach wiejskich oprócz rozwoju rolnictwa niezwykle ważny jest również rozwój pozarolniczej działalności, czyli dywersyfikacja działalności rolniczej. Istotne jest wspieranie powstawania nowych miejsc pracy w zawodach pozarolniczych pośrednio powiązanych z rolnictwem bądź jego otoczeniem.

2.3.2. PRZEDSIĘBIORSTWO

Powiat nidzicki należy do średnio uprzemysłowionych. Działają tu podmioty gospodarcze o charakterze handlowym, usługowym i wytwórczym. W większości są to podmioty małe i średnie. W powiecie nidzickim liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni lat systematycznie rośnie i w 2014 roku wynosiła 2.372. Działają one głównie w takich sekcjach jak: handel i usługi w zakresie napraw (514), budownictwo (327), przetwórstwo przemysłowe (224) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (183).

Tabela 24 PODMIOTY GOSPODARCZE W POWIECIE W LATACH 2010-2014

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PUBLICZNYM	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PRYWATNYM
2014	2.372	146	2.225
2013	2.332	141	2.191
2012	2.288	142	2.146
2011	2.211	136	2.075
2010	2.207	130	2.077

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Najwięcej podmiotów gospodarczych działa w gminie Nidzica, a najmniej w gminie Janowo. Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25 PODMIOTY GOSPODARCZE W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU W 2014 ROKU

JST	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PUBLICZNYM	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PRYWATNYM
Gmina Janowiec Kościelny	192	14	178
Gmina Janowo	153	22	131
Gmina Kozłowo	247	20	227
Gmina Nidzica	1.780	90	1690

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Mieszkańcy powiatu odznaczają się wysokim poziomem przedsiębiorczości. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców systematycznie wzrasta w tempie wyższym niż średnia wojewódzka i w 2014 roku wynosiła 70.

Tabela 26 PODMIOTY GOSPODARCZE W POWIECIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2013 I 2014 ROKU

SEKCJA	2013		2014	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	1	199	1	183
Górnictwo i wydobywanie (B)	0	3	0	4
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	216	0	224
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	1	5	1	5
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	3	1	3	1
Budownictwo (F)	0	344	0	327
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	498	0	514
Transport i gospodarka magazynowa	1	105	1	108

(H)				
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	0	49	0	53
Informacja i komunikacja (J)	0	25	0	29
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	59	0	60
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	38	103	40	110
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	1	125	1	127
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	63	0	76
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	16	20	16	20
Edukacja (P)	68	55	70	51
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	6	124	7	121
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	6	22	6	21
Pozostała działalność (S,T,U)	0	175	0	191

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Do najważniejszych przedsiębiorców w powiecie należą:

- GHG Sp. z o.o.,
- BONKOWSKI Sp. z o.o.,
- ISOROC Polska S. A.,
- STALMOT&WOLMET Sp. z o.o.,
- KONSMETAL Sp. z o.o.,
- PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCYJNO-HANDLOWE JAROSŁAW PIOTR CIERNIEWSKI,
- WIEJAK Sp. z o.o.,
- KAMET Sp. z o.o.,
- NORD MEBEL Sp. z o.o.,
- MP MEBLE POPŁAWSKY,
- ZAKŁAD DRZEWNY NAPIWODA,
- POWSZECHNA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW „SPOŁEM”,
- AWA MEBEL Sp. z o.o.,
- PMW Wojciech Mielczarek,
- PIOTR RÓLKA COLET,

- PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „KOŁAKOWSKI” Sp. z o.o.,
- WIBO B.T. Monika Bober-Kuchta,
- PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO-HANDLOWE „FINKIEKLAN”,
- GOSPODARSTWO PRODUKCJI ROLNEJ CENTRALA NASIENNA Sp. z o.o.,
- GMINNA SPÓŁDZIELNIA „SAMOPOMOC CHŁOPSKA”,
- Przedsiębiorstwo budowlane „MAX-BUD” Sp. z o.o.

Wg Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w województwie zostały wyznaczone trzy inteligentne specjalizacje, których rozwój powinien stanowić między innymi o sile województwa. Powiat Nidzicki konsekwentnie rozwija działalność w tych specjalizacjach. Są to:

- Ekonomia wody,
- Żywność wysokiej jakości,
- Drewno i meblarstwo.

Na terenie powiatu funkcjonuje wiele firm z branży drzewnej i meblarskiej. Ta specjalizacja jest silnie osadzona na tradycjach regionu, w którym sektor meblarski i szerokie wykorzystanie drewna rozwijało się jeszcze przed transformacją z 1989 r. Region posiada znaczące kompetencje w zakresie dostarczania surowców i półproduktów, a także zlokalizowane są tu fabryki dostarczające produkty finalne.

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1. KOMUNIKACJA

Układ komunikacyjny Powiatu Nidzickiego tworzy sieć dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Głównym szlakiem komunikacyjnym jest obecnie droga krajowa nr 7 (łącząca obszar powiatu z systemem drogowym kraju), której długość na obszarze powiatu wynosi – 30,2 km. Ważną funkcję komunikacyjną spełniają również istniejące drogi wojewódzkie o nr 538, 545, 604, 619 oraz drogi powiatowe. Nieco mniejszą funkcję komunikacyjną pełnią drogi gminne. Długość dróg wojewódzkich na terenie powiatu wynosi łącznie 78,525 km, a dróg powiatowych zamiejskich 410,722 km. Ponadto w mieście Nidzica znajduje się 6,729 km ulic powiatowych. Łącznie długość dróg powiatowych wynosi 417,450 km. Uwarunkowania komunikacyjne powiatu nidzickiego wyróżniają się rozbudowanym

system drogowym. Układ dróg umożliwia dogodnie połączenie wewnętrzne i zewnętrzne. Struktura przestrzenna dróg w powiecie jest rozwinięta w stopniu zadowalającym.

Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27 WYKAZ DRÓG POWIATU NIDZICKIEGO

NR DROGI	OPIS ODCINKA	DŁUGOŚĆ [km]
Drogi krajowe		
7	Warszawa- Gdańsk	30,170
Drogi wojewódzkie		
538	Przebiega przez gminę Nidzica i gminę Kozłowo	11,532
545	Przebiega przez gminę Nidzica i gminę Kozłowo	34,245
604	Przebiega przez gminę Nidzica i Janowo	25,358
619	Frąknowo - Załuski	7,390
Drogi powiatowe		
1253N*	Rychnowo- Pacóltowo- Zybułtowo- Wierzbowo- Kłęczkowo- Komorniki	16,165
1264N*	Leszcz- Jankowice- Rączki- Moczysko	25,126
1284N*	dr. woj. nr 542- Lipówka- Dziurdziewo	0,946
1304N*	dr. woj. nr 544- Jabłonowo- Niechłonin- Narzym- Wola (dr. nr 1548 N)	2,820
1445N*	dr. kraj. nr 58- Lipowo Kurkowskie- dr. nr 1528 N	3,020
1526N	Waplewo- Żelazno- Frąknowo	8,443
1528N*	Witramowo- Łyna- dr. woj. nr 545 (Nidzica)	16,483
1530N*	Januskowo- Frąknowo- Wietrzykowo	8,121
1534N*	Zimna Woda- Wały	4,577
1536N*	Muszaki- Grabowo- Jagarzewo	6,546
1538N*	Sątop- Szerokopaś- Nidzica	11,530
1540N*	Turowo- Turówko- Wronowo	5,113
1546N*	dr. Nr 1253N- Kozłowo	4,011
1548N*	dr. Nr 1587N- Krokowo- Naperki	11,605
1550N*	Kozłowo- Zaborowo- Kanigowo	12,298
1552N	Zakrzewo- Zalesie- Zaborowo	7,120
1554N*	Łłowo Osada- Białaty- Napierki	1,497
1558N*	Krokowo- Powierz- Janowiec Kościelny(dr. nr 1560N)	12,668
1560N*	dr. kraj. nr 7- Zabłocie Kanigowskie- Janowiec Kościelny- Bukowiec(dr. nr 1619N)	10,034
1562N	dr. nr 1613N (Jabłonowo Dyby)- Bukowiec Wlk. (dr. nr 1619N)	4,030
1564N*	Bukowiec Wlk.- Zaborowo	4,485
1566N*	Waśniewo Gwoździe- Krusze	2,320
1568N*	dr. nr 1560N- Safronka	2,511
1570N*	Rembowo-Zembrzus Mokry Grunt	1,619
1572N*	dr. woj. nr 604(Puchałowo)- Branowo- gr. woj.(Opaleniec)	7,190
1574N*	dr. woj. nr 604- Wichrowiec- Róg	6,260
1576N*	Janowo- Róg	6,658
1578N*	Nidzica- Bartoszeki	4,480
1585N*	Mielno- Rączki(dr. nr 1264N)	7,700
1587N*	Szkotowo- Rogóz- Kozłówko- Zakrzewo- Sarnowo- Działdowo(dr. woj. nr 545)	21,011
1589N*	Nidzica- Zaborowo (dr. nr 1550N)	8,102
1597N*	Szymany- Szkudaj	4,168

NR DROGI	OPIS ODCINKA	DŁUGOŚĆ [km]
1599N*	Lipowo Kurkowskie- Brzeźno Łyńskie- Likusy- Orłowo	9,415
1603N*	Czarny Piec- Napiwoda	16,189
1605N*	dr. nr 1603N- Natac Mała- dr. woj. nr 545	0,825
1607N	Zimna Woda- Muszaki	8,518
1609N	Działdowo- gr. pow.- Gołębiewo	1,320
1611N*	Kownatki- Kamionka	4,278
1613N*	Robaczewo- Piotrowice- Stare Połcie- Janowiec Kościelny- Kołatki- Jabłonowo Adamy- Nowa Wieś Wlk.- gr. woj.(Grzebsk)	26,640
1615N*	dr. Nr 1613N (Górowo Trząski)- dr. nr 1560N (Janowiec Jastrząbki)	4,770
1617N*	Stare Połcie- Smolany- Żardawy	4,636
1619N*	gr. woj. (Wieczfnia Kościelna)- Nowa Wieś Wlk.- Szczepkowo Borowe- Janowo	16,544
1621N*	dr. nr 1617N- Stare Połcie- Szczepkowo Borowe- dr. nr 1564N(Pawętki)	6,688
1623N*	Muszaki- Zawady- Janowo- gr. woj.(Stara Wieś)	11,562
1625N*	Janowo-Zaborowo- Nowa Wieś Wlk.	13,933
1627N*	Szemplina Czarne- gr. woj. (Brzozowo Maje)	1,737
1629N	Wichrowiec- dr. nr 1576N	3,739
1904N	Kłęczkowo- Sarnowo	1,707
1906N*	Zalesie- Krokowo	4,243
1908N*	Nidzica(dr.woj. nr 545)- Waszulki- Napiwoda	5,169
1932N*	Janowo- Ryki Borkowo(gr. woj.)	4,166
1973N*	Kanigowo- Zagrzewo- Grzegórzki- Napiwoda	13,494
1975N*	dr. nr 1264N- dr. kraj. nr 7	0,773
1978N*	dr. kraj. nr 7- Nidzica	0,831
1991N*	dr. nr 1550N- dr. kraj. nr 7	0,878

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

* DROGI POWIATOWE NA TERENIE POWIATU NIDZICKIEGO OBJĘTE DOSTOSOWANIEM STANDARDÓW TECHNICZNYCH DRÓG DO ICH FUNKCJI ORAZ PODNIESIENIEM BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO NA LATA 2016 – 2022

Na terenie powiatu należy przede wszystkim dostosować istniejącą sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych do obowiązujących przepisów i standardów technicznych jak też i poprawić na danej sieci dróg bezpieczeństwo ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont.

Tabela 28 DROGI POWIATOWE NA TERENIE POWIATU NIDZICKIEGO OBJĘTE DOSTOSOWANIEM STANDARDÓW TECHNICZNYCH DRÓG DO ICH FUNKCJI ORAZ PODNIESIENIEM BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO NA LATA 2016 – 2022

LP.	NUMER ULICY	NAZWA ULICY
1	nr drogi 1589N	Kolejowa
2	3711N	Kościuszki
3	nr drogi 1908N	Nowomiejska
4	3722N	Olsztyńska
5	3728N	Sienkiewiczza
6	nr drogi 1578N	Steffena
7	nr drogi 1538N	Szerokopaś
8	3732N	Warszawska

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

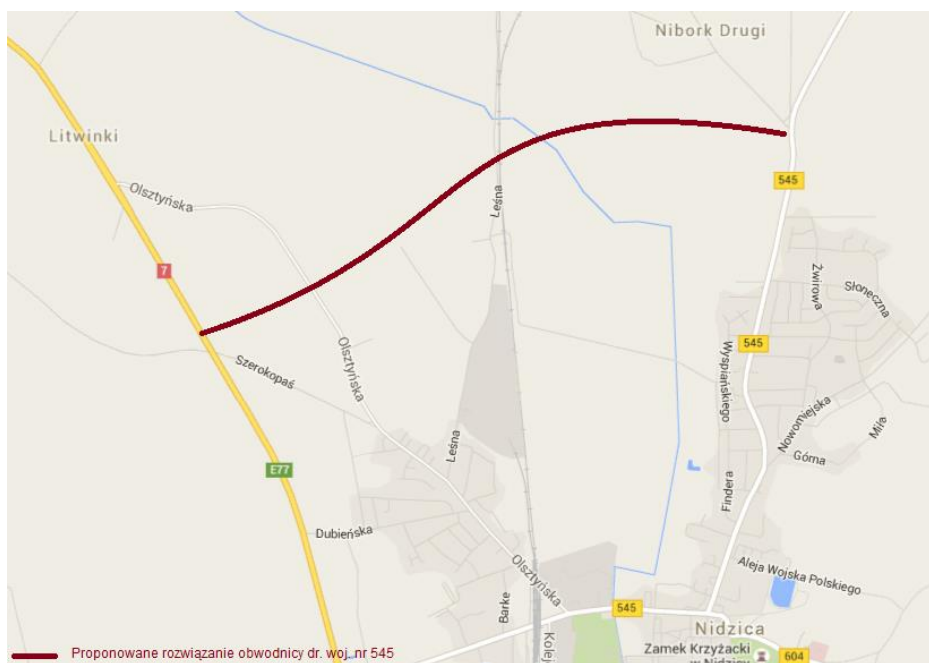
Szczegółowe rozwiązania techniczne opracowywane będą na bieżąco na etapie sporządzania dokumentacji technicznych.

W planach jest również przeniesienie ruchu tranzytowego z miasta Nidzica poprzez wybudowanie obwodnicy miejscowości czyli drogi alternatywnej dla istniejącej sieci dróg.

Na dzień dzisiejszy największe utrudnienia w ruchu tranzytowym w m. Nidzica powoduje brak alternatywnych rozwiązań komunikacyjnych dla dróg wojewódzkich nr 545 i 604.

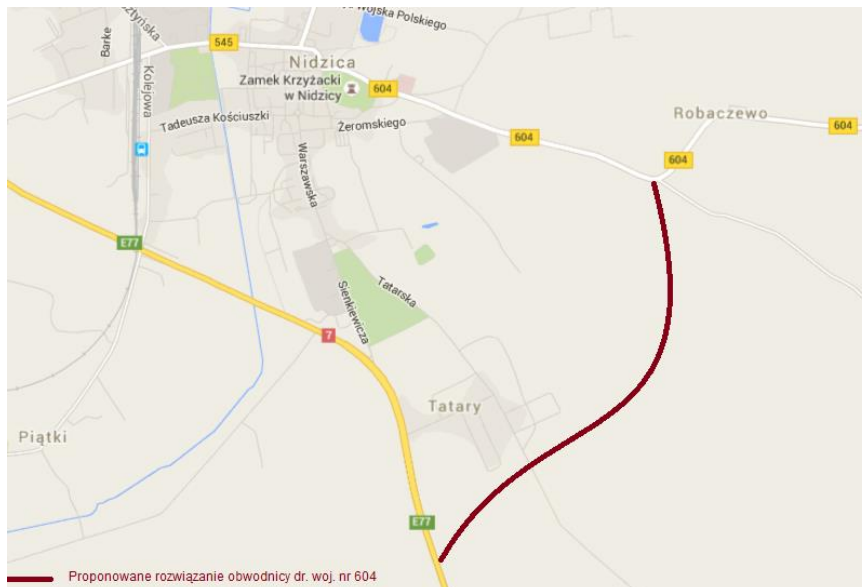
W celu wyeliminowania ruchu tranzytowego przez m. Nidzica należy wykonać obwodnice miasta dla drogi wojewódzkiej :

- nr 545 poprzez budowę nowego odcinka drogi omijającego m. Nidzica od strony północnej:

Rysunek 26 odcinek omijający m. Nidzica od strony północnej (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)

- nr 604 poprzez budowę nowego odcinka drogi omijającego miasto Nidzica:

Rysunek 27 Odcinek omijający m. Nidzica (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)

- w celu częściowego wyeliminowania ruchu tranzytowego z dr. woj. nr 545 od kierunku Szczytna na drodze wojewódzkiej nr 604 w kierunku Wielbarka i Przasnysza należałoby dokonać przebudowy drogi powiatowej nr 1973N na odcinku Grzegórzki – Napiwoda:

Rysunek 28 Odcinek drogowy Grzegórzki-Napiwoda (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)

Przedstawione propozycję rozwiązania ruchu tranzytowego przez miasto Nidzica w znaczący sposób wpłynęłoby na ilość pojazdów przejeżdżających przez m. Nidzica. Zmniejszenie ruchu pojazdów tranzytowych w znaczący sposób wpłynęłoby na poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz na komfort życia mieszkańców. Budowa obwodnic umożliwiłaby sprawne połączenie z Portem Lotniczym Olsztyn-Szymany. Poprawa dostępności komunikacyjnej lotniska dotyczyłaby nie tylko Powiatu Nidzickiego.

Dodatkową obwodnicę stanowić będzie droga krajowa nr 7, która jest przebudowywana i zmienia swój przebieg. Wizualizacja budowy obwodnicy miejscowości Nidzica.

Rysunek 29 Wizualizacja Obwodnicy Nidzicy (źródło: <http://conadrogach.pl/zdjecia/przebieg-drogi-ekspresowej-s7-obwodnicy-nidzicy-wizualizacje,10136.html?popup=1>)

Budowany odcinek ma długość 9,1 km. Zaczyna się za miejscowością Załuski, na połączeniu z istniejącą drogą ekspresową S7, która biegnie na północ do Olsztynka. Od Załusek droga będzie biegła na południe i omija Nidzicę od wschodu nowym śladem. Koło miejscowości Litwinki powstanie węzeł Nidzica Północ ze zjazdem na starą drogę krajową nr 7 i drogi lokalne. Koło miejscowości Piątki droga S7 skręci na wschód i dotrze ponownie do starej drogi krajowej nr 7. Na przecięciu dróg, nieco poniżej miejscowości Tatary, powstanie węzeł Nidzica Południe.

Rysunek 30 Wizualizacja Obwodnicy Nidzicy (źródło: <http://conadrogach.pl/zdjecia/przebieg-drogi-ekspresowej-s7-obwodnicy-nidzicy-wizualizacje,10136.html?popup=1>)

Przez teren powiatu nidzickiego przebiegają dwie ważne dla powiązań zewnętrznych linie kolejowe. Najważniejszą oś kolejową przechodzącą przez teren powiatu stanowi linia kolejowa I rzędu nr 500, relacji Warszawa-Olsztyn. Umożliwia ona główne powiązanie powiatu z Warszawą oraz magistralą kolejową Gdańsk-Katowice. Obsługuje ona przede wszystkim transport pasażerski. Transport towarowy prawie zanikł. Linia przebiega przez zachodnią część powiatu gminy Kozłowo i Nidzica. Odcinek na terenie powiatu ma długość około 30,0 km. Usytuowane są przy nim następujące przystanki i stacje kolejowe:

- Bujaki,
- Dobrzyń,
- Nidzica,
- Kozłowo,
- Zakrzów-Sarnowo.

Przebiegająca przez teren powiatu linia kolejowa I rzędu nr 225 Działdowo-Nidzica-Wielbark jest linią jednotorową, niezelektryfikowaną. Od 01.10.1999 roku na tej linii zostały zawieszony przewozy pasażerskie. Linia ta wiąże ze sobą dwie inne linie I rzędu tj. nr 216 Działdowo - Olsztyn oraz nr 35 Ostrołęka-Wielbark. Przechodzi na terenie powiatu przez gminy Nidzica i Janowo.

2.4.2. INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

2.4.2.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w powiecie w 2014 roku wynosiła ponad 296 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 4.791 sztuk. Pobór wody przez gospodarstwa domowe w 2014 roku kształtował się na poziomie 931 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.** Ponad 90% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

Tabela 29 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI ROZDZIELCZEJ [km]	IŁOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	WODA DOSTARCZONA GOSPODARSTWOM DOMOWYM [dam ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ	ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA [m ³]
2014	296,3	4.791	931,0	30.692	27,5
2013	285,8	4.942	946,8	28.472	27,8
2012	280,8	4.850	950,3	28.581	27,8
2011	277,2	4.808	959,2	28.649	27,9
2010	274,6	4.636	982,9	28.620	28,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

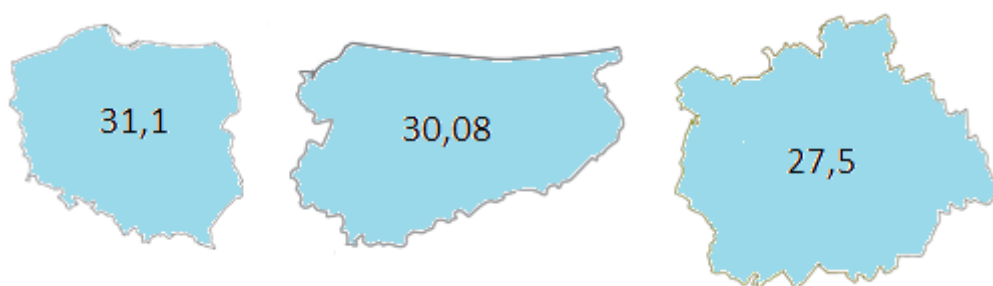
Źródłem zaopatrzenia w wodę ludności, rolnictwa i przemysłu powiatu nidzickiego są wody podziemne.

Tabela 30 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU W 2014 ROKU

	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA KOZŁOWO	GMINA NIDZICA
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	86,4	59,4	32,2	118,3
Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych [szt.]	1.852	744	658	2.537
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	144,9	87,1	104,0	595,0
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	3.256	2.727	4.752	19.957
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca [m ³]	43,4	31,4	16,7	27,7

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 27,5 m³ i jest to mniej niż średnio w Polsce i województwie. Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta nieznacznie spada.

Rysunek 31 Zużycie wody [m³] w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w Polsce, w województwie warmińsko-mazurskim i w powiecie nidzickim w 2014 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych)

Zaopatrzenia wodnego do celów przeciwpożarowych w powiecie wymaga modernizacji. W wielu przypadkach na terenie powiatu niewystarczająca ilość wody do celów p.poż. może hamować rozwój przemysłu (inwestorzy muszą we własnym zakresie budować alternatywne źródła zaopatrzenia w wodę) co znacznie podwyższa koszt inwestycji. Wskazaniem by było dążyć do zmodernizowania sieci hydrantowej aby ilość wody wynikająca rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych była uzyskiwana z hydrantu.

2.4.2.2 SIEĆ KANALIZACYJNA

Powiatowa sieć kanalizacyjna ma długość 193,8 km i jest dostępna dla 63% mieszkańców (2014 rok).

Tabela 31 SIEĆ KANALIZACYJNA W POWIECIE NIDZICKIM

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [km]	ILOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	ŚCIEKI ODPROWADZONE [dam ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ
2014	193,8	2.731	802	21.242
2013	193,8	2.887	713	19.391
2012	189,8	2.727	707	19.198
2011	161,3	2.501	729	18.622
2010	138,9	2.335	750	18.221

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba) a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2014 roku na terenie powiatu znajdowały się 1.773 zbiorniki bezodpływowe, 19 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 5 stacji zlewnych.

Tabela 32 CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU W 2014 ROKU

	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA KOZŁOWO	GMINA NIDZICA
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	10,5	55,2	48,4	79,7
Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych [szt.]	161	546	241	1.783
Ścieki odprowadzone [dam ³]	21	45	168	568
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	613	2.011	1.897	16.721
Ilość zbiorników bezodpływowych	437	63	302	971
Ilość oczyszczalni przydomowych	4	0	12	3
Stacje zlewne	1	1	2	1
Oczyszczalnie ścieków	2	1	2	5

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W powiecie funkcjonuje 9 biologicznych oczyszczalni ścieków i 1 oczyszczalnia z podwyższonym usuwaniem biogenów (gmina Nidzica):

- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Kuce w gminie Janowiec Kościelny o przepustowości 75 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Safronka w gminie Janowiec Kościelny o przepustowości 40 m³/d,
- Gminna oczyszczalnia ścieków w Janowie w gminie Janowo o przepustowości 180 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Kozłowo w gminie Kozłowo o przepustowości 200 m³/d,

- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Szkotowo w gminie Kozłowo o przepustowości 110 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Tatary w gminie Nidzica o przepustowości 4000 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wietrzychowo w gminie Nidzica o przepustowości 25,5 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wólka Orłowska w gminie Nidzica o przepustowości 22,5 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Zagrzewo w gminie Nidzica o przepustowości 80 m³/d,
- Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Żelazno w gminie Nidzica o przepustowości 30 m³/d.

2.4.3. GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, na terenie całej Polski, od dnia 1 lipca 2013 r., obowiązują nowe zasady odbioru odpadów. Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy gmina została zobowiązana do objęcia nowym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i opcjonalnie nieruchomości niezamieszkałych. Wybór przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne dokonywany jest w drodze przetargu. W myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, obowiązany jest do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych bezpośrednio do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Zmiana przepisów spowodowała przekształcenie funkcjonującego dotychczas systemu gospodarowania odpadami. Obowiązki związane z gospodarką odpadami w gminach powiatu nidzickiego sprawuje Ekologiczny Związek Gmin Działdowszczyzna. Śmieci zbierane i transportowane są przez firmy: Kompas z o.o. i EKO-TRANAS Sp. z o.o. (gmina Janowo, Kozłowo, Janowiec Kościelny) oraz KOMA Sp. z o.o. (gmina Nidzica). Odpady zbierane są w sposób selektywny, z podziałem na szkło i metal, plastik, bioodpady, papier i popiół. Firma odbiera również odpady wielkogabarytowe, gruz i opony. Prowadzona segregacja zmniejsza ilość odpadów składowanych na składowiskach oraz chroni surowce naturalne¹¹.

¹¹ Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego za lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017

Tabela 33 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU¹² (stan na 2014 rok)

	POWIAT NIDZICKI	GMINA JANOWIEC KOŚCIELNY	GMINA JANOWO	GMINA KOZŁOWO	GMINA NIDZICA
Ogółem	4.845,86	136,06	114,51	328,10	4.267,19
Z gospodarstw domowych	3.827,35	112,00	100,22	271,26	3.343,87

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.4.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

2.4.4.1 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Gmina Nidzica zasilana jest ze stacji 110/15 kV GPZ Nidzica liniami średniego napięcia 15 kV. Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne SN 15 kV i nN 0,4 kV służące do zasilania w energię elektryczną odbiorców na terenie miasta i gminy. Na terenie gminy Janowo nie występują urządzenia elektroenergetyczne wysokiego napięcia. Energia dostarczana jest ze stacji transformatorowej w Nidzicy, liniami napowietrznymi SN 15 kV Nidzica-Wielbark i Nidzica-Janowo. Gmina Janowiec Kościelny zasilana jest głównie z sieci niskiego napięcia, która w głównej mierze jest siecią napowietrzną. Z kolei w gminie Kozłowo na sieć elektroenergetyczną składają się:

- Linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV, Nidzica-Działdowo,
- Linie elektroenergetyczne 15 kV średniego napięcia,
- Stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV.

2.4.4.2 SIEĆ GAZOWA

Przez obszar powiatu nidzickiego przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia będące źródłem zaopatrzenia w gaz województwa warmińsko-mazurskiego. Z kierunku Rembelszczyzna prowadzone są gazociągi wysokiego ciśnienia DN 400 i DN 200. Na wysokości miasta Nidzica następuje ich rozgałęzienie w kierunkach Nidzica-Olsztyn (DN 150, DN 200) i Nidzica-Szczytno (DN 300, DN 150). Poprzez dwie stacje redukcyjno-pomiarowe I^o (Działdowska i Waszulki) gaz dostarczany jest do miasta Nidzica oraz miejscowości Waszulki i Nibork Drugi. Na pozostałym obszarze powiatu brak jest sieci gazowej. Gospodarstwa domowe zaopatrują się w butle z gazem propan-butan.

¹² Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej

2.4.5. INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Powiat nidzicki należy do powiatów o dobrze rozwiniętej sieci telefonicznej. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T-Mobile).

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Są czynnikiem stymulującym powiatową ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1. EDUKACJA

Powiaty, w swej istocie, sprawują nadzór nad szkolnictwem ponadgimnazjalnym. Wśród jednostek, dla których powiat nidzicki jest podmiotem tworzącym są dwa gimnazja – jedno w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy a drugie przy Zespole Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie. Powiat jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój podległej bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności powiatu w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Powiat nidzicki dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo–wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w powiecie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz powiatu. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz powiatu, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie powiatu:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy:
 - Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego,
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych,
 - Gimnazjum,
- Zespół Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie,
 - Publiczne Gimnazjum,
 - Liceum Ogólnokształcące,
 - Technikum Agrobiznesu,
 - Technikum Żywnienia i Gospodarstwa Domowego,
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa - stolarz,
- Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących im. Stanisława Staszica w Nidzicy,
 - Liceum Ogólnokształcące,
 - Technikum Ekonomiczne,
 - Technikum Budowlane,
 - Technikum Pojazdów Samochodowych,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa – monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz – spawacz, murarz – tynkarz,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Młodocianych Pracowników – fryzjer, murarz, monter sieci i urządzeń sanitarnych, mechanik pojazdów samochodowych, elektryk, elektromechanik, introligator, piekarz, stolarz, tapicer, kucharz, sprzedawca, fotograf,
 - Szkoła Policealna – technik informatyk,
- Centrum Kształcenia Praktycznego,
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży z Upośledzeniem Umysłowym w Nidzicy,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy:
 - Szkoła Podstawowa Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim,
 - Szkoła Podstawowa Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym,

- Gimnazjum Specjalne dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim,
- Gimnazjum Specjalne dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim:
 - kucharz - cykl trzyletni,
 - ślusarz - cykl trzyletni,
- Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym (pomocnik biurowy, wytwarzanie przedmiotów ozdobnych i użytecznych, uprawa roślin, praca w kuchni, czynności porządkowe).

W 2014 roku wydatki na oświatę i wychowanie stanowiły 40,2% wydatków budżetu powiatu.

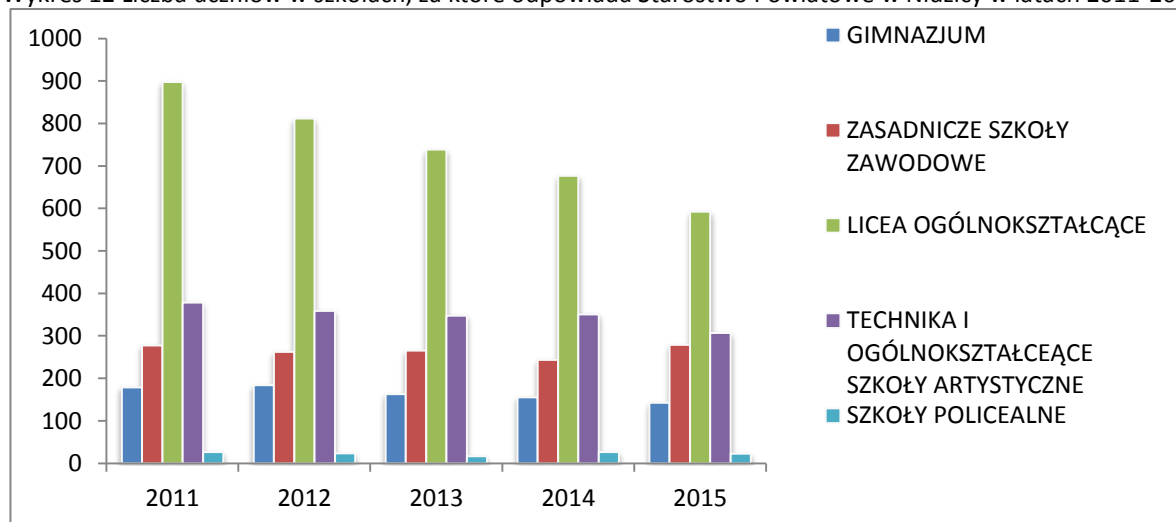
Tabela 34 LICZBA UCZNIÓW W POWIECIE NIDZICKIM W SZKOŁACH POWIATOWYCH W LATACH 2011-2015

	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
UCZNIOWIE W GIMNAZJUM	153	154	137	128	119
W TYM SPECJALNYM	26	30	26	28	24
UCZNIOWIE W ZASADNICZYCH SZKOŁACH ZAWODOWYCH	278	263	266	244	279
UCZNIOWIE W LICEACH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYH	898	812	739	677	593
UCZNIOWIE W TECHNIKACH I OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH SZKOŁACH ARTYSTYCZNYCH	379	359	348	351	307
UCZNIOWIE W SZKOŁACH POLICEALNYCH	27	24	17	27	23
SUMA UCZNIÓW	1.735	1.612	1.507	1.427	1.321

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Prognozy demograficzne wskazują na ogólną tendencję zmniejszania się liczby uczniów we wszystkich typach szkół. Trend ten ma charakter stały, zgodny z ogólnymi trendami demograficznymi w Polsce. W ciągu ostatnich pięciu lat liczba uczniów w jednostkach oświatowych za które odpowiada Starostwo Powiatowe w Nidzicy spadła o ponad 400 osób.

Wykres 12 Liczba uczniów w szkołach, za które odpowiada Starostwo Powiatowe w Nidzicy w latach 2011-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Pozostałe publiczne placówki znajdujące się na terenie powiatu nidzickiego to:

- Przedszkole Nr 2 w Nidzicy,
- Przedszkole Nr 4 w Nidzicy,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 w Nidzicy,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 w Nidzicy,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 w Nidzicy,
- Szkoła Podstawowa w Napiwodzie,
- Szkoła Podstawowa w Łynie,
- Szkoła Podstawowa w Rączkach,
- Szkoła Podstawowa w Janowie,
- Szkoła Podstawowa w Muszakach,
- Szkoła Podstawowa w Janowcu Kościelnym,
- Szkoła Podstawowa w miejscowości Waśniewo-Grabowo,
- Szkoła Podstawowa w Kozłowie,
- Szkoła Podstawowa w Szkotowie,
- Szkoła Podstawowa w miejscowości Rogóż,
- Szkoła Podstawowa w Zaborowie,
- Gimnazjum Nr 1 w Nidzicy,
- Gimnazjum Nr 2 w Nidzicy,
- Gimnazjum Nr 3 w Nidzicy,
- Gimnazjum w Janowie,

- Gimnazjum w Janowcu Kościelnym,
- Gimnazjum w Kozłowie,
- Gimnazjum w Szkotowie,
- Gimnazjum w miejscowości Rogóż.

W powiecie funkcjonują również szkoły niepubliczne¹³:

- Przedszkole w Piątkach,
- Zakład Doskonalenia Zawodowego Centrum Edukacji w Nidzicy:
 - Gimnazjum,
 - Gimnazjum dla dorosłych,
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
 - Szkoła Policealna – technik administracji, technik rachunkowości, technik budownictwa, technik informatyk, opiekunka środowiskowa,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa – fryzjer, murarz, mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, sprzedawca, stolarz, kucharz, elektryk, elektromechanik pojazdów samochodowych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, ogrodnik, tapicer, krawiec,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Piątkach kształcąca w zawodach: krawiec, tapicer, stolarz, rolnik, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych,
- Ośrodek Szkolenia Zawodowego „Uniwersus” w Nidzicy – Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Niepubliczna Szkoła Muzyczna I stopnia RES FACTA MUSICA w Nidzicy.

Powiat Nidzicki realizował projekt **pt. "Kompleksowe wspomaganie szkół i nauczycieli w powiecie nidzickim"** współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu, którego realizacja rozpoczęła się w kwietniu 2014 r., było podniesienie kompetencji nauczycieli i dyrektorów szkół i przedszkoli zgodnie z potrzebami placówek poprzez wdrożenie 38 Rocznych Planów Wspomagania, opracowanych po przeprowadzonej diagnozie przez pracowników pedagogicznych placówek oświatowych wspólnie ze Szkolnymi Organizatorami Rozwoju Edukacji. Projekt realizowało 18 szkół, 2 przedszkola powiatu nidzickiego. W szkoleniach uczestniczyło 267 nauczycieli.

¹³ Źródło: <http://www.spisszkol.eu/typ/?województwo=warmińskomazurskie&powiat=nidzicki>, Starostwo Powiatowe w Nidzicy

W okresie trwania projektu na terenie powiatu utworzone zostały 4 Sieci współpracy i samokształcenia.

2.5.2. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

2.5.2.1 OCHRONA ZDROWIA

Opieka zdrowotna na terenie powiatu nidzickiego realizowana jest przez publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz prywatne praktyki lekarskie i pielęgniarskie. Świadczenia udzielane są w następujących zakresach:

- lecznictwo stacjonarne: Zakład Opieki Zdrowotnej w Nidzicy,
- specjalistyczna opieka zdrowotna,
- ratownictwo medyczne,
- opieka długoterminowa,
- podstawowa opieka zdrowotna,
- stomatologia,
- diagnostyka,
- rehabilitacja,
- nocna i świąteczna opieka zdrowotna.

Głównym i największym podmiotem, w powiecie, udzielającym świadczeń zdrowotnych jest ZOZ w Nidzicy, działającym w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Jego podmiotem tworzącym jest powiat nidzicki. Do zadań szpitala należy zapewnienie pomocy doraźnej, stacjonarnej opieki medycznej, rehabilitacyjnej (Szpital i Zakład Opiekuńczo-Lecznicy) i ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz diagnostyki ludności zamieszkałej w szczególności na obszarze powiatu nidzickiego. W skład szpitala wchodzi następujące oddziały:

- oddział pediatryczny,
- oddział chirurgiczny ogólny,
- oddział chorób wewnętrznych,
- oddział ginekologiczno-położniczy,

poradnie:

- poradnia alergologiczna,
- poradnia chirurgiczna,
- poradnia ginekologiczno-położnicza,

- poradnia kardiologiczna,
- poradnia neonatologiczna,
- poradnia preluksacyjna,
- poradnia urazowo-ortopedyczna,
- poradnia urologiczna,
- poradnia neurologiczna
- poradnia dermatologiczna,
- poradnia rehabilitacyjna,
- poradnia zdrowia psychicznego,

pracownie diagnostyczne:

- pracownia diagnostyki laboratoryjnej,
- pracownia immunologii transfuzjologicznej z bankiem krwi,
- pracownia endoskopii,
- pracownia bakteriologiczna,
- pracownia prób wysiłkowych i ekg,
- pracownia diagnostyki obrazowej.

Promocja zdrowia to proces umożliwiający każdemu człowiekowi zwiększenie oddziaływania na warunki kształtujące zdrowie w sensie poprawy i utrzymania. Są to określone działania mające na celu kształtowanie u ludzi zachowań zdrowotnych, stylu i warunków życia sprzyjających dobremu samopoczuciu i poprawie zdrowia. Wykracza ona poza system opieki zdrowotnej i obejmuje współdziałanie z innymi sektorami, w których uczestniczą jednostki, grupy, społeczności lokalne. Profilaktyka (prewencja) to działania, których celem jest zapobieganie chorobom i innym zaburzeniom lub ich skutkom.

Wyróżniamy trzy rodzaje profilaktyki:

- profilaktyka I stopnia – obejmująca umacnianie zdrowia, swoiste zapobieganie chorobom (działania promocji zdrowia, szczepienia ochronne),
- profilaktyka II stopnia (wtórna – obejmująca wczesne wykrycie nieprawidłowości i podjęcie działań do ich eliminacji, zahamowania choroby (profilaktyczne badania okresowe, badania przesiewowe, diagnostyczne),
- profilaktyka III stopnia: działania mające na celu niedopuszczenie do rozwinięcia już powstałej choroby, powrót do normalnego stanu zdrowia (rehabilitacja).

Na każdym etapie profilaktyki istotne znaczenie ma edukacja zdrowotna, czyli uczenie się jak dbać o zdrowie własne i społeczności. Proces edukacji obejmuje dostarczenie wiedzy, kształtowanie postaw oraz rozwijanie umiejętności dokonywania wyborów niezależnego podejmowania życiowych decyzji. W powiecie nidzickim realizowane są następujące projekty i akcje wspierające profilaktykę i promocję zdrowia:

- „Miasto wolne od dymu”,
- „Profilaktyka HCV”,
- „Jak unikać zakażenia pałeczkami EHEC”,
- „Zrób test na HIV”.

W powiecie znajduje się również poradnia psychologiczno-pedagogiczna oraz funkcjonuje tu 10 aptek (9 w Nidzicy i 1 w gminie Kozłowo) oraz dwa punkty apteczne – po jednym w gminie Janowo i gminie Janowiec Kościelny.

2.5.2.2 POMOC SPOŁECZNA

Zadania z zakresu pomocy społecznej w Powiecie Nidzickim realizowane są:

- na poziomie gminnym przez jeden miejski i trzy gminne ośrodki pomocy społecznej,
- na poziomie powiatu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Na poziomie powiatu zadania własne i zadania z zakresu administracji rządowej zapisane w ustawach m.in. o pomocy społecznej, o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej realizuje PCPR. Środki finansowe na realizację tych zadań pochodzą z dotacji wojewódzkiej i z dochodów własnych gmin i powiatu. Skuteczność wykonywania zadań przez te jednostki zależy w dużym stopniu od współpracy z różnymi jednostkami pomocy społecznej oraz partnerami społecznymi, a także od wielkości środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań i od ilości zatrudnionej i wykwalifikowanej kadry.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy aktywnie wspiera politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest ona skierowana do osób dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą domową i uzależnieniami. Przy PCPR funkcjonuje Punkt konsultacyjny, który został utworzony w celu umożliwienia mieszkańcom dostępu do specjalistycznych usług prawnych, psychologicznych czy pedagogicznych. Działalność Punktu daje możliwość bezpłatnego skorzystania z porad specjalistów. Oprócz Punktu

Konsultacyjnego co roku PCPR prowadzi program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.

Jednym z ważniejszych zadań powiatu realizowanym przez PCPR jest zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej z różnych powodów (niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawność, alkoholizm) poprzez pieczę zastępczą (umieszczenie w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych). Na terenie powiatu funkcjonują: 32 rodziny zastępcze (w tym: 3 rodzinne domy dziecka, 1 zawodowa rodzina zastępcza, 17 rodzin zastępczych spokrewnionych, 11 rodzin zastępczych niezawodowych) w których przebywa 62 dzieci oraz placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego dla 8 wychowanków.

Ponadto 30 dzieci z terenu powiatu nidzickiego z rodzin obciążonych niepełnosprawnością członka rodziny, zagrożonych uzależnieniami, zaniedbywanych i niewydolno-wychowawczych korzysta z placówki wsparcia dziennego tj. Świetlicy Opiekuńczo-Wychowawczej.

Oprócz wymienionych instytucji kluczowe placówki świadczące pomoc dla osób niepełnosprawnych to:

- Dom Pomocy Społecznej w Napiwodzie dla 24 mieszkańców dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla 60 osób i 5 miejsc całodobowego pobytu z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Ponadto powiat realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych i tak: dofinansowuje ze środków PFRON koszt: pobytu na turnusach rehabilitacyjnych, funkcjonowanie Warsztatów Terapii zajęciowej (środki powiatu i środki PFRON), zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, dofinansowuje również imprezy sportowo-rekreacyjno-kulturalne dla osób niepełnosprawnych. PCPR realizuje również program Aktywny Samorząd z którego mogą skorzystać osoby niepełnosprawne w ramach m.in. pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela 35 POWODY PRYZNANIA POMOCY RODZINIE (NA PODSTAWIE DECYZJI) W 2014 ROKU W POWIECIE NIDZICKIM

POWODY PRYZNANIA POMOCY	LICZBA
UBÓSTWO	791
SIEROCTWO	1
BEZDOMNOŚĆ	32
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	239
BEZROBOCIE	863
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	650
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	644
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	288
PRZEMOC W RODZINIE	67
ALKOHOLIZM	65
NARKOMANIA	7
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	27
ZDARZENIE LOSOWE	9
SYTUACJA KRYZYSOWA	29
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.5.3. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie powiatu nidzickiego funkcjonuje Powiatowa Komenda Policji w Nidzicy. Działają tu dwa wydziały – kryminalny oraz prewencji i ruchu drogowego. Teren powiatu podzielony jest na 8 rejonów. Każdy z nich ma swojego dzielnicowego:

- Nidzica – rejon I, II i III,
- Gmina Nidzica – rejon IV,
- Gmina Janowe – rejon V,
- Gmina Janowiec Kościelny – rejon VI,
- Gmina Kozłowo – rejon VII i VIII.

W 2014 roku na terenie powiatu nidzickiego, **wykryto 839 przestępstw o różnym charakterze**. Wskaźnik wykrywalności sprawców wynosi 85,0%.

Tabela 36 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU NIDZICKIEGO

	2013	2014
Przestępstwa ogółem	1.027	839
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	658	453
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	189	255
Przestępstwa drogowe	136	102
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	27	21
Przestępstwa przeciwko mieniu	479	102
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw – ogółem [%]	78,9	85,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku na trasach powiatu nidzickiego odnotowano 23 wypadki drogowe, w których śmierć poniosły 3 osoby a 28 zostało rannych.

W powiecie nidzickim odbyły się konsultacje społeczne w ramach tworzenia mapy zagrożeń bezpieczeństwa. Mapa ta jest projektem ogólnopolskim i posłuży do przedstawienia skali i rodzaju zagrożeń występujących na terenie województwa na poziomie każdej jednostki administracyjnej. Pozwoli również na kierowanie sił i środków tam, gdzie będzie to konieczne z uwagi na poprawę bezpieczeństwa.

Obszar powiatu zabezpiecza również działalność Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nidzicy. Jako Komenda Powiatowa PSP jednostka z Nidzicy funkcjonuje od 1 stycznia 1999 r. Jako jednostka Państwowej Straży Pożarnej realizuje szeroko pojęte zadania ratownictwa, min. zwalczanie pożarów i miejscowych zagrożeń, ratownictwo techniczne, chemiczno-ekologiczne, medyczne, przeciwpowodziowe. Podstawowe akty prawne regulujące charakter służby strażackiej, to:

- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 o ochronie przeciwpożarowej.

W strukturach organizacyjnych Komendy funkcjonuje Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej, w której w systemie zmianowym 24/48 służbę pełni 35 ratowników. Ze względu na dużą ilość wypadków drogowych na terenie powiatu na bazie sprzętu JRG PSP w Nidzicy utworzona została grupa specjalistyczna ratownictwa technicznego.

Komenda dysponuje między innymi:

- 1 ciężki samochód ratownictwa technicznego,
- 2 średnie samochody o charakterze gaszenia pożarów,
- 1 podnośnik hydrauliczny,

- 1 cysterna z zapasem 18 tys. litrów wody do celów gaśniczych,
- 1 samochód operacyjny.

Tabela 37 WYPOSAŻENIE SPRZĘTOWE KOMENDY PSP W POJAZDY I SPRZĘT SPECJALISTYCZNY

NAZWA SAMOCHODU	
Jelcz ciągnik siodłowy	
naczepa CN-18	
Star gospodarczy	
Mercedes GLBA	
Opel Astra SOp.	
Mitsubishi SOp. 4x4	
Mercedes GBA	
Man SHD-25	
Scania GCBART	
Renault Trafic SKw	
Renault Midlum SRT	
SCANIA SCKw	
RODZAJ SPRZĘTU	ILOŚĆ
Agregaty prądotwórcze	6 szt.
Zestawy hydrauliczne Holmatro oraz Lukas kat. 1	3 kpl.
Łódź z silnikiem Mercury 5KM	1 szt.
Motopompa szlamowa	2 szt.
Motopompa PO5	1 szt.
Motopompa pływająca	2 szt.
Turbinowa pompa głębinowa	1 szt.
Piły do drewna	7 szt.
Piły do betonu i stali	4 szt.
Agregaty oddymiające nadciśnieniowe	3 szt.
Aparaty powietrzne nadciśnieniowe	21 szt.
Maski do aparatów powietrznych nadciśnieniowych	43 szt.
Linowe urządzenie ratownicze	1 kpl
Ubrania żaroodporne	4 szt.
Ubrania gazoszczelne	4 szt.
Zestaw PSP R-1	4 szt.
Namiet ewakuacyjny	1 szt.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

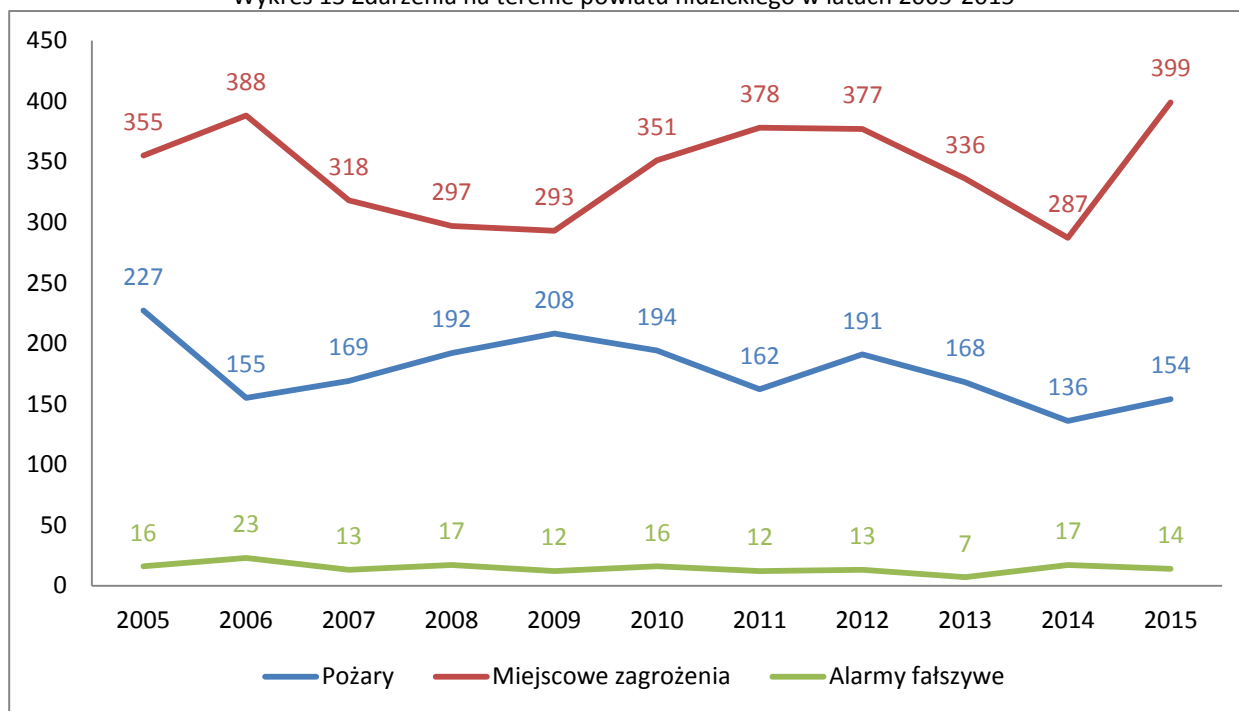
Rysunek 32 SCANIA P 320 (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)

Szczególne miejsce w systemie ochrony przeciwpożarowej przeznaczone jest dla jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych i Związku OSP RP. Działają one w oparciu o przepisy ustawy – Prawo o stowarzyszeniach i zgodne jest to z postanowieniami art. 19 ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Obecnie na terenie powiatu działa 17 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, które ze względu na wyposażenie, wyszkolenie i teren działania można umownie podzielić na 3 kategorie:

- Jednostki włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego z Janowa, Napiwody, Kozłowa, Sarnowa i Janowca Kościelnego,
- Jednostki typu „S” w następujących miejscowościach: Jagarzewo, Róg, Nowa Wieś Wielka, Szczepkowo Borowe, Szkotowo, Krokowo, Łyna, Bolejny, Frątkowo i Januszkowo,
- Jednostki typu „M” w następujących miejscowościach: Lipowo i Gołębiewo.

Wykres 13 Zdarzenia na terenie powiatu nidzickiego w latach 2005-2015

Źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy

3.ANALIZA STRATEGICZNA POWIATU NIDZICKIEGO

3.1 BILANS STRATEGICZNY POWIATU NIDZICKIEGO

W celu sformułowania Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego dokonano bilansu strategicznego Powiatu. Bilans strategiczny polega na systematycznej, wielokryterialnej analizie podmiotu. Podstawą prac były dwa dokumenty:

- I. Ustawa o samorządzie powiatowym określająca zadania własne powiatu;
- II. Agenda 21 określająca zasady zrównoważonego rozwoju.

W oparciu o te dwa źródła określono listę czynników sukcesu podzielonych na trzy grupy:

- W obszarze rozwoju społeczności lokalnej,
- W obszarze stanu środowiska,
- W obszarze rozwoju gospodarczego.

Następnie w ramach każdej grupy określono wagi poszczególnych czynników (sumujące się do 100%) i oceniono każdy z czynników w skali 1-3 (1 – czynnik na słabym stopniu rozwoju, 2 – średnim, 3 – dobrze rozwinięty). Wartość wynikająca z iloczynu wagi i oceny dała wynik poszczególnych cech.

3.1.1 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

W tabeli 38 przedstawiono bilans w obszarze „rozwoju społeczności lokalnej”.

Tabela 38 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
I/1	ludność	15%	1	0,15
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	15%	1	0,15
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	10%	3	0,30
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	2	0,20
I/5	budżet	10%	2	0,20
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	3	0,30
I/7	kultura	10%	2	0,20
I/8	sport i rekreacja	10%	2	0,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech analizowanych w bilansie:

I/1 ludność – w sposób zagregowany określono sytuację ludnościową,

I/2 bezrobocie (miejsca pracy) – poziom bezrobocia w powiecie jest wysoki,

1/3 edukacja – oceniono stan i dostosowanie systemu edukacji w powiecie nidzickim do potrzeb aktualnych i przyszłych,

1/4 ochrona zdrowia i opieka społeczna – oceniono stan opieki zdrowotnej i społecznej,

1/5 budżet – w sposób zagregowany oceniono zarówno wielkość budżetu jak i jego możliwości,

1/6 współpraca z otoczeniem – oceniono zarówno współpracę wewnętrzną – z sąsiednimi powiatami, w ramach powiatu jak i województwa, gminami wchodzącymi w skład powiatu, a także zewnętrzną – w ramach Unii Europejskiej,

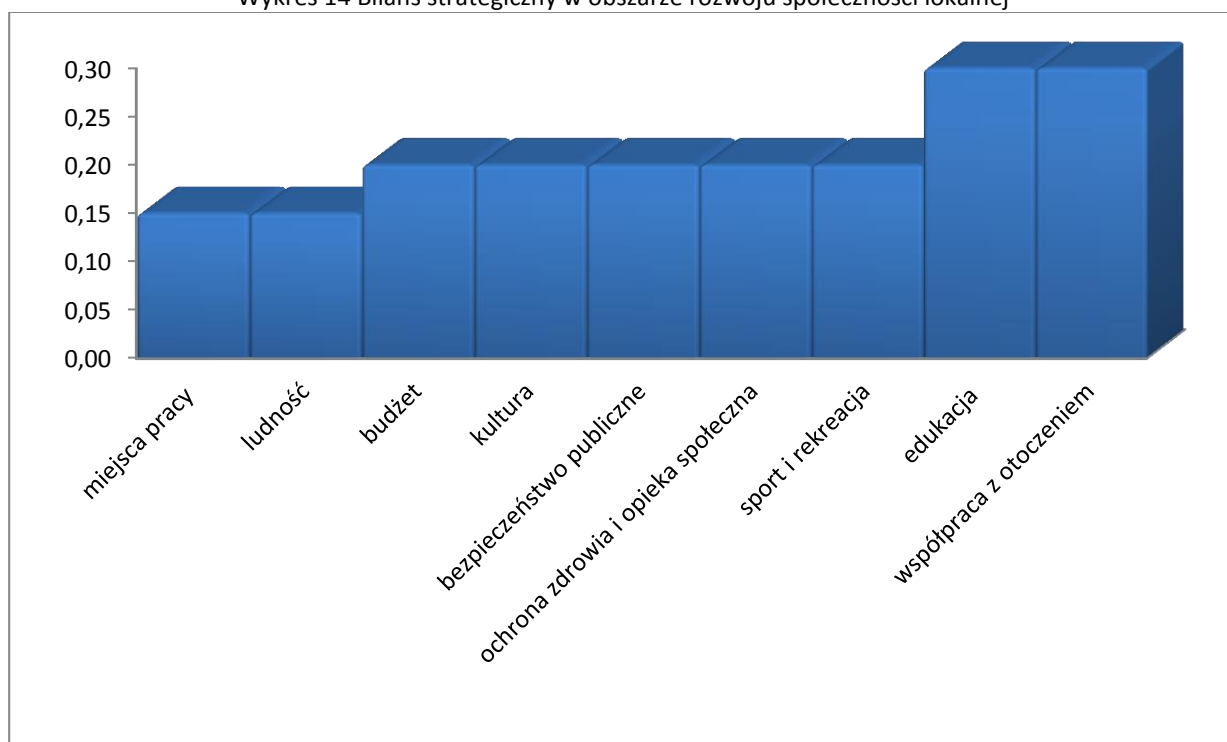
1/7 kultura – oceniono zaplecze kulturalne,

1/8 sport i rekreacja – oceniono istniejące zaplecze sportowo-rekreacyjne,

1/9 bezpieczeństwo publiczne – oceniono bezpieczeństwo mieszkańców, we wszelkim zakresie – uznano bezpieczeństwo pożarowe, publiczne a także zagrożenia katastrofami.

Dla określenia pozycji strategicznej powiatu nidzickiego w obszarze rozwoju społeczności lokalnej zestawiono cechy wg rosnącej wartości i przedstawiono na wykresie 14.

Wykres 14 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższy wykres pokazuje, że największymi atutami Powiatu nidzickiego jest współpraca z otoczeniem i poziom edukacji.

3.1.2 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Tabelaryczne zestawienie cech, ich wag, oceny i wartości w tym obszarze prezentuje tabela 39.

Tabela 39 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
II/1	położenie powiatu	20%	3	0,60
II/2	las/tereny zielone	20%	3	0,60
II/3	zasoby naturalne	9%	2	0,18
II/4	zasoby wodne	15%	3	0,45
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	9%	2	0,18
II/6	gleby (bonitacja)	9%	2	0,18
II/7	atmosfera	9%	3	0,27
II/8	brak obszarów zagrożonych	9%	3	0,27

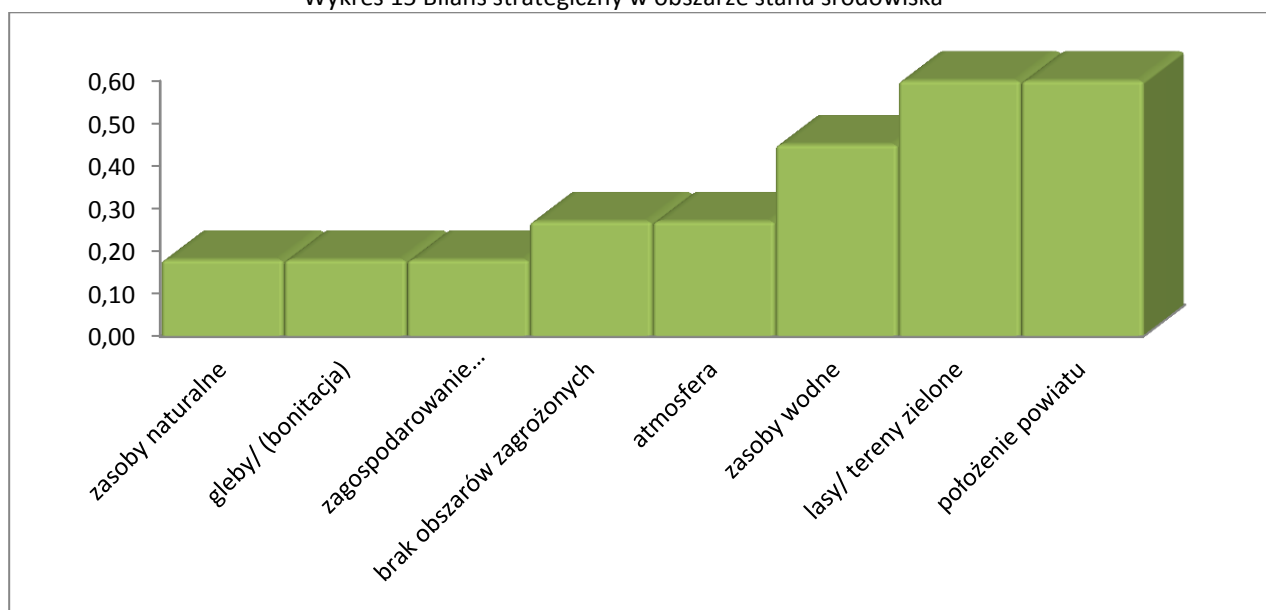
Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie pozycji:

II/1 położenie, lokalizacja powiatu ma istotne znaczenie dla możliwości rozwojowych,
 II/2 lasy/tereny zielone – powiat nidzicki jest zalesiony w ponad 40% (lesistość Polski 2013 – 29,4%). Lasy są bardzo ważnym zasobem powiatu,
 II/3 zasoby naturalne – oceniono poziom ilości kopalin w powiecie,
 II/4 zasoby wodne – w powiecie znajduje się około 30 jezior,
 II/5 zagospodarowanie przestrzenne, oceniono stan formalny (uchwalone plany itp.),
 II/6 gleby (bonitacja) – gleby powiatu nidzickiego są średniej jakości,
 II/7 atmosfera – brak źródeł zanieczyszczeń powoduje bardzo dobry stan atmosfery,
 II/8 obszary zagrożone – położenie powiatu jest pod tym względem dobre.

Podobnie jak w poprzednim obszarze dokonano sortowania cech i zaprezentowano je w postaci wykresu.

Wykres 15 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres ilustruje, iż powiat nidzicki ma doskonały potencjał w zakresie wykorzystania warunków przyrodniczych i korzystnego położenia.

3.1.3 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Zestawienie cech bilansu zgodnie z przyjętą metodyką zawiera tabela 40.

Tabela 40 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
infrastruktura				
III/1	sieć komunikacyjna	10%	1	0,10
III/2	komunikacja publiczna	10%	1	0,10
III/3	sieć wodociągowa	11%	3	0,30
III/4	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	11%	0	0,00
III/5	sieć energetyczna	5%	3	0,15
ekonomia				
III/6	usługi i przetwórstwo	11%	2	0,22
III/7	turystyka i rekreacja	11%	2	0,22
III/8	handel, transport i magazynowanie	11%	2	0,22
III/9	budownictwo	5%	2	0,10
III/10	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15%	2	0,30

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie opisanych cech:

III/1 sieć komunikacyjna – w powiecie nidzickim stan sieci oceniono jako niewystarczający, naprawy wymagają w szczególności nawierzchnie dróg oraz infrastruktura okołodrogowa,

III/2 komunikacja publiczna – połączenia pomiędzy głównymi miejscowościami są dobre, problemy pojawiają się w przypadku mniejszych miejscowości,

III/3 sieć wodociągowa – powiat jest prawie w pełni zwodociągowany,

III/4 sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami – sieć kanalizacyjna powiatu wymaga dalszej rozbudowy,

III/5 sieć energetyczna – stan sieci jest poprawny,

III/6 usługi i przetwórstwo – poziom rozwoju jest średni,

III/7 turystyka – poziom rozwoju jest średni,

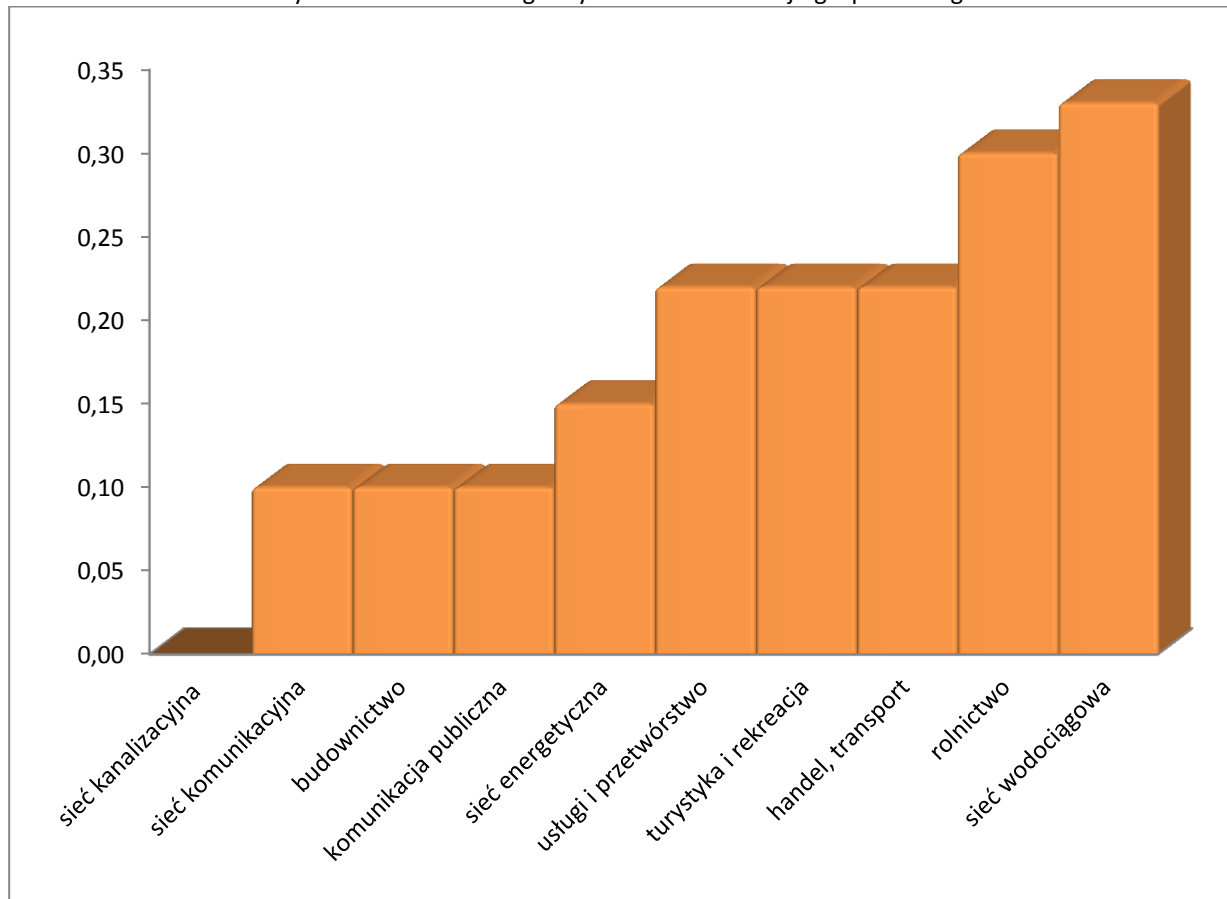
III/8 handel, transport i magazynowanie - cecha w sposób zagregowany, rozwój handlu detalicznego należy ocenić jako zadowalający, natomiast magazynowanie i transport traktowane jako zaplecze dla rozwoju gospodarczego jest słabo rozwinięte,

III/9 budownictwo – poziom rozwoju budownictwa oceniono jako zadowalający,

III/10 rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – poziom rozwoju rolnictwa jest średni.

Prezentacja cech i ich wartości na wykresie 16 pokazuje, że atutem powiatu jest prawie pełne jego zwodociągowanie oraz rozwój usług związanych z rolnictwem, turystyką i rekreacją, przetwórstwem oraz handlem i transportem. Podstawą do dalszego rozwoju jest jednak dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i modernizacja sieci komunikacyjnej.

Wykres 16 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

3.2 ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO POWIATU NIDZICKIEGO

Dokonując bilansu strategicznego oceniono stan aktualny powiatu nidzickiego. W celu określenia możliwości rozwojowych dokonano analizy:

- Potencjału rozwoju w obszarze rozwoju społeczności lokalnej,
- Potencjału rozwoju w obszarze stanu środowiska,
- Potencjału rozwoju w obszarze rozwoju gospodarczego,

w sposób następujący:

Do każdej cechy dołączono kolumnę z opisaną „możliwością zmiany” danej cechy w skali: 0 – brak możliwości zmiany, 1 – niewielka możliwość zmiany, 2 – duża możliwość zmiany. Niektóre cechy, dla których nie ma możliwości zmiany (wartość 0) pominięto w analizie.

Ponadto wprowadzono drugą zmienną, którą jest możliwość finansowania rozwoju spoza budżetu powiatu. W przypadku tej zmiennej wartość 1 – oznacza niewielkie możliwości, 2 – pewne możliwości i 3 – duże możliwości zewnętrznego finansowania niekomercyjnego. Brane były pod uwagę takie formy pozyskania środków jak: środki z Unii Europejskiej, partnerstwo publiczno – prywatne i możliwość pozyskania inwestorów. Wskaźnik potencjału rozwojowego poszczególnych powiatów określa wzór:

$$W_{pr} = W_c \times M_z \times M_f$$

gdzie:

W_{pr} – wskaźnik potencjału rozwojowego,

W_c – waga cechy (z bilansu strategicznego),

M_z – możliwości zmian,

M_f – możliwości finansowania.

3.2.1 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Tabelaryczne zestawienie prezentuje tabela 41:

Tabela 41 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

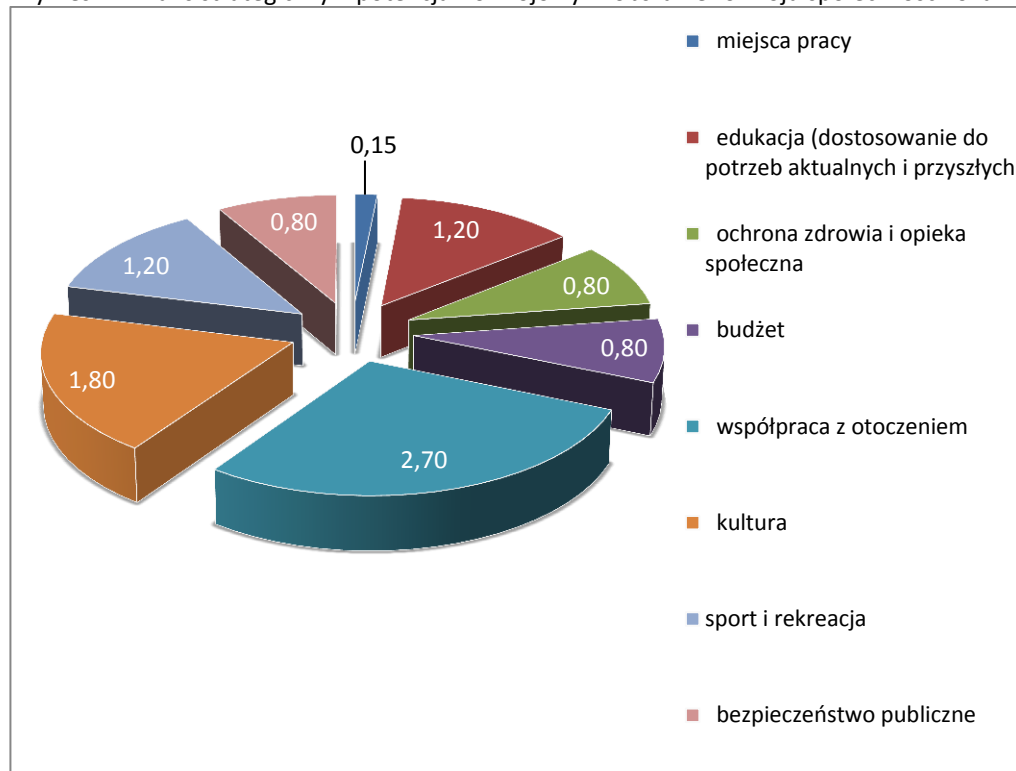
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W_{pr}
I/1	ludność	15%	0,00
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	15%	0,15
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	10%	1,20
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	0,80
I/5	budżet	10%	0,80
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	2,70
I/7	kultura	10%	1,80
I/8	sport i rekreacja	10%	1,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie poszczególnych cech znajduje się pod tabelą 38. Aby pokazać największe możliwości zaprezentowano potencjał w postaci wykresu 17. Wykres prezentuje wyraźnie,

że największy potencjał rozwojowy powiatu nidzickiego zawarty jest w możliwości oparcia się o współpracę z otoczeniem i kulturę przy wsparciu dobrze rozwiniętej edukacji w powiecie.

Wykres 17 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

3.2.2 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Ze względu na niewielką zależność od aktywnych działań w tym obszarze oceniono tylko kilka cech. Analizę przedstawiono w tabeli 42.

Tabela 42 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

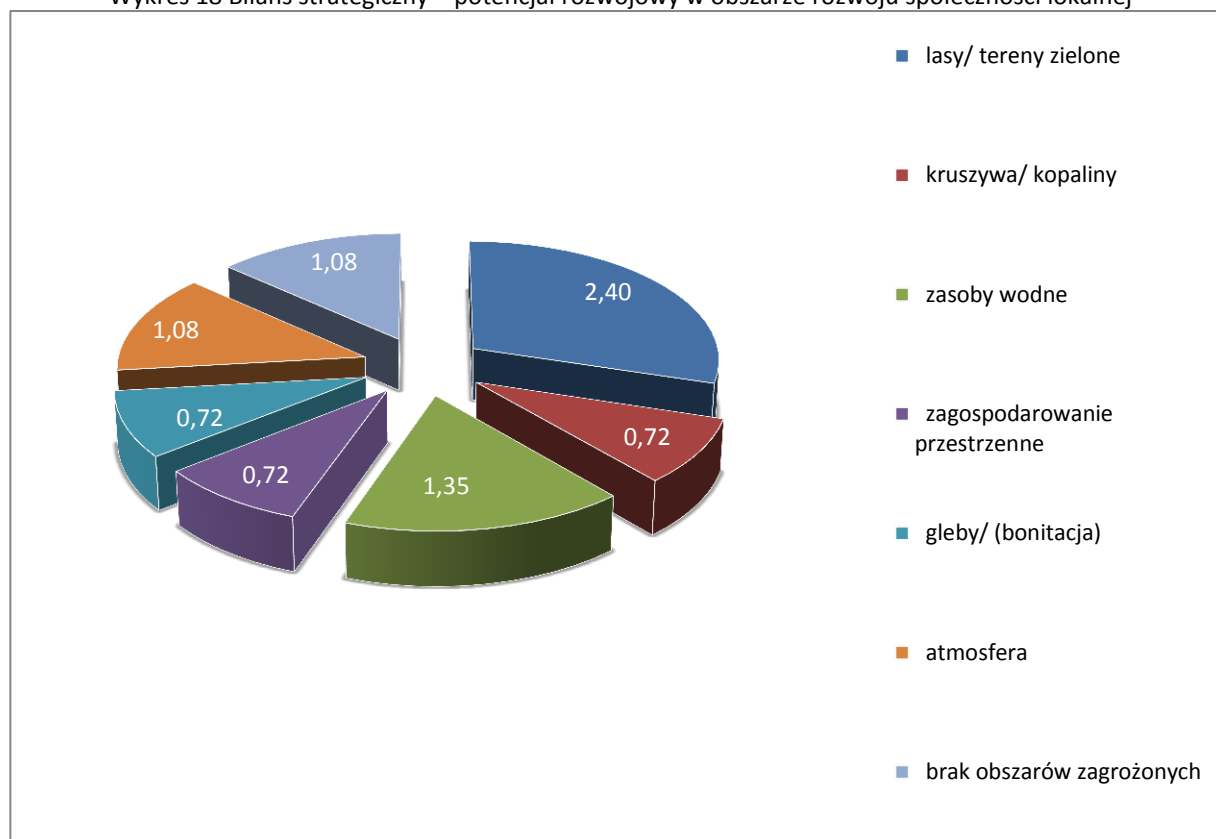
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
II/1	położenie powiatu	20%	0,00
II/2	las/tereny zielone	20%	2,40
II/3	kruszywa/kopaliny	9%	0,72
II/4	zasoby wodne	15%	1,35
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	9%	0,72
II/6	gleby (bonitacja)	9%	0,72
II/7	atmosfera	9%	1,08
II/8	brak obszarów zagrożonych	9%	1,08

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 39.

Podobnie zaprezentowano potencjał obszaru na wykresie 18.

Wykres 18 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Największy potencjał rozwojowy powiatu nidzickiego w obszarze środowiskowym tkwi w możliwościach odpowiedniego zagospodarowania lasów i terenów zielonych oraz jezior. Czyste powietrze, wspaniałe widoki i nieskażone środowisko to kolejne atuty w tym obszarze.

3.2.3 POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Rozwój gospodarczy jest najważniejszy dla wzrostu dobrobytu mieszkańców. Zarówno bezpośredni skutek (spadek bezrobocia) jak i pośredni (wzrost wpływów z podatków) powoduje, że rozwój tego obszaru ma wielokrotny wpływ na rozwój powiatu. Prezentację potencjału rozwojowego zawarto w tabeli 43.

Tabela 43 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

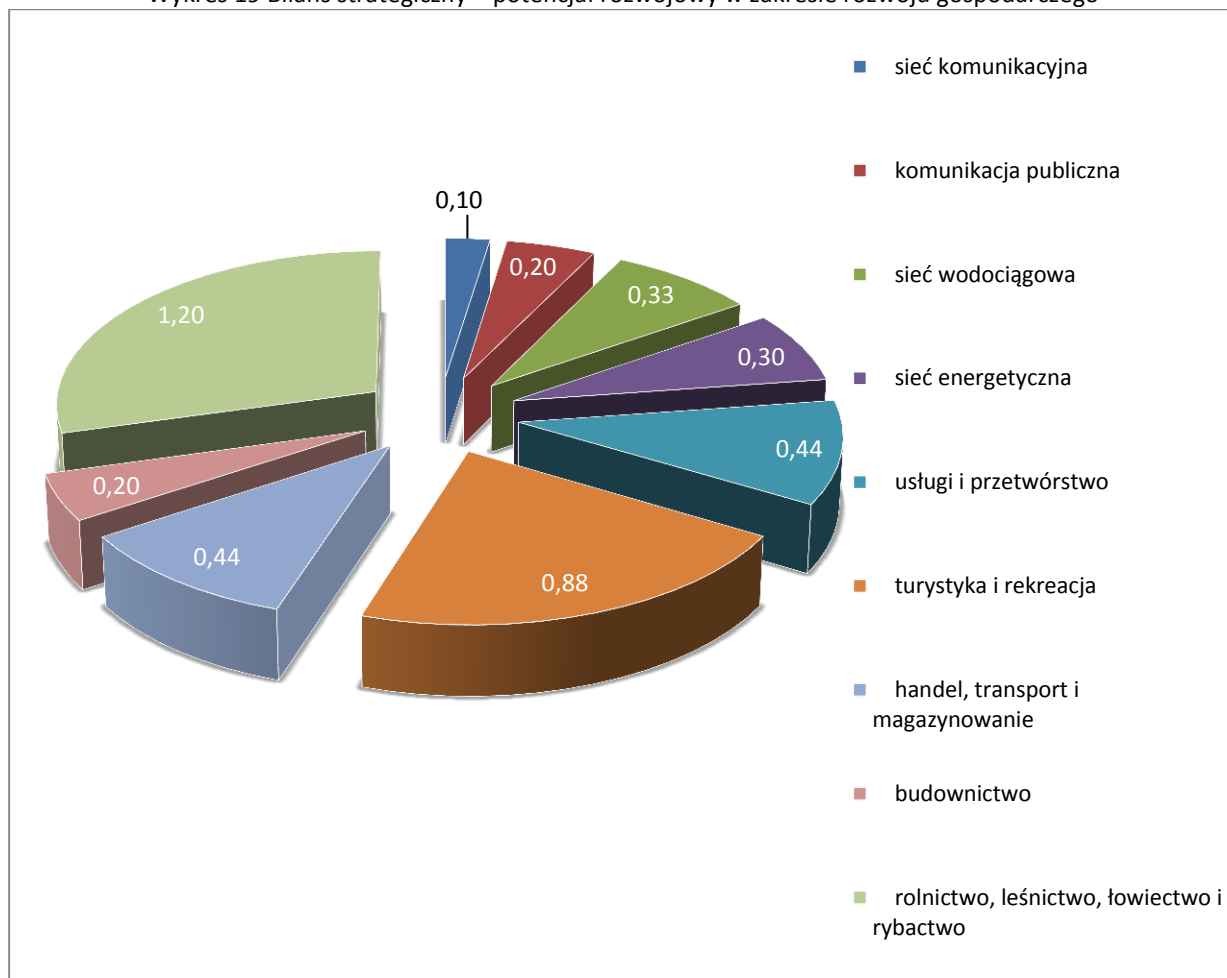
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
infrastruktura			
III/1	sieć komunikacyjna	10%	0,10
III/2	komunikacja publiczna	10%	0,20
III/3	sieć wodociągowa	11%	0,33
III/4	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	11%	0,00
III/5	sieć energetyczna	5%	0,30
ekonomia			
III/6	usługi i przetwórstwo	11%	0,44

III/7	turystyka i rekreacja	11%	0,88
III/8	handel, transport i magazynowanie	11%	0,44
III/9	budownictwo	5%	0,20
III/10	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15%	1,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 39. Graficzna prezentacja potencjału rozwojowego zaprezentowana została na wykresie 19.

Wykres 19 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres pokazuje, że największy potencjał rozwojowy powiatu nidzickiego to rozwój rolnictwa i turystyki poprzez wykorzystanie sprzyjających warunków.

4 WYBÓR STRATEGII POWIATU NIDZICKIEGO

4.1 ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze powiatu nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów cząstkowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającej akcent gospodarczy).

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego powiatu:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny,
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron powiatu – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych,
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców,**
5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania powiatu,
6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji,**
7. **Zasada koncentracji środków,**
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny,

9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszą strategią wzięto pod uwagę specyfikę powiatu nidzickiego. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej powiatu w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

4.2 ANALIZA SWOT/TOWS POWIATU NIDZICKIEGO

4.2.1 KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Na wszystkich etapach prac stosowano maksymalizację efektu partycypacji poprzez wielokrotne konsultacje społeczne. Podczas prac na Strategią wyróżnić można cztery podstawowe etapy konsultacji:

1. Konsultacje wstępne,
2. Konsultacje robocze w trakcie prac zespołu nad przygotowaniem dokumentu (skład Zespołu jest podany w załączniku nr 5),
3. Konsultacje końcowe polegające na poddaniu projektu dokumentu ocenie społecznej,
4. Procedowanie projektu dokumentu przed Radą Powiatu.

Podczas warsztatów i konsultacji uzyskano bardzo wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w pewien wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych w niniejszej Strategii Celach Strategicznych, Programach i Działaniach, tworzących razem Plan Zadań Inwestycyjnych. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje złożone wnioski bez bardzo szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu powiatowego. Natomiast są cenną informacją dla władz powiatu pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców. Co interesujące, wydaje się, że dla powiatu nidzickiego bardzo duże znaczenia mają działania dotyczące partnerstwa lokalnego, integracji społeczeństwa itp. Te działania, nie zawsze wymagają wielkich środków. Na skutki trzeba poczekać, jednak tylko w ten sposób można pobudzić tkwiący w lokalnej społeczności potencjał. Dopiero potencjał społeczny może wykorzystać istniejące możliwości o charakterze materialnym.

Dużym wyzwaniem są też potrzeby dotyczące obszarów objętych jurysdykcją innych podmiotów samorządowych (drogi i inwestycje w pasie drogowym dróg ponadpowiatowych). Tu też możliwości działania powiatu są ograniczone, a partycypacja w kosztach oznacza wydatek bez podniesienia majątku powiatu.

Pominięto wnioski dotyczące innych, aktualnych programów realizowanych w powiecie.

Oryginały wniosków złożonych w ramach konsultacji społecznych są dostępne w Starostwie Powiatowym w Nidzicy.

4.2.2 ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Analiza SWOT (jakościowa) została sporządzona na podstawie informacji uzyskanych od uczestników konsultacji społecznych. Respondenci wypełnili protokoły (załączniki nr 7 i 8 – szablony) wyrażające ich opinie dotyczące sytuacji w powiecie nidzickim. W tabeli 44 zamieszczono zestawienie silnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń.

Tabela 44 ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO (JAKOŚCIOWA)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie – droga krajowa nr 7 oraz budująca się S-7, • Położenie – brama wjazdowa na teren Warmii i Mazur, • Teren nieskażony przemysłem, • Rezerваты przyrody, Obszary Natura 2000, • Duże obszary zasobne w runo leśne, • Czyste środowisko, • Rozwinięty przemysł drzewny, • Bardzo dobra dostępność komunikacji kolejowej, • Bogata infrastruktura społeczna (świetlice wiejskie, place zabaw), • Zamek – bogata historia, • Wysoki poziom nauczania, • Organizacje pozarządowe pozyskujące środki finansowe, • Dobrze rozwinięte rolnictwo, • Życie kulturalne mieszkańców powiatu (Dni Nidzicy, koncerty, rozgrywki sportowe itp.), • Oferta kierunków kształcenia dostosowywana do lokalnego rynku pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięte rzemiosło poza meblarstwem, • Znikoma ilość gospodarstw agroturystycznych, • Niedostateczna liczba miejsc pracy, • Ubóstwo społeczne, • Emigracja młodych ludzi, • Słaba baza turystyczna, • Brak ścieżek rowerowych, • Niedostateczna promocja atrakcji turystycznych, • Infrastruktura drogowa niedostosowana do aktualnych potrzeb, • Ograniczone środki finansowych, • Dużo pustostanów, • Niewykorzystywanie potencjału przyrodniczo-krajobrazowego, • Słaby rozwój usług gastronomicznych w centrum miasta, • Niewystarczająca oferta kształcenia ustawicznego, • Bariery materialne w dostępie do edukacji na wyższym poziomie, • Niedostateczne finansowanie świadczeń zdrowotnych,

<ul style="list-style-type: none"> • Znaczny odsetek absolwentów szkół średnich podejmujących studia wyższe, • Powszechny dostęp do Internetu, • Duża liczba zakładów z branży meblarskiej, • Kompleksowość i wysoka jakość świadczeń zdrowotnych w ZOZ Nidzica, • Ratownictwo medyczne na wysokim poziomie, • Wysoki poziom bezpieczeństwa, • Systematyczny spadek poziomu bezrobocia, • Wysoki poziom usług pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostosowany do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia budynek szpitala (termin 2017), • Brak bazy do świadczenia usług zdrowotnych z zakresu opieki długoterminowej i geriatrycznej, • Niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii, • Wysoki wskaźnik korzystających z opieki społecznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i unowocześnienie bazy turystycznej, • Zwiększenie ruchu turystycznego – lotnisko w Szymanach, • Stworzenie i wypromowanie lokalnych produktów, • Możliwość uzupełnienia zaplecza sportowego we wszystkich szkołach powiatowych, • Rozbudowa, oznakowanie ścieżek rowerowych i pieszych, • Uruchomienie dogodnych połączeń komunikacyjnych z otoczeniem, • Stworzenie szlaku kajakowego, • Stworzenie dogodnych warunków rozwoju przedsiębiorczości, • Nowi inwestorzy, • Rozbudowa i wykorzystanie trakcji kolejowej, rozwój i poprawa stanu dróg, • Sieć Miast Cittaslow – pozyskanie środków na rewitalizację, • Rozwój turystyki, • System opieki nad ludźmi starszymi i niepełnosprawnymi, • Możliwość tworzenia grup producenckich, • Dotacje dla małych przedsiębiorstw, • Kąpielisko w centrum miasta, sezonowe usługi gastronomiczne, • Bezpieczniejsze drogi, • Wzrost znaczenia szkolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak opracowanych skutecznych i atrakcyjnych form spędzania czasu dla turystów, • Brak inwestorów strategicznych, • Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej i około drogowej, • Emigracja młodych ludzi, • Starzejące się społeczeństwo, • Bariery ekologiczne związane z obszarem Natura 2000, • Ograniczenia prawne w sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych i zdrowej żywności, • Wysokie koszty pracy, • Małe zainteresowanie turystów, • Nieznajomość rezerwatów przyrody przez młode pokolenie, • Niestabilność ekonomiczna i prawna, • Niż demograficzny, • Patologie społeczne, • Odptyw specjalistycznej kadry, • Brak miejsc pracy dla specjalistów.

<p>zawodowego i ustawicznego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie opieki z zakresu ratownictwa, • Utrzymanie szpitala powiatowego, • Rozwój opieki długoterminowej i geriatrycznej, • Poprawa infrastruktury szpitalnej (remonty, rozbudowa, termomodernizacja), • Wspieranie rodzimej przedsiębiorczości, • Odnawialne źródła energii, • Dalszy rozwój współpracy instytucji powiatowych z organizacjami pozarządowymi. 	
--	--

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych

Jakościowa analiza SWOT pokazuje, że powiat nidzicki rozwija się i powinien rozwijać się dalej w oparciu o potencjał rolniczy. Natomiast pojawiają się perspektywy wykorzystania możliwości turystycznych opartych o korzystne położenie geograficzno-komunikacyjne oraz wysoki potencjał przyrodniczo-krajobrazowy. Nie można liczyć na wielkie inwestycje przemysłowe, natomiast stworzenie warunków dla lokalnych inwestorów, zwłaszcza powiązanych z rolnictwem może zwiększyć potencjał ekonomiczny Powiatu. Ważna jest poprawa stanu technicznego infrastruktury (dotyczy to zwłaszcza jakości dróg oraz infrastruktury okołodrogowej). Dobra i wyremontowana sieć komunikacyjna pomoże w poszukiwaniach inwestorów. Realizacja tego celu wymaga konsekwentnego wzmocnienia dotychczasowych działań. Ponadto, aby wzmocnić możliwości finansowe realizacji przedsięwzięć należy szukać wsparcia dla budżetu poprzez środki zewnętrzne. Wśród nich najważniejszą opcją jest maksymalne wykorzystanie środków bezzwrotnych, głównie z UE (warto zwrócić uwagę także na tzw. Fundusze Norweskie, oraz środki krajowe, zwłaszcza w obszarze infrastruktury technicznej). Trzeba też poszukiwać możliwości realizacji wybranych zadań w inny sposób, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Podsumowując powiat nidzicki ma sporo wyzwań wewnętrznych, związanych głównie z dwoma osiami problemowymi. Pierwsza z nich to dbałość o rozwój infrastruktury, w tym zwłaszcza drogowej i kanalizacyjnej. Druga z nich sfera czysto społeczna, głównie aktywizacja mieszkańców.

Warto przy tym podkreślić, że poprawa stanu infrastruktury zarówno technicznej jak i społecznej będzie silnym czynnikiem wzrostu. Dobra infrastruktura jest istotnym czynnikiem ograniczającym emigrację z powiatu, a dodatkowo sprzyjającą potencjalnej imigracji mieszkaniowej do powiatu.

4.2.3 ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO

Analiza SWOT pokazuje, że powiat nidzicki rozwija się i powinien rozwijać się dalej w oparciu swoje korzystne położenie i rolniczy charakter oraz rozwój usług turystycznych. Należy pamiętać o tym, że powiat nidzicki graniczy z terenami o dużej aktywności gospodarczej (np. Olsztyn, Ostróda czy Mława) i powinien wykorzystywać potencjał położenia. Kolejnym plusem położenia powiatu jest jego turystyczny potencjał. Walory przyrodnicze, krajoznawcze czy historyczne na pewno mogą zostać wykorzystane pod względem „turystycznym”. Dobra sieć komunikacyjna może pomóc w poszukiwaniach zarówno turystów, inwestorów jak i osób zainteresowanych osadnictwem w czystej i pięknej okolicy. Niemniej realizacja tego celu wymaga konsekwentnego wzmacniania dotychczasowych działań, takich jak poprawa stanu infrastruktury (wodociągi, kanalizacja, jakość dróg), dbałość o infrastrukturę turystyczną. Propagowanie ekologicznych form rolnictwa doskonale wpisuje się obraz powiatu zachęcającego do osiedlenia się w nim.

Ze względu na charakter powiatu a zwłaszcza jego gospodarki powinno się wyodrębnić obszary dające największy efekt rozwojowy. Taka analiza pociąga za sobą poważne wyzwania w obszarze metodycznym, zwłaszcza przy analityce o charakterze ilościowym. W pierwszym kroku tej analizy w oparciu o wcześniej dokonany bilans strategiczny zestawiono ilościową analizę SWOT powiatu nidzickiego.

Tabela 45 ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja, • Współpraca z otoczeniem, • Położenie powiatu, • Lasy/tereny zielone, • Sieć wodociągowa, • Rozwój rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ludność (migracje, starzenie się społeczeństwa), • Brak miejsc pracy, • Sieć komunikacyjna, • Komunikacja publiczna, • Sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z otoczeniem, • Kultura, • Lasy/tereny zielone, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ludność (migracje, prognozy demograficzne), • Bezrobocie,

- Zasoby wodne,
- Turystyka i rekreacja,
- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

- Sieć komunikacyjna,
- Komunikacja publiczna,
- Sieć kanalizacyjna.

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów powiatu

Dla celów analizy przedstawionej powyżej zastosowaną zintegrowaną metodykę analizy SWOT-TOWS opracowaną w Remedis S.A. Opiera się o zmodyfikowany, klasyczny podział na obszary wewnątrz i na zewnątrz analizowanego podmiotu na obszar statyczny – silne i słabe strony – i dynamiczny – możliwości i zagrożenia. W analizie do oceny wartościowej wykorzystano zarówno informacje od uczestników procesu prac nad strategią jak i ocenę ekspercką. Tabela zamieszczona powyżej obejmuje SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne wyższego rzędu (głównie Strategię Rozwoju Kraju 2020) przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację powiatu.

Analizy SWOT/TOWS – służą do badania relacji pomiędzy atutami i słabościami powiatu, a szansami i zagrożeniami mogącymi pojawić się w otoczeniu głównie w celu dokonania wyboru najwłaściwszego wariantu strategii. Analiza SWOT służy ocenie sił i słabości powiatu w kontekście możliwości i zagrożeń – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłość”, natomiast TOWS jest analizą możliwości i zagrożeń przyszłości w kontekście silnych i słabych stron powiatu. Analiza SWOT/TOWS, po uprzednim zdefiniowaniu listy czynników oraz ich ocenie opiera się na następujących zasadach:

I Badaniu podlegają relacje pomiędzy silnymi i słabymi stronami a możliwościami i zagrożeniami, przy czym:

1. W analizie SWOT istnienie interakcji stwierdza się odpowiadając na następujące pytania:
 - a) czy zdefiniowane silne strony pozwolą wykorzystać możliwości, które mogą się zdarzyć?
 - b) czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się możliwości?
 - c) czy zidentyfikowane silne strony pozwolą na przezwycięzenie możliwych zagrożeń?
 - d) czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływania potencjalnych zagrożeń?
2. W analizie TOWS występowanie relacji określa się odpowiadając na pytania:
 - a) czy zagrożenia osłabią zidentyfikowane silne strony?
 - b) czy możliwości spotęgują posiadane silne strony?
 - c) czy zagrożenia spotęgują występujące słabości?

d) czy potencjalne możliwości pozwolą przewyżżyć istniejące słabe strony?

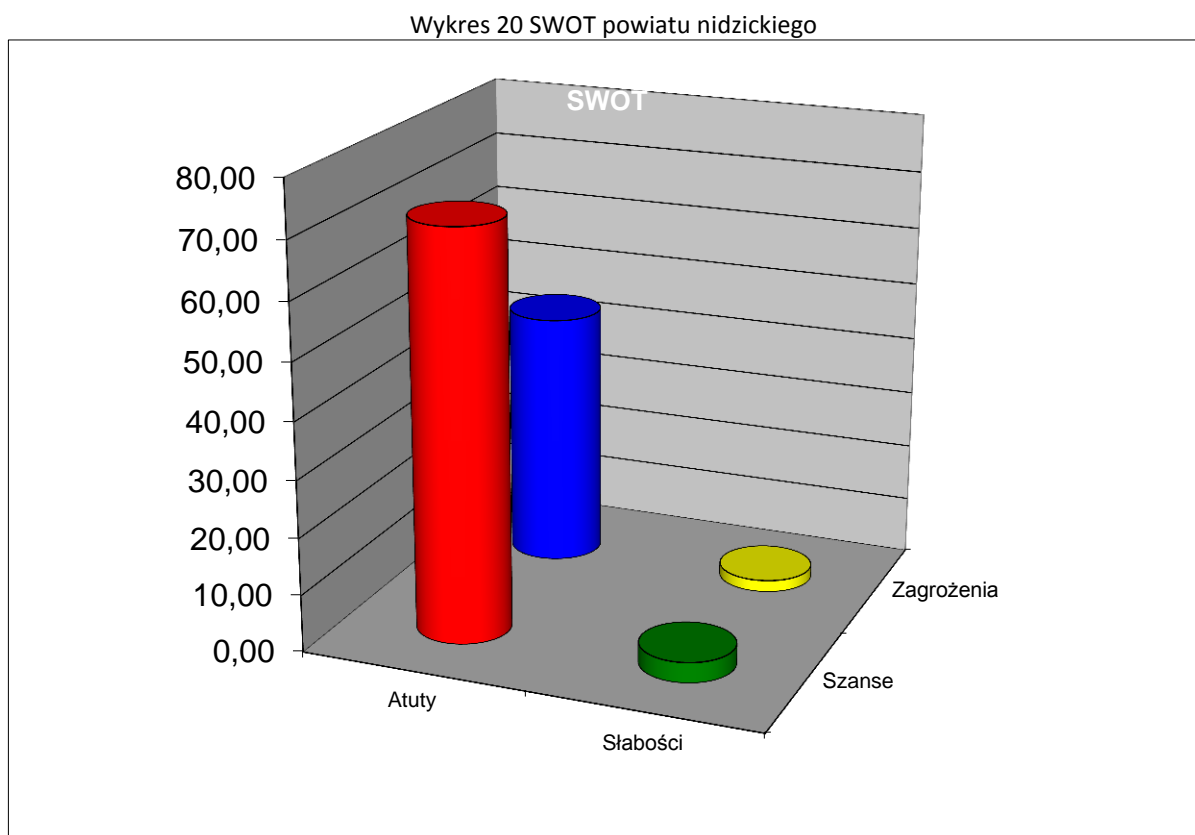
II Dla każdego z wyspecyfikowanych powyżej pytań buduje się odpowiednią tablicę, za pomocą której bada się relacje pomiędzy parami czynników, przypisując istniejącemu silnemu powiązaniu cyfrą „2”, słabej „1”, nieistniejącej „0”;

III Otrzymane sumy powiązań (poziome i pionowe) podlegają przemnożeniu przez wartość odpowiedniego czynnika, określonego w bilansie strategicznym, tworząc poziome i pionowe wartości interakcji a ich suma łączną wartość interakcji.

IV Zestawienie wartości interakcji dla poszczególnych par czynników stanowi wskazówkę do wyboru najkorzystniejszego wariantu strategii. Różne warianty strategii różnią się metodyką ich wdrażania, dostosowaną do ich charakteru, określoną dwoma podstawowymi czynnikami:

1. Wielkością potrzebnych środków na realizację strategii (i/lub poziomem ryzyka finansowego budżetu),
2. Intensywnością zmian (zakres programów, harmonogram przedsięwzięć itp.).

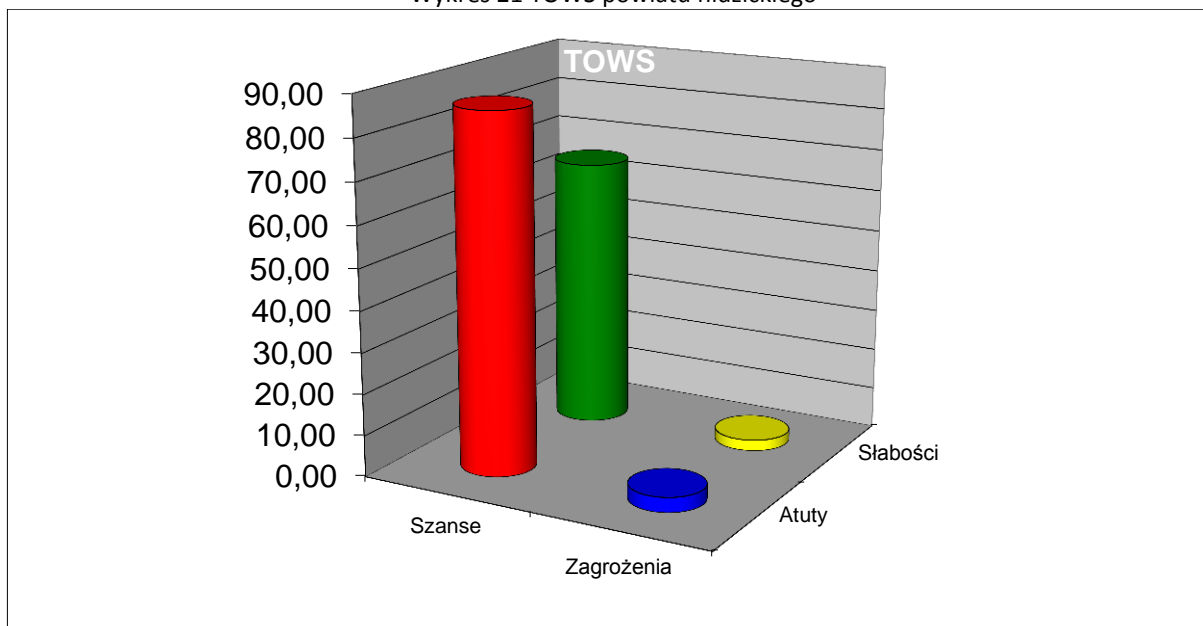
Na wykresie 20 przedstawiono zintegrowaną analizę SWOT w ujęciu ilościowym dla powiatu nidzickiego (pełne macierze zawarte są w rozdziale załączniki na końcu dokumentu).

Źródło: Analiza Remedis S.A.

Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano analizy TOWS, przedstawionej na wykresie 21 (pełne macierze zawarte są w rozdziale Załączniki na końcu dokumentu).

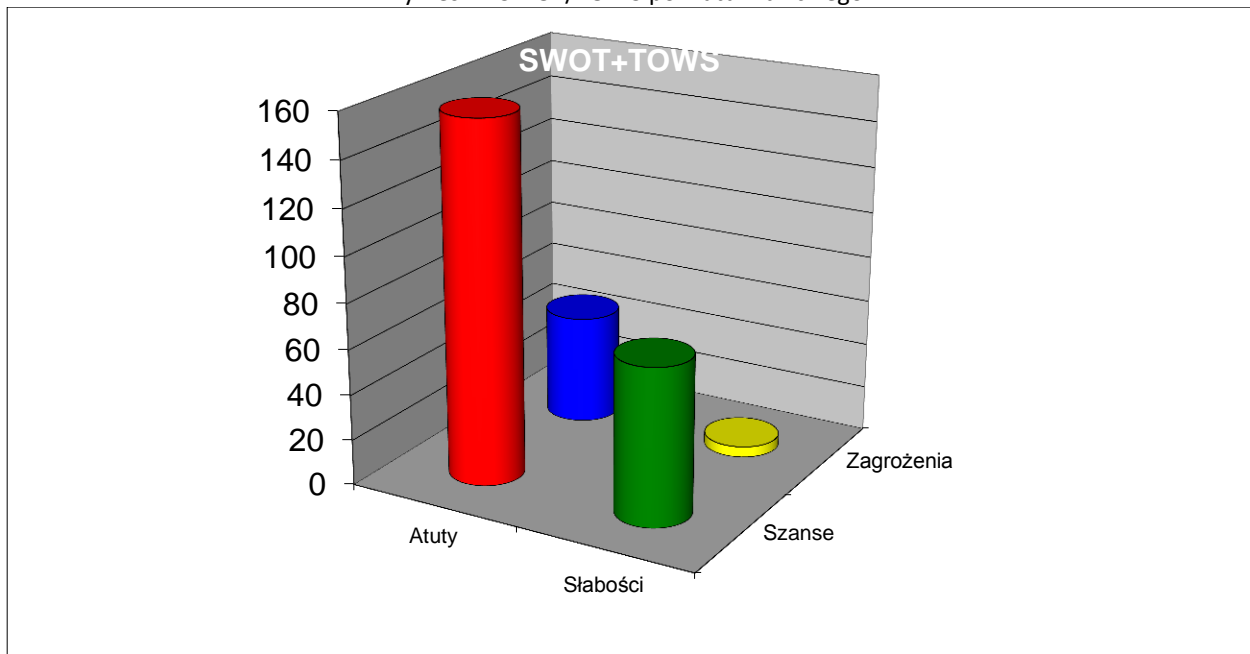
Wykres 21 TOWS powiatu nidzickiego

Źródło: Analiza Remedia S.A.

Zgodnie z przyjętą metodyką i dla zredukowania efektu nieproporcjonalności wag przy prowadzeniu analizy SWOT opracowano także zestawieniową analizę SWOT + TOWS. Jej wynik prezentuje wykres 22.

Wykres 22 SWOT/TOWS powiatu nidzickiego

Źródło: Analiza Remedia S.A.

To sugeruje wybór strategii agresywnej, zwanej też „maksi-maksi”. Należy wykorzystywać pojawiające się szanse przy pomocy posiadanych silnych stron. Sprowadzając powyższe

uogólnione omówienie wyników analizy SWOT-TOWS strategia powiatu nidzickiego powinna skoncentrować się na wykorzystaniu szans:

- dalszym rozwoju rolnictwa, w szerokim rozumieniu, nie tylko jako produkcji towarowej, ale tworzenia miejsc pracy przyjaznych rolnikom i innym osobom zaangażowanym w produkcję, w rozwój otoczenia rolnictwa. Przez otoczenie rozumieć należy z jednej strony część związaną z produkcją (obsługa, skup, przetwórstwo itp.), a z drugiej strony z otoczeniem społecznym (kulturą, rekreacją, nauczaniem itp.). Działania te mają tworzyć spójną, przyjazną infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi rolnictwa i ludzi w nim zatrudnionych,

- dalszemu rozwojowi przemysłu drzewnego i meblarskiego poprzez wykorzystanie zasobów powiatu, dzięki dobremu poziomowi edukacji można przygotowywać uczniów do poszczególnych specjalizacji związanych z tym działem,

- dalszemu rozwojowi turystyki i rekreacji wykorzystując bardzo korzystną sytuację ekologiczną powiatu (agroturystyka) i potencjał turystyczny (liczne zabytki). Powiat jest zalesiony w ponad 40% a na jego obszarze znajduje się 29 jezior. Należy spożytkować również możliwości płynące z rosnącego znaczenia Zamku w Nidzicy i wzmacniać turystykę historyczną. Działania te z jednej strony mogą przysporzyć dodatkowych źródeł dochodu gospodarstwom (np. poprzez rozwój agroturystyki), a z drugiej służyć mieszkańcom powiatu.

- pojedynczy samorząd jest zbyt mały, aby sprostać wyzwaniom XXI wieku, dlatego ważnym elementem służącym rozwojowi jest współpraca z otoczeniem. Stąd waga uczestnictwa między innymi w Lokalnej Grupie Działania „Brama Mazurskiej Krainy”.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji, zarówno w zakresie dróg jak i komunikacji publicznej winny być przedmiotem troski władz powiatowych i gminnych. Należy uporządkować kanalizację w poszczególnych gminach powiatu. Najciekawszym wyzwaniem zdaje się problem demografii. Niemniej warto pamiętać, że w skali pojedynczego powiatu rozwiązaniem może być nie tylko rozwój wewnętrzny. Do powiatu (i jego gmin) dającym dobre warunki życia będą przybywać nowi mieszkańcy z zewnątrz. Taka migracja może pomóc w rozwiązywaniu problemów demograficznych. Dlatego należy przygotować możliwości osadnicze – np. poprzez uzbrojenie terenów i właściwe przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego.

4.3 WIZJA ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO

Określiwszy strategię dla powiatu nidzickiego sformułowano wizję i pola rozwoju strategicznego Powiatu.

**Powiat nidzicki - przyjazny dla
mieszkańców, turystów i inwestorów,
dbający o środowisko i tradycje
kulturowe**

**Rozwój
gospodarczy
i infrastrukturalny
przy
wykorzystaniu
potencjału
powiatu**

**Poprawa stanu
środowiska i
warunków
rozwoju rolnictwa**

**Promocja,
ochrona zdrowia
i włączenie
społeczne**

**Rozwój edukacji
dostosowanej do
bieżących
i przyszłych
potrzeb**

Warto zwrócić uwagę, że dwa pierwsze cele leżą głównie w jurysdykcji gmin, niemniej Powiat może i powinien sprzyjać ich realizacji. Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno-ekonomiczny powiatu.

5 CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE POWIATU NIDZICKIEGO

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowanie operacyjne zostanie zaprezentowane w kolejnych dokumentach powiatu o charakterze operacyjnym (przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono cele strategiczne rozwoju Powiatu Nidzickiego. W tabelach zamieszczono zadania, które w zależności od kompetencji należą do zadań własnych powiatu a także gmin oraz szczebla wojewódzkiego i krajowego, a ich umieszczenie w Strategii wskazuje na konieczność współdziałania wszystkich szczebli samorządu i jednostek rządowych na terenie województwa.

5.1 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU”

Tabela 46 CEL STRATEGICZNY 1

CEL STRATEGICZNY 1	ROZWÓJ GOSPODARCZY I INFRASTRUKTURALNY PRZY WYKORZYSTANIU POTENCJAŁU POWIATU
Program operacyjny 1.1	Spójność komunikacyjna powiatu
Działanie 1.1.1	Odnawianie nawierzchni dróg powiatowych
Opis Działania	Naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych, położenie nakładek bitumicznych na przygotowane do tego odcinki dróg
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość kilometrów odnowionych nawierzchni dróg
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.2	Eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach
Opis Działania	Wspólnie z Policją, samorządami, zarządcami dróg wskazywane będą na drogach na terenie powiatu miejsca szczególnie niebezpieczne wymagające pilnej korekty. Przeprowadzana będzie korekta drogi szczególnie poprzez poprawę widoczności na niebezpiecznych łukach i zakrętach i/lub jej oznakowania, oddzielanie ruchu pieszego od kołowego przez budowę

	chodników. W razie potrzeby nawiązana zostanie współpraca z zarządcami dróg innych kategorii zwłaszcza przy modernizacji niebezpiecznych skrzyżowań. Prowadzone będzie lobbowanie na rzecz budowy ścieżek rowerowych na drogach wojewódzkich i krajowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość zmienionych miejsc
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.3	Optymalizacja sieci linii komunikacyjnych
Opis Działania	Prowadzone będą działania o charakterze lobbingowym w zakresie przewozu osób na liniach autobusowych i kolejowych. Ich adresatem będą przedsiębiorcy wykonujący regularny transport osób. Zakres propozycji zmian będzie wynikiem analizy potrzeb w zakresie przewozu osób sporządzonej w oparciu o wnioski samorządów, mieszkańców lub instytucji, rozbudowa i modernizacja małej infrastruktury towarzyszącej (np. przystanki autobusowe, ławeczki)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Ilość nowopowstałych połączeń komunikacyjnych
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.4	Budowa i modernizacja chodników i parkingów
Opis Działania	Budowa i modernizacja chodników przy drogach powiatowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.5	Wspieranie budowy obwodnicy miejscowości Nidzica
Opis Działania	Wybudowanie drogi alternatywnej dla istniejącej sieci dróg wojewódzkich w Nidzicy w celu przeniesienia ruchu tranzytowego z miasta Nidzica
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Wybudowana obwodnica
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.6	Wspieranie przebudowy dróg wojewódzkich nr 538,545, 604
Opis Działania	Doprowadzenie we współpracy z Urzędem Wojewódzkim, istniejącej sieci dróg wojewódzkich na terenie powiatu nidzickiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe

Miernik oceny	Ilość kilometrów przebudowanych dróg
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Działanie 1.1.7	Wspieranie przebudowy dróg gminnych na terenie powiatu nidzickiego
Opis Działania	Doprowadzenie, we współpracy z Urzędem Wojewódzkim i Urzędami poszczególnych gmin, istniejącej sieci dróg gminnych na terenie powiatu nidzickiego do obowiązujących przepisów i standardów technicznych oraz poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez ich przebudowę lub remont
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, środki gminne
Miernik oceny	Ilość kilometrów przebudowanych dróg
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Zarząd Dróg Powiatowych
Program operacyjny 1.2	Rozwój lokalnej przedsiębiorczości
Działanie 1.2.1	Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Nidzicy – kompleksowa obsługa podmiotów i osób zainteresowanych rozwojem
Opis Działania	W perspektywie finansowej 2014-2020 Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich (PIFE) w Nidzicy będzie przede wszystkim przybliżał i objaśniał tematykę związaną z budową nowoczesnej, innowacyjnej i inteligentnej gospodarki w oparciu o Fundusze Europejskie. Aktywność Punktu (PIFE) będzie kierowana zwłaszcza w stronę lokalnych przedsiębiorców i podmiotów zainteresowanych rozwojem. W ramach swoich zadań Punkt (PIFE) będzie oferował m.in. następujący zakres usług: diagnoza klienta i jego potrzeb; informowanie o warunkach, kryteriach i procedurach przyznawania dotacji; przedstawianie „krok po kroku” procesu ubiegania się o dotację; konsultacje na etapie przygotowania wniosku/projektu; konsultacje na etapie realizacji projektu; wstępną pomoc w rozliczaniu projektu; indywidualne konsultacje u klienta oraz organizowanie spotkań informacyjnych i szkoleń dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów. Ponadto z porad Punktu (PIFE) korzystać będą mogli również wszyscy zainteresowani tematyką Funduszy Europejskich, w tym potencjalni beneficjenci ubiegający się o dofinansowanie swoich przedsięwzięć
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne
Miernik oceny	Ilość konsultacji udzielonych podmiotom gospodarczym w ciągu roku
Termin realizacji	2016-2020
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 1.2.2	Wspomaganie działań związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych
Opis Działania	Wspieranie i koordynowanie działań gmin w zakresie działania

Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne
Miernik oceny	Liczba działań
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 1.2.3	Wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń
Opis Działania	Udostępnienie lokali, informowanie o szkoleniach
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych szkoleń
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 1.2.4	Wspieranie lokalnych porozumień rolników/przedsiębiorców
Opis Działania	Rozpoznanie i zaproszenie do współpracy działających organizacji rolniczych i przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba spotkań, efekty współpracy
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 1.2.5	Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców
Opis Działania	Wspieranie tworzenia programów pomocowych, informowanie przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wdrożonych programów
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 1.2.6	Wspieranie proinnowacyjności
Opis Działania	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia, wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba przedsiębiorstw spełniających wymogi WRPO+ w tym zakresie
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 1.3	Rozwój turystyki
Działanie 1.3.1	Wykorzystanie potencjału szlaków turystycznych
Opis Działania	Wyeksponowanie walorów przyrodniczych, edukacja ekologiczna, przystosowanie szlaków dla różnych odbiorców (np. dzieci)
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych turystów

Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.2	Zwiększanie potencjału bazy gastronomicznej i noclegowej
Opis Działania	Podnoszenie standardów jakościowych bazy noclegowej, organizacja szkoleń, ułatwienia dla przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych miejsc noclegowych
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.3	Promocja i rozwój agroturystyki
Opis Działania	Działania medialne, w tym w mediach elektronicznych, szkolenia, pomoc w przekształcaniu istniejących gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych, liczba szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy i Urzędy poszczególnych gmin
Działanie 1.3.4	Promocja walorów Powiatu
Opis Działania	Promocja walorów turystycznych i przyrodniczych powiatu, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniach, konferencjach itp. rozwój punktu informacji turystycznej, stworzenie systemu informacji wizualnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Wzrost liczby turystów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy i Urzędy poszczególnych gmin
Program operacyjny 1.4	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
Działanie 1.4.1	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Opis Działania	Przygotowanie wymaganych dokumentów do przeprowadzenia termomodernizacji budynków; wykonanie prac, termomodernizacja budynku szpitala z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, wymiana pokrycia dachowego, instalacji grzewczych i elektrycznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, powiatowe, gminne, prywatne, środki WFOŚiGW
Miernik oceny	Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii,
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 1.5	Innowacyjna i sprawna administracja
Działanie 1.5.1	Usprawnienie procesu zarządzania administracją
Opis Działania	Działanie polega na wdrożeniu systemu samooceny służącego

	poprawie zarządzania poszczególnymi sektorami usług z zakresu: bezpieczeństwa publicznego, infrastruktury drogowej, ochrony zdrowia, ochrony środowiska i rolnictwa, kontroli zarządczej, zarządzania projektami, w tym z funduszy unijnych w celu usprawnienia: systemów komunikacji społecznej; wzmocnienia zachowań etycznych w aspekcie zwiększenia przejrzystości realizowanych działań; kreowania pozytywnego wizerunku Urzędu; wymiany dobrych praktyk. Realizacja programu oparta będzie o nowoczesne narzędzia usprawniające zarządzanie oraz cykl szkoleń pracowników urzędu. Zostaną także wykorzystane narzędzia elektroniczne, jako forma dodatkowego poszerzenia wiedzy i kompetencji urzędników. Przeprowadzone zostanie badanie satysfakcji interesantów z poziomu świadczonych usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach oraz liczba interesantów oceniających pozytywnie funkcjonowanie urzędu
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 1.5.2	e-Administracja
Opis Działania	Stworzenie aplikacji ułatwiającej mieszkańcom, przedsiębiorcom, urzędnikom załatwianie spraw w urzędzie, dostęp do niezbędnych informacji, skrócenie czasu oczekiwania
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Stworzona aplikacja
Termin realizacji	2017-2018
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy

Źródło: Analiza Remedis SA, Starostwo Powiatowe w Nidzicy

5.2 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA”

Tabela 47 CEL STRATEGICZNY 2

CEL STRATEGICZNY 2	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA I WARUNKÓW ROZWOJU ROLNICTWA
Program operacyjny 2.1	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń środowiska i ochrona dziedzictwa naturalnego
Działanie 2.1.1	Realizacja powiatowego programu ochrony środowiska
Opis Działania	Dostosowanie środowiska do standardów określonych w stosownych przepisach prawa oraz zachowanie cennych walorów środowiska naturalnego.
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.1.2	Wsparcie działań i przedsięwzięć związanych z regulacją stosunków wodnych oraz zabezpieczeniem przed powodzią
Opis Działania	W ramach kompetencji i możliwości finansowych zasadnym jest wsparcie działań związanych z poprawą bilansu wodnego w powiecie oraz bieżącym utrzymaniem urządzeń wodnych, w tym zabezpieczeniem przed powodzią. Do najważniejszych działań w tym zakresie należeć będą: dotacje do spółek wodnych, przebudowa systemu odwodnienia dróg, pomoc w zwiększeniu małej retencji, właściwe utrzymanie urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Powstanie obiektów związanych z poprawą bilansu wodnego oraz właściwe utrzymanie istniejących urządzeń wodnych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD
Działanie 2.1.3	Promocja postaw ekologicznych
Opis Działania	Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, szkoły gminne i powiatowe
Program operacyjny 2.2	Promocja rolnictwa i wspomaganie warunków gospodarowania
Działanie 2.2.1	Promocja powiatu w kontekście funkcjonowania rolnictwa oraz

	produkcji rolnej
Opis Działania	Działania promocyjne samorządu powiatowego, które będą miały na celu wsparcie rolnictwa, produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego w powiecie, w tym produkcji zdrowej żywności. Promocja będzie prowadzona przy wykorzystaniu m.in. prasy specjalistycznej, targów
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Ilość działań promocyjnych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida
Działanie 2.2.2	Pomoc w rozpowszechnieniu informacji oraz organizacji szkoleń dla rolników dot. pozyskania środków pomocowych wspierających zrównoważony rozwój, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska
Opis Działania	Pomoc logistyczna dla instytucji działającej na rzecz rolnictwa i rozwoju wsi, w zakresie rozpropagowania informacji oraz organizacji szkoleń związanych ze środkami finansowymi wspierającymi zrównoważony rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Ilość przeprowadzonych szkoleń i innych działań w tym zakresie
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida
Działanie 2.2.3	Scalenie i wymiana gruntów
Opis Działania	Celem działania jest przedstawienie korzyści płynących z przedsięwzięcia scalenia i wymiany gruntów. Głównym jego zadaniem jest minimalizacja rozłogu gruntów, czyli poprawa struktury agrarnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne, krajowe
Miernik oceny	Ilość obrębów ewidencyjnych
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida
Działanie 2.2.4	Wspieranie innowacyjnych technologii
Opis Działania	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami rolniczymi, prowadzenie szkoleń i popularyzacja rozwoju rolnictwa i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe, gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida

Działanie 2.2.5	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego
Opis Działania	Wspieranie, partnerstwo oraz współpraca z osobami zainteresowanymi przetwórstwem lokalnym
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe, gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wytworzonych produktów
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida
Działanie 2.2.6	Propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania produktów rolnych na imprezach okolicznościowych
Opis Działania	Promocja sprzedaży produktów rolnych podczas jarmarków, dożynek na terenie poszczególnych gmin, powiatu i poza jego granicami
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, powiatowe, gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba producentów zdrowej żywności, ilość oferowanych produktów
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida
Działanie 2.2.7	Pomaganie w ukierunkowywaniu produkcji rolnej
Opis Działania	Stworzenie programów pomocowych, organizacja szkoleń zwłaszcza w zakresie dbałości o glebę, wspieranie restrukturyzacji rolnictwa, powiększenie ilości zadrzewień śródpolnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, gminne, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba programów, szkoleń
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy we współpracy z Urzędami poszczególnych gmin, ANR, ARiMR, LGD, Fundacja Nida

Źródło: Analiza Remedis SA, Starostwo Powiatowe w Nidzicy

5.3 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ WŁĄCZENIE SPOŁECZNE”

Tabela 48 CEL STRATEGICZNY 3

CEL STRATEGICZNY 3	PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA ORAZ WŁĄCZENIE SPOŁECZNE
Program operacyjny 3.1	Promocja zdrowego trybu życia
Działanie 3.1.1	Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia
Opis Działania	Opracowanie i realizacja programów zdrowotnych oraz innych zadań z zakresu promocji zdrowia, w tym: konferencje, festyny oraz zadania zlecone organizacjom pozarządowym i innym podmiotom uprawnionym
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki prywatne, środki krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń prozdrowotnych zorganizowanych przez Starostwo Powiatowe w Nidzicy, liczba osób objętych działaniami edukacyjno-szkoleniowymi
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.1.2	Propagowanie modelu aktywnego, zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Powiatu Nidzickiego
Opis Działania	Wspieranie działalności szkółek sportowych, poprzez dotacje na zadania w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, ochrony i promocji zdrowia, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, pomoc przy tworzeniu turniejów, patronat Powiatu Nidzickiego nad imprezami sportowymi oraz promocję akcji inicjowanych przez organizacje pozarządowe
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki unijne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych imprez o charakterze sportowym, liczba klubów sportowych, liczba młodzieży objętych działaniem klubów dotowanych przez Powiat Nidzicki o charakterze sportowym
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, SANEPID
Program operacyjny 3.2	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Powiatu
Działanie 3.2.1	Kultywowanie i promocja tradycji
Opis Działania	Wsparcie, w formie dotacji lub współorganizacji atrakcyjnych i innowacyjnych, adresowanych do różnych grup odbiorców, projektów z zakresu edukacji kulturalnej i animacji kultury z wykorzystaniem instytucji kultury, inicjatyw prywatnych i społecznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki gminne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń

Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.2.2	Rozwój infrastruktury i turystyki rowerowej
Opis Działania	Poprawa infrastruktury turystycznej i komunikacyjnej regionu, poprawa bezpieczeństwa dla osób uprawiających sport i turystykę, promocja atrakcji turystycznych i przyrodniczych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba nowych tras rowerowych
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.2.3	Zachowanie dorobku kultury i dziedzictwa Powiatu
Opis Działania	Prowadzenie działań promocyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych mających na celu uświadamianie mieszkańcom powiatu nidzickiego znaczenia i konieczności zachowania dziedzictwa kulturowego, historycznego oraz renesansu patriotyzmu lokalnego, w ramach których planuje się tworzenie szlaków turystyczno-kulturowych obejmujących najciekawsze miejsca i obiekty zabytkowe w powiecie
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, gminne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń edukacyjnych w zakresie dziedzictwa i historii regionu
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.2.4	Wsparcie i rozwój sieci bibliotek publicznych
Opis Działania	Działania mające na celu ułatwienie dostępu do bibliotek publicznych poprzez zwiększenie ich sieci, ciągłe unowocześnianie oferty oraz wspieranie działań kulturalnych, dla których biblioteki mogą stać się wsparciem.
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, gminne
Miernik oceny	Wielkość sieci, liczba wydarzeń odbywających się w bibliotekach
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 3.3	Rozwój Szpital Powiatowego w Nidzicy
Działanie 3.3.1	Modernizacja i dostosowanie szpitala do wymaganych standardów
Opis Działania	Modernizacja (przy udziale funduszy europejskich) szpitala do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 26 czerwca 2012 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Zmodernizowane budynki szpitala
Termin realizacji	2016

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, ZOZ w Nidzicy
Działanie 3.3.2	Zakup sprzętu i wyposażenia medycznego
Opis Działania	Zakup nowego sprzętu i wyposażenia pozwoli na poprawę dostępu do usług zdrowotnych i ich lepszą jakość
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki NFZ
Miernik oceny	Zakupiony sprzęt
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, ZOZ w Nidzicy
Działanie 3.3.3	Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych
Opis Działania	Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych przez szpital we współpracy ze Starostwem
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne, NFZ, środki organizacji pozarządowych
Miernik oceny	Liczba przeprowadzonych programów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, ZOZ w Nidzicy
Działanie 3.3.4	Rozwój świadczeń opieki długoterminowej i geriatrycznej
Opis Działania	Rozbudowa budynku szpitala na potrzeby opieki długoterminowej i geriatrycznej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne
Miernik oceny	Zapewnione środki finansowe
Termin realizacji	2016-2017
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, ZOZ w Nidzicy
Działanie 3.3.5	Rozwój świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej – kompleksowość świadczeń
Opis Działania	Rozwój świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne, środki MPiPS
Miernik oceny	Zapewnione środki finansowe
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, ZOZ w Nidzicy
Działanie 3.3.6	Zapewnienie usług medycznych osobom starszym/niesamodzielnym
Opis Działania	Utworzenie Dziennego Domu Opieki Medycznej
Potencjalne źródło finansowania	Środki powiatowe, środki samorządowe i rządowe, środki unijne, środki MPiPS
Miernik oceny	Utworzony ośrodek
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, ZOZ w Nidzicy
Program operacyjny 3.4	Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego
Działanie 3.4.1	Rozwój dialogu i komunikacja społeczna
Opis Działania	Poszukiwanie i utrzymywanie obszarów współpracy samorządu powiatu z lokalnym społeczeństwem obywatelskim, czyli mieszkańcami powiatu nidzickiego, nieformalnymi inicjatywami społecznymi, organizacjami pozarządowymi oraz innymi

	podmiotami, które swoją aktywnością wypełniają przestrzeń publiczną, między innymi poprzez swobodny dostęp do aktualnych informacji o działalności samorządu, organizowanie tematycznych konferencji i seminariów dla różnych grup
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość konferencji i seminariów ,ilość wydarzeń promujących potencjał społeczeństwa powiatu
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.4.2	Aktywizacja i wsparcie organizacji pozarządowych
Opis Działania	Aktywna współpraca Powiatu Nidzickiego z organizacjami pozarządowymi, między innymi tworzenie zespołów doradczych, organizację szkoleń, pomoc merytoryczną dla organizacji pozarządowych, promowanie działalności organizacji pozarządowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość szkoleń dla organizacji pozarządowych współorganizowanych przez Powiat Nidzicki, ilość spotkań przedstawicieli Powiatu z organizacjami pozarządowymi
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.4.3	Partnerstwo
Opis Działania	Współpraca z samorządami lokalnymi poprzez organizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz społeczeństwa obywatelskiego oraz współpraca z zagranicą w celu transferu idei partnerstwa i społeczeństwa obywatelskiego, połączonego z wymianą doświadczeń, spotkania z przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi, NIDA, LGD, Gminy, Sołectwa itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki gminne
Miernik oceny	Ilość przedsięwzięć współorganizowanych, ilość partnerstw
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordinator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 3.5	Ograniczenie bezrobocia
Działanie 3.5.1	Wsparcie doradcze pracodawców oraz osób bezrobotnych
Opis Działania	Zadanie wykonywane przez doradców zawodowych w zakresie: udzielania pomocy osobom bezrobotnym, poszukującym pracy, i pracującym w planowaniu, i organizowaniu ich życia zawodowego, pomocy ludziom mającym trudności z podjęciem lub realizacją decyzji zawodowej, wynikających głównie z braku umiejętności oceny swoich możliwości zawodowych lub korzystania z informacji o rynku pracy, pomocy pracodawcy w selekcji kandydatów na stanowiska pracy wymagające szczególnych predyspozycji
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe

Miernik oceny	Ilość podjęć pracy w stosunku do osób objętych pomocą doradcy
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy
Działanie 3.5.2	Realizacja programów aktywizacji zawodowej
Opis Działania	Realizacja tego zadania wykonywana będzie poprzez zastosowanie instrumentów i usług wymienionych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy tj. szkolenia, staż, prace interwencyjne, dotacje, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Efektywność zatrudnienia tj. liczba osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji zawodowej uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy
Działanie 3.5.3	Prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz lokalnego rynku pracy
Opis Działania	Przeprowadzanie, publikowanie upowszechnianie badań i analiz dotyczących sytuacji na rynku pracy. Badania i diagnozy rynku pracy w celu określenia potrzeb pracodawców, jak i możliwości bezrobotnych. Zakres tych badań to: określenie zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie, analiza wpływających ofert pracy i kierunków edukacyjnych, kierunku rozwoju największych firm w powiecie, przewidywane oczekiwania pracodawców odnośnie pożądaných kwalifikacji, badanie potrzeb szkoleniowych osób bezrobotnych i pracodawców. Wyniki badań posłużą prognozowaniu sytuacji na lokalnym rynku pracy i umożliwią właściwy dobór form aktywizujących dla osób bezrobotnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Raport z przeprowadzonych badań i analiz
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy
Działanie 3.5.4	Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wśród osób bezrobotnych, przedsiębiorców w zakresie możliwości korzystania z programów rynku pracy, w tym udziału w szkoleniach
Opis Działania	Informowanie osób bezrobotnych, pracodawców o rynku pracy, jego potrzebach, promocja usług rynku pracy, promocja oraz wspieranie przedsiębiorczości - udostępnianie informacji związanych z przedsiębiorczością i samozatrudnieniem, wspieranie osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą poprzez m.in. doradztwo i szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia własnej

	firmy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Wskaźnik niemierzalny
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy
Działanie 3.5.5	Organizacja szkoleń i kursów doskonalących umiejętności i podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych
Opis Działania	Realizacja zadania odbędzie się poprzez dostosowanie ofert szkoleniowych pod potrzeby osób bezrobotnych i pracodawców
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba osób objętych szkoleniami, wskaźnik efektywności tj. liczba osób, które po zakończeniu udziału w szkoleniu uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, Powiatowy Urząd Pracy w Nidzicy
Program operacyjny 3.6	Aktywne i zdrowe starzenie się
Działanie 3.6.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia
Opis Działania	Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.6.2	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób reumatycznych, alergicznych, onkologicznych, psychiatrycznych, wad postawy, wymowy itd.
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 3.7	Uczenie się przez całe życie (LLL)
Działanie 3.7.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Zakup programów, przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły

Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 3.7.2	Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa
Opis działania	Wspieranie wprowadzania rozwiązań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba prowadzonych projektów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 3.8	Rozwój placówek pomocy społecznej
Działanie 3.8.1	Przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach i eliminowanie ich negatywnych skutków
Opis działania	Rozwój współpracy pomiędzy instytucjami, zapewnienie w jednostkach pomocy społecznej niezbędnych środków finansowych na wsparcie rodzin, organizowanie systemu opieki nad dzieckiem pozbawionym wsparcia rodziny
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe, środki z MPiPS
Miernik oceny	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy, PCPR w Nidzicy, GOPS poszczególnych gmin, MOPS w Nidzicy, stowarzyszenia realizujące zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej
Działanie 3.8.2	Realizacja programów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Źródło: Analiza Remedis SA, Starostwo Powiatowe w Nidzicy

5.4 PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB”

Tabela 49 CEL STRATEGICZNY 4

CEL STRATEGICZNY 4	ROZWÓJ EDUKACJI DOSTOSOWANEJ DO BIEŻĄCYCH I PRZYSZŁYCH POTRZEB
Program operacyjny 4.1	Ulepszanie warunków, jakości i dostępności edukacji
Działanie 4.1.1	Wsparcie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli
Opis Działania	Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w szkołach i przedszkolach z terenu Powiatu Nidzickiego poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli: szkolenia, warsztaty, konsultacje, utworzenie sieci współpracy, działania na platformie e-learningowej
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba nauczycieli objętych doskonaleniem zawodowym, ilość szkół objętych doskonaleniem zawodowym
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.1.2	Wspieranie organizacji pozarządowych w obszarze edukacji nieformalnej
Opis Działania	Działanie będzie polegało na systematycznym monitorowaniu ogłaszanych programów, konkursów w sprawie pozyskiwania środków na realizację zadań z zakresu edukacji i bieżące informowanie, poprzez portal informacyjny, o możliwości aplikowania o środki finansowe. W ramach działania planuje się współorganizowanie szkoleń w zakresie wypełniania dokumentacji dotyczących wniosków aplikacyjnych oraz ogłoszenie konkursów grantowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych i przekazanych dla stowarzyszeń, ilość konkursów grantowych w obszarze edukacji, liczba młodzieży objętej działaniem
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.1.3	Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia placówek edukacyjnych Powiatu Nidzickiego
Opis Działania	Dostosowanie bazy dydaktycznej placówek edukacyjnych prowadzonych przez Powiat Nidzicki do standardów programowych umożliwiających przeprowadzanie zajęć na najwyższym poziomie kształcenia oraz dostosowanie do wymogów rynku pracy
Potencjalne źródło	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe

finansowania	
Miernik oceny	Ilość zakupionych pomocy naukowych i dydaktycznych
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.1.4	Modernizacja bazy dydaktycznej oraz rozbudowa bazy sportowej placówek edukacyjnych Powiatu Nidzickiego
Opis Działania	Działanie polega na systematycznej modernizacji bazy dydaktycznej i rozbudowie bazy sportowej szkół i placówek prowadzonych przez Powiat Nidzicki np. wybudowanie Sali gimnastycznej, boiska sportowego, basenu i placów zabaw, remont i doposażenie internatu ZSZiO w Nidzicy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość wyremontowanych pomieszczeń, ilość wybudowanych obiektów
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.1.5	Rozwój cyfrowych form edukacji
Opis Działania	Celem działań w ramach rozwoju cyfrowych form edukacji ma być wprowadzenie uczestników klasycznego systemu edukacji (szkół, uczniów, nauczycieli i rodziców) w coraz powszechniej panujące w życiu codziennym realia cyfrowe. Cyfryzacja ta zakłada wprowadzanie w trybie on-line zarówno rozwiązań komunikacyjnych, jak również zintegrowanych systemów e-edukacyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Udział uczniów i nauczycieli korzystających z cyfrowych form edukacji
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.1.6	Dostosowanie sieci szkół do potrzeb mieszkańców
Opis Działania	Działanie dostosowujące profil szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb mieszkańców
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Procent młodzieży gimnazjalnej kontynuującej naukę w szkołach Powiatu, procent ludzi dorosłych uzupełniających wiedzę w szkołach Powiatu
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.1.7	Podnoszenie jakości sieci szkół
Opis Działania	Działalność ukierunkowana na poprawę wyników egzaminów zewnętrznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Miejsce Powiatu Nidzickiego w rankingu wyników egzaminacyjnych wśród innych powiatów

Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Program operacyjny 4.2	Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego
Działanie 4.2.1	Wypracowanie narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze szkołami
Opis Działania	Działanie polegać będzie na wypracowaniu narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze szkołami w celu dostosowania oferty edukacyjnej do rynku pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Opracowanie modelu współpracy przedsiębiorców ze szkołami, ilość szkoleń przeprowadzonych przez doradców zawodowych, ilość spotkań przedsiębiorców z uczniami szkołami
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.2.2	Rozwój systemu doradztwa zawodowego – wczesnej diagnozy predyspozycji zawodowych w kontekście lokalnego rynku pracy
Opis Działania	W ramach działania zamierza się postawić nacisk na rozwój indywidualnego doradztwa zawodowego poprzez wypracowanie modelu doradztwa zawodowego właściwego dla Powiatu Nidzickiego
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba konsultacji w zakresie doradztwa zawodowego
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.2.3	Rozwój szkolnictwa zawodowego
Opis Działania	Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego poprzez takie działania jak: organizacja praktyk i staży dla uczniów u warmińsko-mazurskich pracodawców, wyposażenie pracowni, utworzenie nowych kierunków kształcenia
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba uczniów korzystających z praktyk
Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy
Działanie 4.2.4	Promocja kształcenia na kierunkach zawodowych i technicznych
Opis Działania	Promocja nauki w szkołach zawodowych i technikach poprzez: informację w formach multimedialnych, wizyty w gimnazjach, drzwi otwarte, spotkania w warsztatach pracy, praktyki, spotkania z przedstawicielami zawodów, wizyty szkołach połączone z prezentacjami tych szkół, informowanie poprzez Internet, biuletyny informacyjne w lokalnej prasie
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, środki powiatowe
Miernik oceny	Ilość informacji (publikacji) o szkolnictwie zawodowym i technicznym

Termin realizacji	2016-2022
Koordynator	Starostwo Powiatowe w Nidzicy

Źródło: Analiza Remedis SA, Starostwo Powiatowe w Nidzicy

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

**6 STRATEGIA POWIATU NIDZICKIEGO
NA LATA 2016-2022
A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE**

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022 na tle innych dokumentów strategicznych – przede wszystkim Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-mazurskiego na lata 2014-2020. Analiza wykazuje zbieżność strategii Powiatu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi powiatu.

6.1 STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020, DŁUGOOKRESOWA STRATEGII ROZWOJU KRAJU POLSKA 2030

Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego wykazuje pełną zbieżność z dokumentami o charakterze krajowym, które wskazują konieczność zrównoważonego rozwoju rolnictwa i leśnictwa. Strategia rozwija tematykę nowoczesności w produkcji rolnej i rozwoju przetwórstwa rolnego. Ponadto poświęca wiele uwagi zmianie konieczności uzupełnienia dotychczasowej produkcji rolnej innymi działaniami. Również w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej i społecznej Strategia jest w pełni zgodna z wyżej wymienionymi dokumentami strategicznymi

6.2 RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego przyczyni się do urzeczywistniania tych wyzwań w skali pojedynczego powiatu.

6.3 KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),
- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodzią),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

6.4 KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Główny cel strategiczny polityki regionalnej określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to:

- Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Realizacja tego celu jest możliwa dzięki koncentracji środków w obszarach i działaniach, które największym stopniu będą przyczyniały się do realizacji celów szczegółowych tj.:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022 będzie realizować założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

6.5 STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2025

Spójność dokumentów strategicznych powiatu wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym, jakim jest strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne.

Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie cele strategiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025 o nazwach:

- Wzrost konkurencyjności gospodarki,
- Wzrost aktywności społecznej,
- Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych,
- Nowoczesna infrastruktura rozwoju.

6.6 PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego jest zrównoważony rozwój przestrzenny województwa, realizowany poprzez wykorzystanie cech i zasobów przestrzeni regionu, dla zwiększenia jego spójności w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, z uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz zachowania wysokich walorów środowiska i krajobrazu.

Programy operacyjne Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego są zbieżne z celami szczegółowymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

7 WDRAŻANIE STRATEGII

7.1 METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU NIDZICKIEGO NA LATA 2016-2022

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych powiatu. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych powiatu zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy powiatu.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Powiatu wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Powiatu kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Starostwa Powiatu Nidzickiego.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz powiatowych. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego

stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Powiatu.

Starostwo Powiatowe w Nidzicy jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Powiatu.

Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022 została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Powiecie.

7.2 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Powiatu należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jej terenie. Sposób przygotowania i monitorowania strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem Powiatu gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Powiatu będącej szeroką reprezentacją mieszkańców powiatu sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz powiatu. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Powiatu.

Powiat inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

7.3 PUBLIC RELATIONS STRATEGII POWIATU NIDZICKIEGO

Istotną uwagę władze Powiatu przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno-promocyjne pracowników Starostwa Powiatowego.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców powiatu, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Powiatu odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Powiatu, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

8 ZAŁĄCZNIKI

1. Dokumenty strategiczne powiatu i gmin powiatu powiązane ze strategią rozwoju

- Strategia Rozwoju Turystyki Powiatu Nidzickiego,
- Rewitalizacja Rzeki Nidy (Górnej Wkry) w Powiecie Nidzickim – Raport z realizacji zadania naukowo-technicznego w 2010 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nidzickim na lata 2016 - 2025.
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Nidzickim na lata 2013-2017,
- Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego w Powiecie Nidzickim na lata 2013-2017,
- Program Powiatu Nidzickiego na rzecz osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2018,
- Strategia Rozwoju Gminy Kozłowo na lata 2007-2015,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozłowo,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kozłowo na lata 2015-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Janowiec Kościelny,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Janowiec Kościelny,
- Plan Rozwoju Gminy Janowo na lata 2014-2020,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Janowo,
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janowo na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Nidzica na lata 2014-2022,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Nidzica,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Nidzica,
- Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2014-2020 Lokalnej Grupy Działania „Brama Mazurskiej Krainy”.

Aktualne dokumenty strategiczne są dostępne na stronach internetowych powiatu i poszczególnych gmin.

2. Macierz analizy SWOT powiatu nidzickiego

Cecha bilansowana	OT	Współpraca z otoczeniem							suma	Ludność					suma
		Kultura	Lasy i tereny zielone	Zasoby wodne	Turystyka i rekreacja	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Bezrobocie	Sieć komunikacyjna		Komunikacja publiczna	Sieć kanalizacyjna				
SW	wartość	2,70	1,80	2,40	1,35	0,88	1,20	suma	0,00	0,15	0,10	0,20	0,00	suma	
Edukacja	1,20	2	2	1	1	1	2	10,80	1	2	0	0	0	3,60	
Współpraca z otoczeniem	2,70	0	2	2	2	2	2	27,00	2	2	1	1	1	18,90	
Położenie powiatu	0,00	2	2	2	2	2	2	0,00	2	2	2	1	1	0,00	
Lasy i tereny zielone	2,40	2	2	0	2	2	1	21,60	1	1	1	1	1	12,00	
Sieć wodociągowa	0,33	1	1	1	2	1	1	2,31	1	1	1	1	1	1,65	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,20	2	1	2	2	1	0	9,60	2	2	1	1	1	8,40	
								71,31						44,55	
Ludność	0,00	0	0	1	1	1	1	0,00	0	2	1	1	1	0,00	
Miejsca pracy	0,15	2	1	1	1	2	2	1,35	2	0	1	1	1	0,75	
Sieć komunikacyjna	0,10	1	1	1	1	1	1	0,60	1	1	0	2	1	0,50	
Komunikacja publiczna	0,20	2	1	1	1	2	1	1,60	1	1	1	0	1	0,80	
Sieć kanalizacyjna	0,00	1	1	1	2	1	1	0,00	1	1	1	1	0	0,00	
								3,55						2,05	

3. Macierz analizy TOWS powiatu nidzickiego

Cecha bilansowana	SW	SW						suma	SW					suma
		Edukacja	Współpraca z otoczeniem	Położenie powiatu	Lasy i tereny zielone	Sieć wodociągowa	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		Ludność	Bezrobocie	Sieć komunikacyjna	Komunikacja publiczna	Sieć kanalizacyjna	
OT	wartość	1,20	2,70	0,00	2,40	0,33	1,20	suma	0,00	0,15	0,10	0,20	0,00	suma
Współpraca z otoczeniem	2,70	2	0	2	2	1	2	24,30	2	2	1	1	1	18,90
Kultura	1,80	1	2	2	2	0	0	12,60	1	1	1	1	1	9,00
Lasy i tereny zielone	2,40	1	2	2	0	1	2	19,20	1	1	1	1	1	12,00
Zasoby wodne	1,35	1	2	2	2	1	2	13,50	1	1	1	1	1	6,75
Turystyka	0,88	1	2	2	1	1	1	7,04	2	2	2	2	1	7,92
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1,20	1	2	2	2	1	0	9,60	2	2	2	2	1	10,80
								86,24						65,37
Ludność	0,00	2	2	0	0	1	2	0,00	0	2	1	1	1	0,00
Miejsca pracy	0,15	1	2	0	0	1	2	0,90	2	0	1	1	1	0,75
Sieć komunikacyjna	0,10	1	2	1	1	0	2	0,70	2	2	0	2	1	0,70
Komunikacja publiczna	0,20	2	2	2	1	1	2	2,00	2	2	1	0	1	1,20
Sieć kanalizacyjna	0,00	1	1	1	1	1	1	0,00	1	1	1	1	0	0,00
								3,60						2,65

4. Lista organizacji zaproszonych do konsultacji Strategii:

- Ludowy Klub Sportowy ORZEŁ w Janowcu Kościelnym,
- Nidzickie Stowarzyszenie „Przymierze”,
- Orłowskie Centrum Aktywności Lokalnej „OCAL” w Orłowie,
- Stowarzyszenie KEKS Kozłowska Ekologiczna Kuźnia Smaku,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Mazurskiej "My chcemy" w Kamionce,
- Klub Sportowy TAN Nidzica,
- Nidzicki Klub Taekwondo Sportowego Cebulki,
- Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Nidzicy
- Stowarzyszenie Promujmy Kozłowo NON OMNIS MORIAR w Kozłowie,
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Janowskiej,
- Stowarzyszenie dla Ekorozwoju Ziemi Nidzickiej w Łynie,
- Caritas Archidiecezji Warmińskiej Centrum Pielęgniarstwa Stacja Opieki Caritas w Nidzicy,
- Liga Obrony Kraju Zarząd Powiatowy w Nidzicy
- Miejski Klub Sportowy START w Nidzicy ,
- Stowarzyszenie Opieki Nad Zwierzętami 4łapy w Nidzicy,
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Nidzicy,
- Nidzickie Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko Francuskiej,
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Jeździecki „NAPIWODA”,
- Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Nidzickiego
- Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Warmińsko-Mazurska Hufiec Nidzica ZHP,
- Łyńskie Centrum Rozwoju „AŁNA” w Łynie,
- Polski Związek Niewidomych Okręg Warmińsko-Mazurski Zarząd Koła w Nidzicy,
- Stowarzyszenie Sportowe „Klub offroadowy-Dirt Bike Dudes Tatary 15 13-100 Nidzica,
- Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Dzieci i Młodzieży „ŚWIATŁO” W Nidzicy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Nowej Wsi Wielkiej,
- Towarzystwo Sportowe NIDA w Nidzicy,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Nidzicy,

- Nidzickie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej w Nidzicy,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Smolany-Żardawy,
- Nidzicki Uniwersytet III Wieku „Młodzi Duchem” w Nidzicy,
- Towarzystwo Rozwoju Okolic Omulewa „Razem dla Wszystkich” w Jabłonce,
- Nidzicki Fundusz Lokalny w Kamionce,
- Stowarzyszenie NIBORK DRUGI DZIAŁAJ Z NAMI w Niborku,
- Stowarzyszenie Społeczno-Kulturowe „Ziemia Kozłowska” w Kozłowie,
- Stowarzyszenie Historyczno-Kulturowe „Bractwo Rycerskie Komturii Nidzickiej” w Nidzicy,
- Towarzystwo Ziemi Nidzickiej w Nidzicy,
- Stowarzyszenie Ziemi Janowieckiej w Janowcu Kościelnym

Zaproszenie do konsultacji zostało skierowane do ogółu mieszkańców poprzez:

- zamieszczenie na stronie internetowej powiatu i podmiotów powiązanych,
- zamieszczenie na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Nidzicy.

Wzór ankiety składanej w ramach konsultacji został

- kolportowany do gmin i sołectw,
- wyłożony w Starostwie Powiatowym w Nidzicy.

5. Skład Zespołu ds. Strategii:

- Lech Brzozowski – Wicestarosta Powiatu,
- Elżbieta Bieniek – Sekretarz Powiatu,
- Renata Mróz – Skarbnik Powiatu,
- Jolanta Tymińska – Kierownik Wydziału Oświaty, Promocji, Rozwoju i Zarządzania Kryzysowego,
- Ryszard Kumelski – Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury, Sportu, Turystyki, Zdrowia, Opieki Społecznej i Pomocy Rodzinie,
- Waldemar Słupski – Przewodniczący Komisji Rozwoju Gospodarczego, Budżetu i Finansów, Rolnictwa i Ochrony Środowiska,
- Jacek Dłuski – Dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg w Nidzicy,
- Aleksandra Nowogórska – Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Nidzicy,
- Anna Kalinowska – Kierownik Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy,
- Bożena Breńska – Dyrektor Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nidzicy
- Bogdan Malinowski – Dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy,
- Dariusz Wólkiewicz – Dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Nidzicy,
- Włodzimierz Zagożdżon – Dyrektor Zespołu Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie,
- Jarosław Kwiecień – Dyrektor Centrum Kształcenia Praktycznego w Nidzicy,
- Anna Osłowska – Dyrektor Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy,
- Krzysztof Kunicki – Zastępca Komendanta Komendy Powiatowej Policji w Nidzicy,
- Zbigniew Słupski – Zastępca Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nidzicy,
- Elżbieta Świgoń – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kozłowie,
- Sekretarz Gminy Janowo,
- Zofia Wielgus – Sekretarz Gminy Janowiec Kościelny,
- Patrycja Kawałko – Urząd Miejski w Nidzicy,
- Przedstawiciel Nidzickiego Klubu Biznesu.

6. Zespół Remedis SA

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
- Natalia Lis – Specjalistka ds. Metodyki i Badań

8. Cele, programy, działania – szablon

CEL STRATEGICZNY	
Program operacyjny	
Nazwa działania 1	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	
Nazwa działania 2	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	

9. Opinia Warmińsko-Mazurskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

Warmińsko-Mazurski
Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 16, tel. centrala 89 524 83 00; faks 89 679 16 99; e-mail: wsse@wsse.olsztyn.pl, www.wsse.olsztyn.pl

Olsztyn, dnia 12.05.2016 r.

ZNS.9022.2.33.2016.Z

OPINIA

Na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1412), art. 46 pkt 2, art. 54 ust. 1, art. 58 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353), po zapoznaniu się z dokumentacją przedłożoną przy wniosku Wicestarosty Nidzickiego z dnia 11.04.2016 r. znak: OZK.032.12.2016 (data wpływu: 12.04.2016 r.)

Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

pozytywnie opiniuje projekt „Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022”.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 11.04.2016 r. Wicestarosta Nidzicki zwrócił się do Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o zaopiniowanie projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022”. Do wniosku dołączono projekt przedmiotowego dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Przedmiotowa „Strategia Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022” jest opracowaniem kwalifikującym się do dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353), wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko (zgodnie z art. 51 ust. 1 ww. ustawy). Zgodnie z art. 54 ust. 1, w związku z art. 58 tej ustawy, projekt dokumentu poddaje się opiniowaniu m.in. przez państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego. Z uwagi na lokalizację obszaru objętego programem w przedmiotowej sprawie właściwym miejscowo jest Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny.

Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, na podstawie art. 53 ww. ustawy, został uzgodniony przez WMPWIS opinią z dnia 24.03.2016 r. znak: ZNS.9082.2.16.2016.Z.

„Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022” jest dokumentem analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju Powiatu Nidzickiego oraz wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań do 2022 roku. W ramach przedmiotowej Strategii wyznaczono następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny 1. Rozwój gospodarczy i infrastrukturalny przy wykorzystaniu potencjału powiatu.

1.1. Spójność komunikacyjna powiatu.

- 1.1.1. Odnawianie nawierzchni dróg powiatowych.
- 1.1.2. Eliminowanie niebezpiecznych miejsc na drogach.
- 1.1.3. Optymalizacja sieci linii komunikacyjnych.
- 1.1.4. Budowa i modernizacja chodników i parkingów.
- 1.1.5. Wspieranie budowy obwodnicy miejscowości Nidzica.
- 1.1.6. Wspieranie przebudowy dróg wojewódzkich nr 538, 545, 604.
- 1.1.7. Wspieranie przebudowy dróg gminnych na terenie powiatu nidzickiego.

1.2. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

- 1.2.1. Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Nidzicy – kompleksowa obsługa podmiotów

i osób zainteresowanych rozwojem.

- 1.2.2. Wspomaganie działań związanych z przygotowaniem terenów inwestycyjnych.
- 1.2.3. Wspieranie organizacji bezpłatnych szkoleń.
- 1.2.4. Wspieranie lokalnych porozumień rolników/przedsiębiorców.
- 1.2.5. Stworzenie i wdrażanie programów pomocowych dla przedsiębiorców.
- 1.2.6. Wspieranie proinnowacyjności.

1.3. Rozwój turystyki.

- 1.3.1. Wykorzystanie potencjału szlaków turystycznych.
- 1.3.2. Zwiększanie potencjału bazy gastronomicznej i noclegowej.
- 1.3.3. Promocja i rozwój agroturystyki.
- 1.3.4. Promocja walorów Powiatu.

1.4. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej.

- 1.4.1. Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

1.5. Innowacyjna i sprawna administracja.

- 1.5.1. Usprawnienie procesu zarządzania administracją.
- 1.5.2. e-Administracja.

Cel strategiczny 2. Poprawa stanu środowiska i warunków rozwoju rolnictwa.

2.1. Zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń środowiska i ochrona dziedzictwa naturalnego.

- 2.1.1. Realizacja powiatowego programu ochrony środowiska.
- 2.1.2. Wsparcie działań i przedsięwzięć związanych z regulacją stosunków wodnych oraz zabezpieczeniem przed powodzią.
- 2.1.3. Promocja postaw ekologicznych.

2.2. Promocja rolnictwa i wspomaganie warunków gospodarowania.

- 2.2.1. Promocja powiatu w kontekście funkcjonowania rolnictwa oraz produkcji rolnej.
- 2.2.2. Pomoc w rozpowszechnieniu informacji oraz organizacji szkoleń dla rolników dot. pozyskania środków pomocowych wspierających zrównoważony rozwój, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska.
- 2.2.3. Scalenie i wymiana gruntów.
- 2.2.4. Wspieranie innowacyjnych technologii.
- 2.2.5. Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego.
- 2.2.6. Propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania plodów rolnych na imprezach okolicznościowych.
- 2.2.7. Pomaganie w ukierunkowywaniu produkcji rolnej.

Cel strategiczny 3. Promocja i ochrona zdrowia oraz włączenie społeczne.

3.1. Promocja zdrowego trybu życia.

- 3.1.1. Zapobieganie występowaniu zachorowań i uzależnień oraz promocja zdrowia.
- 3.1.2. Propagowanie modelu aktywnego, zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Powiatu Nidzickiego.

3.2. Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Powiatu.

- 3.2.1. Kultywowanie i promocja tradycji.
- 3.2.2. Rozwój infrastruktury i turystyki rowerowej.
- 3.2.3. Zachowanie dorobku kultury i dziedzictwa Powiatu.

3.3. Rozwój Szpitala Powiatowego w Nidzicy.

- 3.3.1. Modernizacja i dostosowanie szpitala do wymaganych standardów.
- 3.3.2. Zakup sprzętu i wyposażenia medycznego.
- 3.3.3. Przeprowadzenie programów profilaktycznych i zdrowotnych.
- 3.3.4. Rozwój świadczeń opieki długoterminowej i geriatrycznej.
- 3.3.5. Rozwój świadczeń z zakresu opieki psychiatrycznej – kompleksowość świadczeń.
- 3.3.6. Zapewnienie usług medycznych osobom starszym/niesamodzielnym.

3.4. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

- 3.4.1. Rozwój dialogu i komunikacja społeczna.
- 3.4.2. Aktywizacja i wsparcie organizacji pozarządowych.

- 3.4.3. Partnerstwo.
- 3.5. Ograniczenie bezrobocia.**
- 3.5.1. Wsparcie doradze pracodawców oraz osób bezrobotnych.
- 3.5.2. Realizacja programów aktywizacji zawodowej.
- 3.5.3. Prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz lokalnego rynku pracy.
- 3.5.4. Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wśród osób bezrobotnych, przedsiębiorców w zakresie możliwości korzystania z programów rynku pracy, w tym udziału w szkoleniach.
- 3.5.5. Organizacja szkoleń i kursów doskonalących umiejętności i podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych.
- 3.6. Aktywne i zdrowe starzenie się.**
- 3.6.1. Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia.
- 3.6.2. Profilaktyka zdrowotna.
- 3.7. Uczenie się przez całe życie (LLL).**
- 3.7.1. Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym.
- 3.7.2. Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa.
- 3.8. Rozwój placówek pomocy społecznej.**
- 3.8.1. Przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach i eliminowanie ich negatywnych skutków.
- 3.8.2. Realizacja programów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- Cel strategiczny 4. Rozwój edukacji dostosowanej do bieżących i przyszłych potrzeb.**
- 4.1. Ulepszanie warunków, jakości i dostępności edukacji.**
- 4.1.1. Wsparcie kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli.
- 4.1.2. Wspieranie organizacji pozarządowych w obszarze edukacji nieformalnej.
- 4.1.3. Systematyczne unowocześnianie, wymiana sprzętu, pomocy naukowych, wyposażenia placówek edukacyjnych Powiatu Nidzickiego.
- 4.1.4. Modernizacja bazy dydaktycznej oraz rozbudowa bazy sportowej placówek edukacyjnych Powiatu Nidzickiego.
- 4.1.5. Rozwój cyfrowych form edukacji.
- 4.1.6. Dostosowanie sieci szkół do potrzeb mieszkańców.
- 4.1.7. Podnoszenie jakości sieci szkół.
- 4.2. Rozwój szkolnictwa zawodowego i technicznego.**
- 4.2.1. Wypracowanie narzędzi i metod współpracy przedsiębiorców ze szkołami.
- 4.2.2. Rozwój systemu doradztwa zawodowego – wczesnej diagnozy predyspozycji zawodowych w kontekście lokalnego rynku pracy.
- 4.2.3. Rozwój szkolnictwa zawodowego.
- 4.2.4. Promocja kształcenia na kierunkach zawodowych i technicznych.

Po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji WMPWIS stwierdza, że ustalenia „Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2022”, pod warunkiem, że zostaną zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami z zakresu ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi, nie budzą zastrzeżeń natury sanitarno-higienicznej.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.

Otrzymują:

- ① Starosta Nidzicki
ul. Traugutta 23
13-100 Nidzica

Do wiadomości:

1. PPIS w Nidzicy
2. Aa.

Zastępca
Warmińskiego Mazurskiego
Państwowego Inspektoratu Sanitarnego
mgr Beata Najda

10. Opinia Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA

ul. Dworcowa 60, 10-437 Olsztyn
tel. 89 537 21 00
faks 89 527 04 23
www.olsztyn.rdos.gov.pl

WOŚ.411.40.2016.MT

Starostwo Powiatowe w Nidzicy		
Wpłynęło dnia		
2016 -03- 17		
2809		
L.dz.	zał.	podpis

OZK
17.03.2016
- P. m.

Olsztyn, 15 marca 2016 r.

Starosta Nidzicki

Na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235, z późn. zm.), w związku z pismem z 09 marca 2016 r., znak: OZK.032.12.2016 (data wpływu do RDOŚ w Olsztynie 11.03.2016 r.), przedłożonym przez Starostę Nidzickiego,

uzgadniam

zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w **prognozie** oddziaływania na środowisko do projektu dokumentu:

projekt „Strategii Rozwoju Powiatu Nidzickiego na lata 2016-2025”

zgodny z wymaganiami art. 51 ust. 2 ww. ustawy.

Stosownie do brzmienia art. 46 pkt 1 powyższej ustawy, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz **strategii rozwoju**. Zatem, ustawodawca założył, co do zasady konieczność przeprowadzenia procedury oceny strategicznej, w odniesieniu do wymienionych dokumentów.

Realizacja przyjętych w projekcie dokumentu celów strategicznych, będzie się wiązała z wykonywaniem określonych zadań inwestycyjnych, w sposób uwzględniający zrównoważony rozwój oraz wymagania ochrony środowiska. W projekcie Strategii określa się i przyjmuje cele strategiczne, z których każdy realizowany jest z reguły poprzez przyporządkowane im **cele operacyjne**. W ramach przyjętych celów będą realizowane konkretne **działania/zadania**.

Zazwyczaj w Strategii proponowane jest podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości gospodarki gmin/miast oraz wykorzystaniu jej mocnych stron, przy czym wyznacza się obszary, na których powinny zostać skoncentrowane cele, działania i zadania, ukierunkowane na politykę rozwoju oraz przeciwdziałanie marginalizacji, poprzez wskazanie obszarów interwencji.

Nadmieniam również, że w chwili obecnej nastąpiły istotne zmiany w przepisach prawa, szczególnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.). Ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1101) dokonano zmiany podejścia do definicji *polityki ochrony środowiska*, nadając jej następujące brzmienie: Polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona **na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych**, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r., poz. 1649, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 6a rozdziału 1 cytowanej ustawy, przy opracowywaniu **projektu strategii rozwoju, programów, umowy partnerstwa i programów służących realizacji umowy partnerstwa** stosuje się przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.).

Podstawowym elementem oceny strategicznej jest **prognoza** oddziaływania na środowisko.

Prognoza do projektu Strategii, powinna przede wszystkim:

- dokonać oceny potencjalnych i rzeczywistych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów Strategii, uwzględniając:
 - rodzaje oddziaływań i ich wpływ na środowisko, charakterystykę typów i źródeł oddziaływań,
 - przewidywane zmiany w przypadku realizacji działań przewidzianych w Strategii,
 - przewidywane zmiany w przypadku odstąpienia od realizacji Strategii,
- przedstawić wpływ realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska

- **sformułować rekomendacje i wnioski, które powinny zostać wzięte pod uwagę przy formułowaniu końcowej wersji Strategii,**
- dokonać oceny, czy Strategia jest zgodna z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- dokonać oceny pozytywnych i negatywnych skutków dla środowiska,
- przedstawić kryteria oceny oddziaływania i rodzaj oddziaływania.

Opracowując Strategię należy wziąć pod uwagę następujące uwarunkowania:

- szczególne cechy obszaru objętego oddziaływaniem w wyniku realizacji Strategii, na które składają się następujące czynniki:
 - **położenie gmin względem obszarów chronionych** (uwzględnić wszystkie formy ochrony przyrody oraz obszary cenne przyrodniczo);
 - **zakres i charakter działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii rozwoju**
 - rodzaj i skalę planowanych zadań/przedsięwzięć,
 - wpływ proponowanych w dokumencie celów oraz przedsięwzięć inwestycyjnych (projektów) planowanych do realizacji na środowisko, w tym na obszary chronione, obiekty historyczne i zabytkowe, zdrowie ludzi,
 - potencjalną możliwość wystąpienia konfliktów społecznych w związku z prowadzonymi inwestycjami na płaszczyźnie funkcjonalno-przestrzennej i ekologicznej.

Prognoza powinna:

1. Zawierać

a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;

W punkcie tym prognoza powinna określić cele ogólne/strategiczne oraz cele operacyjne, kierunki działań oraz konkretne zadania realizacyjne wraz z ich opisem;

- uwzględnić i dokonać odniesienia do:

- **wszystkich dokumentów opracowanych na potrzeby gmin/powiatu mających charakter dokumentów strategicznych uwzględniających sferę przestrzenną, ekonomiczną i społeczną,**
- **wszystkich dokumentów istotnych z punktu widzenia ochrony środowiska, opracowanych na poziomie**

lokalnym, w tym zwłaszcza do:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (dla gmin wchodzących w skład powiatu),
- Strategii LSR, opracowanej przez Lokalne Grupy Działania LGD,
- Programu Ochrony Środowiska,
- Programu usuwania azbestu,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, opracowywanych obowiązkowo przez gminy na podstawie art. 19 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne,
- Planu gospodarki niskoemisyjnej (jeżeli został opracowany),
- Gminnego programu opieki nad zabytkami (jeżeli został opracowany przez gminy wchodzące w skład powiatu),
- Programu rewitalizacji (jeżeli został opracowany),
- innych dokumentów, opracowanych i przyjętych (lub będących w trakcie opracowywania) przez gminy;

regionalnym, w tym zwłaszcza do:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury, 2014-2020,
- Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025, przyjętej Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko - Mazurskiego z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025,
- Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru Wielkich Jezior Mazurskich do 2020 roku,
- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przyjętego Uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego nr VII/164/15 z dnia 27 maja 2015 roku,
- Strategii Rozwoju Rybactwa w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2030 r.,
- Planu Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego w aspekcie przynależności do regionu, zagospodarowania odpadów wytworzonych w trakcie realizacji zadań, z uwzględnieniem planu inwestycyjnego (aktualnie trwają prace nad jego aktualizacją),
- Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego (aktualnie trwają prace nad jego aktualizacją),
- Programu rozwoju OZE Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2013-2020,
- Programu Ekoenergetycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego,

- Wojewódzkiego Programu Zwiększania Lesistości na lata 2001-2010,
- Programu Ochrony Powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM10 wraz z Planem działań krótkoterminowych ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonoego PM10 oraz Planu działań krótkoterminowych dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 (projekt dokumentu),
- Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami L_{DWN} i L_N ,
- Programów transportowych (o ile zostały opracowane),
- Programów rozwoju turystyki (o ile zostały opracowane),
- Programu rewitalizacji sieci miast *Cittaslow* województwa warmińsko-mazurskiego (o ile gmina przystąpiła lub zamierza przystąpić),
- Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (o ile dotyczą i zostały opracowane)
- rozporządzeń w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego (o ile dotyczą i zostały opracowane),
- Projektów planów ochrony oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 (o ile dotyczą i zostały opracowane),

Krajowym i unijnym, w tym zwłaszcza do:

- Strategii Europa 2020,
- Strategii Rozwoju Kraju 2020 (w tym Planu działań służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju 2020),
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” - dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności),
- dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych (niezbędne do sprawnego korzystania z funduszy unijnych w nowej perspektywie budżetowej 2014-20),
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki (koordynator - Ministerstwo Gospodarki – obecnie Ministerstwo Energii),
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego (koordynator - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej),
- Strategia rozwoju transportu (koordynator - Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju - obecnie Ministerstwo Rozwoju),
- Strategia „Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – perspektywa do 2020 r.” (BEIŚ) (M.P. z 2014 r. poz. 469) (koordynator - Ministerstwo Gospodarki - obecnie Ministerstwo Energii),
- Strategia Sprawne państwo (koordynator - Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji – obecnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Cyfryzacji),
- Strategia rozwoju kapitału społecznego ((koordynator - Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego),
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony Miasta Obszary wiejskie (koordynator - Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju – obecnie Ministerstwo Rozwoju),
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa (koordynator - Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi),
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP (koordynator - Ministerstwo Obrony Narodowej),
- Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030),
- Polityki Ekologicznej Państwa,
- Krajowego Planu Gospodarki Odpadami,
- Krajowego planu działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych,
- Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami,
- Projektu Polityki Wodnej Państwa do 2030 r.,
- Strategii ochrony powietrza UE i wynikającej z niej Dyrektywy CAFE,
- Polityki klimatycznej Polski,
- Polityki Energetycznej Polski do 2030 r.,
- Krajowego planu działań, dotyczącego efektywności energetycznej,
- Polityki Leśnej Państwa (Krajowy Program Zwiększania Lesistości),
- Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (w skrócie SPA 2020),
- Krajowej Strategii Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z programem działań,

- Strategii ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce wraz z planem działań,
- Wytocznych Komisji Europejskiej do uwzględnienia adaptacji do zmian klimatu oraz ochrony różnorodności biologicznej,
- Białej Księgi: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania (2009).

Powiązania z ww. dokumentami powinny dotyczyć zwłaszcza **spójności** celów, kierunków działań, priorytetów ekologicznych ustanowionych w tych dokumentach, wskazanych sposobów ich realizacji oraz uwzględnienia podstawowych założeń zawartych w tych dokumentach przy sporządzaniu niniejszej prognozy,

b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

(np. metoda oceny realizacji celów oparta na analizie zgodności treści ocenianego dokumentu z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach),

c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania - monitoring realizacji.

- w opracowywanej prognozie należy uwzględnić częstotliwość działań monitoringowych oraz zestawienie wskaźników oddziaływania,

d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2. Prognoza powinna również określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;

- w punkcie tym należy, między innymi uwzględnić wielkość zasobów i walory środowiska przyrodniczego (zasoby wodne, zasoby biologiczne oraz zasoby krajobrazowe w ujęciu wizualno-estetycznym, zasoby geologiczne i glebowe), wszystkie elementy środowiska, tj. wody podziemne, wody powierzchniowe, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, odpady, promieniowanie elektromagnetyczne, środowisko przyrodnicze, glebę, krajobraz, kopaliny, rzeźbę terenu, zabytki,
- zidentyfikować **główne problemy ochrony środowiska** na terenie gminy/miasta, np: niedostateczna infrastruktura kanalizacyjna na terenach wiejskich/miejskich, gazowa i drogowa, okołodrogowa, dzikie wysypiska śmieci, magazynowanie odpadów w miejscach nieprzeznaczonych,
- przedstawić skutki dla środowiska w przypadku nie podjęcia działań - zaniechanie realizacji strategii,

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- w tym punkcie należy uwzględnić występujące na terenie gminy/miasta lub będące w zasięgu oddziaływania wszystkie formy ochrony przyrody: Parki Krajobrazowe, Obszary Chronionego Krajobrazu, Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, Obszary Natura 2000; pozostałe formy ochrony przyrody (stanowiska dokumentacyjne, pomniki przyrody), - strona BIP RDOŚ w Olsztynie (ścieżka dostępu- <http://olsztyn.rdos.gov.pl/>)
- jeśli dane formy nie występują należy to wyraźnie zaznaczyć w prognozie,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;

- w tym punkcie należy, między innymi:
 - uwzględnić przyjęte kierunki działań i cele w ochronie środowiska (odnieść się np. do dyrektywy unijnych) zwłaszcza do zgodności celów, kierunków działań i priorytetów ekologicznych określonych w tych dokumentach,
 - określić cele w ochronie środowiska, uwzględniające:
 - poprawę jakości środowiska,
 - bezpieczeństwo ekologiczne,
 - **zmiany klimatu** oraz ochronę klimatu, **ochronę krajobrazu,**
 - ochronę różnorodności biologicznej, ochronę dziedzictwa przyrodniczego,
 - racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
 - wzmocnienie systemów zarządzania środowiskiem, upowszechnianie systemów zarządzania, edukację ekologiczną,
- uwzględnić przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta,

rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. Prognoza powinna przedstawiać:

- a) **rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;**
- w tym punkcie należy między innymi zwrócić uwagę na wybór rozwiązań i technologii spełniających kryteria najlepszych dostępnych technik oraz spełniających standardy emisyjne służące łagodzeniu wpływow inwestycji na środowisko (uwzględnić etap budowy, eksploatacji, fazę poeksploatacyjną),
 - uwzględnić właściwie dobrany monitoring skutków realizacji programu Strategii.
- b) Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – prognoza powinna przedstawić **rozwiązania alternatywne** do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z **uzasadnieniem ich wyboru** oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Reasumując powyższe, przedmiotowa prognoza powinna stanowić:

- ocenę projektu Strategii rozwoju z punktu widzenia ochrony środowiska jako całości (ocenie należy zatem poddać wszystkie elementy środowiska, na które ustalenia tej Strategii mogą wywierać wpływ przekształcający),
- ocenę racjonalności i efektywności wykorzystania środowiska naturalnego w trakcie realizacji Strategii respektując zasady zrównoważonego rozwoju,
- powinna zawierać analizę zagrożeń oraz skutków, które dla środowiska mogą stanowić zaprojektowane do zrealizowania w Strategii rozwoju zadania,
- propozycje rozwiązań, które mogą przyczynić się do zmniejszenia, ograniczenia lub eliminacji tych zagrożeń,
- prognoza powinna ustalić na ile realizacja celów/zadań zawartych w Strategii pozwoli na zachowanie istniejących wartości środowiska, wzbogaci lub odtworzy obniżone wartości środowiska oraz w jakim stopniu będą potęgować zagrożenia już istniejące.

Odnosząc się do treści wniosku w zakresie możliwości odstąpienia od sooś, informuję:

W myśl zapisów art. 46 i 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.) projekty dokumentów wymienionych w tym artykule, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji oraz **wyznaczające ramy** dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagają przed ich przyjęciem przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania. Na podstawie art. 50 powyższej ustawy przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest też wymagane w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów, o którym mowa w art. 46 lub 47. Ustawodawca założył, co do zasady **konieczność** przeprowadzenia procedury sooś dla powyższych dokumentów, zaś zgodnie z brzmieniem art. 48 ust. 2 ww. ustawy, odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów **stanowiących niewielkie modyfikacje** w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Zgodnie z art. 51 tej ustawy jednym z etapów przeprowadzenia strategicznej ooś jest opracowanie **prognozy** oddziaływania na środowisko, której celem jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań, będących wynikiem realizacji Strategii oraz ocena ich natężenia, a także określenie, czy w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu strategii, będzie dokumentem wspomagającym ten dokument i wskaże na ewentualne zagrożenia, związane z brakiem jego realizacji, niepełną realizacją, ale również wskaże na korzyści dla środowiska, związane z wdrożeniem ustaleń w niej zawartych.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko stanowi formalną i systematyczną procedurę oceny potencjalnego, znaczącego oddziaływania na środowisko spowodowanego wdrożeniem dokumentu, realizowaną zanim decyzja o jego ostatecznej akceptacji zostanie podjęta. Biorąc zatem pod uwagę charakter powyższego dokumentu, długoterminowość jego obowiązywania, prognozowane zmiany w nim zawarte oraz fakt, że wpływa on również na zapisy i konieczność dokonywania zmian w innych dokumentach, w tym innych dokumentach strategicznych i planistycznych - **potwierdzam potrzebę przeprowadzenia procedury sooś.**

Analizując zawartość merytoryczną przedstawionego wraz z wnioskiem projektu dokumentu, należy stwierdzić, że oprócz tzw. działań „miękkich” (programy wsparcia, kreowanie wizerunku, działania marketingowe, promocja, podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej, szkolenia, warsztaty, podnoszenie kompetencji, tworzenie oferty inwestycyjnej itp.) zawiera on również działania (zadania inwestycyjne, przedsięwzięcia), obejmujące rozwój infrastruktury (np. przebudowa i modernizacja dróg) oraz rozwój przedsiębiorczości przetwórczej i usługowej, rozwój turystyki i rekreacji (opartej przede wszystkim na lokalnych zasobach). Wymienione zadania, na tym etapie opracowania dokumentu, posiadają wprawdzie dość ogólny charakter, jednak istnieje duże prawdopodobieństwo, iż będą one wyznaczały ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71).

Należy zaznaczyć, że Strategia dla województwa, omawiała zagadnienie na poziomie znacznie ogólniejszym, natomiast analizowany dokument stanowi zawężenie do konkretnego obszaru (gminy/powiatu), zatem istnieje możliwość wskazania działań i zadań bardziej skonkretyzowanych pod kątem wyboru projektów/przedsięwzięć, w tym ich wstępnej lokalizacji w obszarze danej gminy/powiatu, uwzględniających jej środowiskowe uwarunkowania.

Zważywszy na powyższe uwarunkowania, w ocenie tutejszego organu **wskazane jest przeprowadzenie postępowania soos, w celu dokonania oceny skutków realizacji omawianego projektu oraz zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa jako nieodzownego elementu tej procedury.**

Strategiczna ocena wpływu na środowisko jest ważnym narzędziem służącym do uwzględnienia aspektów środowiskowych w procesie przygotowania i przyjmowania niektórych dokumentów, planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko, ponieważ zapewnia, że wpływ ten jest brany pod uwagę w trakcie ich opracowywania i przed ich ostatecznym przyjęciem przez właściwy organ.

Należy zaznaczyć, że w przypadku strategicznych oos nie jest wymagane, aby strategia, program (plan lub dokument o innej nazwie) zawierał i określał konkretne przedsięwzięcia, natomiast **wystarczy, aby stwarzał ramy do ich późniejszej realizacji.** Powyższy dokument niewątpliwie stwarza ramy, rozumiane jako potencjalne możliwości do takiej realizacji. Dokumenty o charakterze strategicznym, ze względu na ogólność swych zapisów często uniemożliwiają szczegółowe określenie obszarów, na których przewiduje się znaczące oddziaływanie. Dokument nie wskazuje bowiem konkretnych lokalizacji, w związku z czym nie ma możliwości dokonania pełnej analizy ich oddziaływania na środowisko. Nie zmienia to jednak faktu, że **każde działanie inwestycyjne, nawet w niewielkiej skali, zmienia lokalne uwarunkowania i może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania środowiska jako całości, w tym wszelkich ekosystemów.**

p.o. REGIONALNEGO DYREKTORA
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Olsztynie

Agata Moździerz

Otrzymują: (za dowodem doręczenia) - pocztą

1. Starosta Nidzicki, ul. Traugutta 23, 13-100 Nidzica
2. A/a

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1 GMINY POWIATU NIDZICKIEGO	18
Tabela 2 SIEĆ OSADNICZA W POWIECIE NIDZICKIM (stan na 31.12.2014 r.).....	19
Tabela 3 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W POWIECIE NIDZICKIM (31.12.2014 r.) .	24
Tabela 4 KLASYFIKACJA GLEB W POWIECIE NIDZICKIM – GRUNTY ORNE.....	24
Tabela 5 ZASOBY SUROWCÓW NATURALNYCH NA TERENIE GMINY NIDZICA	25
Tabela 6 PODSTAWOWE CIEKI WODNE W POWIECIE NIDZICKIM	26
Tabela 7 JEZIORA W POWIECIE NIDZICKIM	27
Tabela 8 LASY W POWIECIE NIDZICKIM.....	28
Tabela 9 POMNIKI PRZYRODY W POWIECIE NIDZICKIM	34
Tabela 10 ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE W POWIECIE NIDZICKIM	47
Tabela 11 LICZBA MIESZKAŃCÓW POWIATU NIDZICKIEGO W LATACH 2005-2014	51
Tabela 12 LICZBA MIESZKAŃCÓW POSZCZEGÓLNYCH GMIN POWIATU NIDZICKIEGO	51
Tabela 13 GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA POWIATU NA TLE WOJEWÓDZTWA I SĄSIADUJĄCYCH POWIATÓW	52
Tabela 14 URODZENIA ŻYWE, ZGONY I PRZYROST NATURALNY W POWIECIE NIDZICKIM.....	54
Tabela 15 LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W POWIECIE NIDZICKIM	56
Tabela 16 CHARAKTERYSTYKA OSÓB BEZROBOTNYCH W POWIECIE NIDZICKIM	59
Tabela 17 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W POWIECIE NIDZICKIM.....	61
Tabela 18 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W POWIECIE NIDZICKIM	64
Tabela 19 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W POWIECIE NIDZICKIM.....	64
Tabela 20 STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH W POWIECIE NIDZICKIM	64
Tabela 21 POWIERZCHNIA ZASIEWÓW W POWIECIE NIDZICKIM	65
Tabela 22 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH.....	65
Tabela 23 ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010	66
Tabela 24 PODMIOTY GOSPODARCZE W POWIECIE W LATACH 2010-2014.....	67
Tabela 25 PODMIOTY GOSPODARCZE W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU W 2014 ROKU.....	67

Tabela 26 PODMIOTY GOSPODARCZE W POWIECIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2013 I 2014 ROKU.....	67
Tabela 27 WYKAZ DRÓG POWIATU NIDZICKIEGO	70
Tabela 28 DROGI POWIATOWE NA TERENIE POWIATU NIDZICKIEGO OBJĘTE DOSTOSOWANIEM STANDARDÓW TECHNICZNYCH DRÓG DO ICH FUNKCJI ORAZ PODNIESIENIEM BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO NA LATA 2016 – 2022	71
Tabela 29 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ	75
Tabela 30 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU W 2014 ROKU	76
Tabela 31 SIEĆ KANALIZACYJNA W POWIECIE NIDZICKIM	77
Tabela 32 CHARAKTERYSTYKA SIECI KANALIZACYJNEJ W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH POWIATU W 2014 ROKU	77
Tabela 33 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU (stan na 2014 rok)	79
Tabela 34 LICZBA UCZNIÓW W POWIECIE NIDZICKIM W SZKOŁACH POWIATOWYCH W LATACH 2011-2015.....	82
Tabela 35 POWODY PRYZNANIA POMOCY RODZINIE (NA PODSTAWIE DECYZJI) W 2014 ROKU W POWIECIE NIDZICKIM	89
Tabela 36 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU NIDZICKIEGO	90
Tabela 37 WYPOSAŻENIE SPRZĘTOWE KOMENDY PSP W POJAZDY I SPRZĘT SPECJALISTYCZNY	91
Tabela 38 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	95
Tabela 39 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA	97
Tabela 40 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	98
Tabela 41 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	100
Tabela 42 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA.....	101
Tabela 43 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	102
Tabela 44 ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO (JAKOŚCIOWA)	107
Tabela 45 ANALIZA SWOT POWIATU NIDZICKIEGO	110
Tabela 46 CEL STRATEGICZNY 1.....	117
Tabela 47 CEL STRATEGICZNY 2.....	123

Tabela 48 CEL STRATEGICZNY 3.....	126
Tabela 49 CEL STRATEGICZNY 4.....	133
Rysunek 1 Flaga powiatu nidzickiego (źródło: http://www.powiatnidzicki.pl/)	17
Rysunek 2 Powiat nidzicki na tle województwa warmińsko-mazurskiego (źródło: https://pl.wikipedia.org)	18
Rysunek 3 Powiat nidzicki (źródło: www.osp.org.pl)	19
Rysunek 4 Puszcza Napiwodzko-Ramucka (źródło: http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/) .	30
Rysunek 5 Obszary Chronionego Krajobrazu (źródło: http://www.nidzica.olsztyn.lasy.gov.pl/)	32
Rysunek 6 Rezerваты przyrody w powiecie (źródło: http://www.nidzica.olsztyn.lasy.gov.pl/)	33
Rysunek 7 Kamień Tatarski (źródło: Archiwum Urzędu Gminy Nidzica)	35
Rysunek 8 Kościół w Janowcu Kościelnym (źródło: http://janowiec.warmia.mazury.pl/)	36
Rysunek 9 Kościół w Janowie (źródło: http://www.wirtualna-podroz.pl/).....	37
Rysunek 10 Kościół w Dziurdziewie (źródło: www.kozlowo.pl)	37
Rysunek 11 Zabytkowy kościół w Kozłowie (źródło: http://www.ciekawemazury.pl)	38
Rysunek 12 Kościół w Sarnowie (źródło: https://pl.wikipedia.org/).....	39
Rysunek 13 Dwór w Szkotowie (źródło: kozlowo.pl).....	40
Rysunek 14 Kościół w Kanigowie (źródło: http://mazurytravel.com.pl)	41
Rysunek 15 Kościół w Łynie (źródło: http://lyna.beepworld.pl/parafia.htm).....	41
Rysunek 16 Część zespołu młyna wodnego (źródło: https://pl.wikipedia.org/)	42
Rysunek 17 Stare miasto w Nidzicy (źródło: https://pl.wikipedia.org)	43
Rysunek 18 Zamek Krzyżacki (źródło: https://pl.wikipedia.org)	44
Rysunek 19 „Klasztor” (źródło: https://pl.wikipedia.org).....	45
Rysunek 20 Kolejowa wieża ciśnień (źródło: https://pl.wikipedia.org)	45
Rysunek 21 Dwór – Zagrzewo (źródło: http://www.lotpn.nidzica.pl).....	46
Rysunek 22 Szlak Tatarski (źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017	49
Rysunek 23 Szlak Bursztynowy (źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Nidzickiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017	49
Rysunek 24 Przyrost naturalny w Polsce, województwie warmińsko-mazurskim i powiecie nidzickim w 2014 roku.....	55

Rysunek 25 Przyrost naturalny w poszczególnych gminach powiatu w 2014 roku	55
Rysunek 26 odcinek omijający m. Nidzica od strony północnej (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)	72
Rysunek 27 Odcinek omijający m. Nidzica (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)	73
Rysunek 28 Odcinek drogowy Grzegórzki-Napiwoda (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)	73
Rysunek 29 Wizualizacja Obwodnicy Nidzicy (źródło: http://conadrogach.pl/zdjecia/przebieg-drogi-ekspresowej-s7-obwodnicy-nidzicy-wizualizacje,10136.html?popup=1)	74
Rysunek 30 Wizualizacja Obwodnicy Nidzicy (źródło: http://conadrogach.pl/zdjecia/przebieg-drogi-ekspresowej-s7-obwodnicy-nidzicy-wizualizacje,10136.html?popup=1)	74
Rysunek 31 Zużycie wody [m ³] w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w Polsce, w województwie warmińsko-mazurskim i w powiecie nidzickim w 2014 r. (źródło: Bank Danych Lokalnych)	76
Rysunek 32 SCANIA P 320 (źródło: Starostwo Powiatowe w Nidzicy)	92

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Stosunek liczby kobiet i mężczyzn w powiecie	50
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w powiecie i poszczególnych gminach na 1 km ²	52
Wykres 3 Migracje mieszkańców powiatu nidzickiego	53
Wykres 4 Saldo migracji mieszkańców powiatu nidzickiego	53
Wykres 5 Saldo migracji mieszkańców poszczególnych gmin powiatu nidzickiego	54
Wykres 6 Ludność powiatu w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym, poprodukcyjnym...	56
Wykres 7 Liczba ludności w poszczególnych gminach w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2014	57
Wykres 8 Liczba ludności w poszczególnych gminach w wieku produkcyjnym w latach 2005-2014	57
Wykres 9 Liczba ludności w poszczególnych gminach w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2014	58
Wykres 10 Bezrobotni rejestrowani na obszarze poszczególnych gmin w latach 2012-2015...	60
Wykres 11 Bezrobotni rejestrowani na obszarze powiatu w latach 2005-2015	60
Wykres 12 Liczba uczniów w szkołach, za które odpowiada Starostwo Powiatowe w Nidzicy w latach 2011-2015	83
Wykres 13 Zdarzenia na terenie powiatu nidzickiego w latach 2005-2015	93
Wykres 14 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	96
Wykres 15 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska	97
Wykres 16 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego	99
Wykres 17 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	101
Wykres 18 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	102
Wykres 19 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego ...	103
Wykres 20 SWOT powiatu nidzickiego	112
Wykres 21 TOWS powiatu nidzickiego	113
Wykres 22 SWOT/TOWS powiatu nidzickiego	113